

AD NOTAM

ČASOPIS ČESKÉHO NOTÁŘSTVÍ

Z OBSAHU:

Články

Michal Žižlavský: Protržení firemního závoje
– odpovědnost společníků za protahování
krizové situace a opožděné podání
insolvenčního návrhu

Jiří Bartoš: K oceňování akcií v řízení
o dědictví

O notářské praxi

Jan Bureš: Vydávání ověřených výstupů
z informačního systému veřejné správy

Rozhovor

Mgr. František Korbel, Ph.D., náměstek
ministra spravedlnosti

Aktuálně

Zahájení Hexagonály v Museu Kampa
za přítomnosti ministra spravedlnosti

TOYOTA

VŽDY
LEPŠÍ CESTA

VYBOČTE Z PRŮMĚRU

NOVÁ TOYOTA AVENSIS

Využijte speciální bonus pro právníky

Váš titul vám přináší další z báječných výhod od Toyoty. Tak neváhejte, navštivte nás, vyberte si, otestujte a následně i odveďte kterýkoli z nových vozů Toyota s naprosto bezkonkurenční slevou a mnoha dalšími benefity. Detailní informace o nabídce a jednotlivých vozech získáte u autorizovaných partnerů Toyota.

ČLÁNKY

- Michal Žižlavský: Protržení firemního závoje – odpovědnost společníků za protahování krizové situace a opožděné podání insolvenčního návrhu 3
- Jiří Bartoš: K oceňování akcií v řízení o dědictví 6

DISKUSE

- Martin Krčma: Český notář a poučovací povinnost 8
- Zdeněk Ryšánek: Zúžení společného jmění manželů k členskému podílu v bytovém družstvu 10

RECENZE

- Acta historico-iuridica Pilsnensia 2011 12

NOVÁ RUBRIKA

O NOTÁŘSKÉ PRAXI

- Jan Bureš: Vydávání ověřených výstupů z informačního systému veřejné správy 13

JUDIKATURA

- Trvalé vedení nezřízeného života 18

ROZHOVOR

- Mgr. František Korbel, Ph.D., náměstek ministra spravedlnosti 22

AKTUÁLNĚ

- Dr. Karl Sauer v Praze 26
- Ministr spravedlnosti Jiří Pospíšil uspořádal slavnostní večeři pro Klause Woschnaka 27
- Zahájení Hexagonály v Museu Kampa za přítomnosti ministra spravedlnosti 28
- Zasedání prezidentů Hexagonály v Praze 30

ZE ZAHRANIČÍ

- Centrální registr závětí ve Spolkové republice Německo 31
- Zasedání Rady předsednictví UINL 17.-18. února 2012 32
- Individuální členství v Mezinárodní unii notářství (UINL) 33
- Generální shromáždění CNUE 16. 3. 2012 v Bruselu 34
24. evropské notářské dny 36
- Notářství v Uruguayi 37

ZPRÁVY Z NK ČR

- Konkurz na obsazení uvolněného notářského úřadu 40

MONITORING MEZINÁRODNÍHO TISKU

- 42

STOJÍ ZA POZORNOST

- 45

STŘÍPKY Z HISTORIE

- Stanislav Balík: Střípky z historie 15 47

FEJETON

- Karel Wawerka: Veřejný notář a soukromý notář 50

Vážení čtenáři,

s rostoucí mobilitou občanů a podniků v rámci Evropské unie přibývá vztahů s mezinárodním prvkem, které jsou notáři žádáni řešit. Ať se již jedná o projednávání o dědictví po cizincích v České republice, úpravu majetkových vztahů cizinců formou závětí či změny majetkového režimu manželů nebo zakládání, změny či přeměny obchodních společností se zahraniční účastí. Tohoto trendu si jsou notáři vědomi a podnikají kroky k tomu, aby mohli těmto novým výzvám úspěšně čelit. Za tímto účelem spustila Rada notářství Evropské unie (CNUE) portál o dědictví v Evropě (www.successions-europe.eu), který ve 23 jazycích shrnuje základy dědického práva 27 členských států EU. K jednoduchému vyhledávání notářů v EU pak CNUE vypracovala aplikaci „Evropský seznam notářů“ umožňující nalézt notáře podle rozličných kritérií v jakémkoliv z 22 států EU s notářstvím latinského typu. Byla vytvořena Evropská notářská síť jakožto komunikační platforma evropských notářů umožňující prověřit nezbytnost či možnost určitého úkonu v dané zemi ve formě notářského zápisu včetně nalezení konkrétního notáře, který tento úkon provede. V neposlední řadě pak ve spolupráci s Evropskou komisí CNUE spustila projekt dalšího vzdělávání notářů v oblasti komunitárního práva, na jehož organizaci se podílejí jednotlivá členská notářství.

K aktivitám notářů na evropském poli výrazným způsobem přispívá též Notářská komora České republiky. Kromě účasti na všech shora uvedených projektech české notářství v roce 2012 předseda zasedáním tzv. Hexagonály, setkáním prezidentů notářských komor střední Evropy, jejichž smyslem je zejména výměna informací, vzájemná podpora a součinnost v oblastech společných zájmů v mezinárodních otázkách. Na podzim tohoto roku pak bude Česká republika hostit současně dvě

Mgr. Radim Neubauer, předseda Mezinárodní komise, notář v Praze

AD NOTAM

ČASOPIS ČESKÉHO NOTÁŘSTVÍ

Vydává Notářská komora ČR se sídlem Apolinářská 12, 120 00 Praha 2, tel. 224 921 126, 224 921 258, tel./fax 224 919 192, 224 919 266, e-mail:

adnotam@pravo.cz, www.nkcr.cz, ISSN 1211-0558, MK ČR E 7049. Vedoucí redaktor JUDr. Martin Foukal, vedoucí editor Mgr. Miroslav Chochola, MBA.

Adresa redakce Apolinářská 12, 120 00 Praha 2. Výroba zajištěna prostřednictvím nakladatelství EPRAVO Media (CZ) s. r. o., grafická úprava IMPAX, spol. s r. o.

Redakční rada JUDr. Kateřina Břejlová, prof. JUDr. Jan Dvořák, CSc., JUDr. Roman Fiala, JUDr. Martin Foukal, vedoucí redaktor, JUDr. Martina Kasíková, doc., JUDr. Alena Macková, Ph.D., JUDr. Adéla Matějková, Mgr. Erik Mrzena, JUDr. Karel Wawerka; cena časopisu je 720 Kč včetně DPH za ročník (cena jednoho čísla je 120 Kč vč. DPH), předplatné je možno objednat na adnotam@pravo.cz, k dostání též v síti knihkupectví práv. literatury Aleš Čeněk. Tisk: TISKAP, s. r. o.

významné mezinárodní notářské akce. První z nich je společné zasedání kontaktních bodů Evropské notářské sítě a vzdělávací skupiny notářů. Druhou pak oficiální prezentace nového portálu evropských notářů, který občanům unie usnadní přístup k informacím o manželských majetkových režimech v jednotlivých členských státech, a který doplní již existující portál o dědictví.

Věřím, že výše uvedené iniciativy pomohou potvrdit roli notářů coby garantů právní jistoty v přeshraničních

vztazích a spolehlivých partnerů jak pro občany, tak pro podnikatele.

Mgr. Radim Neubauer,
předseda Mezinárodní komise,
notář v Praze

Děkanka Právnické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci
si Vás dovoluje co nejsrdečněji pozvat na

VI. ROČNÍK MEZINÁRODNÍ VĚDECKÉ KONFERENCE OLOMOUCKÉ PRÁVNICKÉ DNY 2012

na téma

„AKTUÁLNÍ OTÁZKY ČESKÉHO PRÁVA“,

která se uskuteční 24.–25. 5. 2012 v prostorách Právnické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci.
Bližší informace včetně témat jednotlivých sekcí a elektronické přihlášky naleznete na stránce www.opdny.upol.cz

prof. JUDr. Milana Hrušáková, CSc.
děkanka Právnické fakulty UP v Olomouci

VšeHRD – časopis českých právníků
– online verze časopisu na <http://casopis.vsehrd.cz>

Časopis Spolku českých právníků VšeHRD navazuje
na historickou tradici apolitického vědeckého periodika.
Je zaměřen na právní sektor a celou oblast práva soukromého i veřejného.

Případní zájemci, kteří by v časopise rádi publikovali svůj článek, mohou příspěvek zaslat redakci na: casopis@vsehrd.cz

Protržení firemního závoje

– odpovědnost společníků za protahování krizové situace a opožděné podání insolvenčního návrhu

JUDr. Michal Žižlavský

Dnem 1. ledna 2012 došlo k významné změně v insolvenčním právu. Manažerům dlužníka vznikla povinnost podat insolvenční návrh, zjistí-li, že tržní hodnota majetku společnosti je nižší než účetní hodnota všech závazků společnosti (splatných i nesplatných).¹ Dříve museli podat insolvenční návrh jen v případě platební neschopnosti. Nyní jej musejí podat i při předlužení společnosti. To je velmi aktuální v dnešní době globálního poklesu tržní ceny aktiv společností, kdy současně neklesá objem jejich pasiv (například pokles cen nemovitostí v segmentu developerů, ale i nedobytné úvěry či bezcenné finanční nástroje v Řecku v případě bank a dalších finančních institucí).

Platební neschopnost věřitelé *vidí*. Snadno zjistí, že jim dlužník neplatí. Mají stejnou možnost a tedy stejnou odpovědnost za řešení tohoto stavu jako management společnosti dlužníka. Předlužení svého obchodního partnera věřitelé *nevidí*. Většinou neznají celkovou ekonomickou kondici dlužníka. Předlužení musí řešit *dlužník* podáním vlastního insolvenčního návrhu.

Zákon od 1. ledna 2012 stíhá opožděné podání insolvenčního návrhu v případě předlužení tvrdou osobní odpovědností

¹ § 98 odst. 1 insolvenčního zákona ve znění platném od 1. 1. 2012 ve vazbě na § 3 odst. 3 insolvenčního zákona; podrobněji viz Odpovědnost manažerů za opožděné podání insolvenčního návrhu po 1. lednu 2012, Bulletin advokacie 11/2011, s. 39 an (k dispozici na www.zizlavsky.cz rubrika „PUBLIKACE“)

jednatelů, členů představenstva a dalších manažerů dlužníka, kteří znají ekonomický stav firmy. Ekonomickou situaci firmy ale znají i společníci a akcionáři obchodních společností a členové družstev. Schvalují účetní závěrku a mají přístup k podkladům a informacím, z nichž zjistí předlužení korporace. Také oni nesou osobní odpovědnost, pokud svým vlivem přispějí k insolvenční společnosti anebo maří včasné podání insolvenčního návrhu.

Pro zjednodušení se zaměřím na společnosti s ručením omezeným, kterých se problém týká nejčastěji proto, že je jich nejvíce. Právě tyto společnosti s jedním nebo několika společníky mnohdy důsledně naplňují výrok ame-

rického komika J. Adamse o tom, že bankrot je právní proces, ve kterém přemístíte vše, co máte, do kapes od kalhot a svůj kabát odevzdáte věřitelům. Čas potřebný k přemístění věcí získávají společníci mnohdy tím, že nutí manažery firem odkládat podání insolvenčního návrhu. Dále uvedené závěry platí ale přiměřeně také pro akciové společnosti a družstva v úpadku, pokud v nich jejich akcionáři či členové sami nebo ve skupině uplatňují rozhodující vliv.² Odpovědnost za opožděné podání insolvenčního návrhu se nemusí v dnešní době týkat jen společníků malé rodinné firmy. Může se týkat i velkých koncernů a bank, které uplatňují svůj vliv na dceřiné společnosti v České republice.

PROTRŽENÍ FIREMNÍHO ZÁVOJE (PIERCING THE CORPORATE VEIL)

Společnosti s ručením omezeným³ vytváří štít, který chrání společníky před jejich osobní odpovědností za dluhy korporace. Proto jsou využívány velmi často na rozdíl od společností s neomezeným ručením.⁴ Vytváří totiž samostatnou entitu, která zásadně *vylučuje* odpovědnost svých společníků. Ochrana společníků ale není absolutní.

Všechny významné právní řády reagují na situaci, kdy společník využije svého vlivu ve společnosti a přispěje k její insolvenční nebo sníží šanci věřitelů na uspokojení jejich pohledávek. Anglická judikatura řeší ochranu věřitelů kombinací odpovědnosti orgánů společnosti a tzv. stínových manažerů. To jsou společníci, kteří se „obují do bot“ manažerů

a fakticky řídí kroky korporace, aniž by byli formálně členy jejího statutárního orgánu. Anglické právo zná speciální skutkovou podstatu spočívající v *protahování krizové situace*. Statutární orgán odpovídá za škodu, kterou způsobí tím, že dopustí snížení vyhlídek věřitelů na uspokojení jejich pohledávek. Tato odpovědnost dopadá i na společníka, který řídí společnost neformálně. Hovoří se o *protřetí firemního závoje*, které představuje výjimku

z principu majetkové samostatnosti korporace. Německo vytvořilo samostatný koncept odpovědnosti společníka za zničení společnosti. Vyžaduje po společníkovi ohled na zájmy společnosti. Ten chybí, pokud se společnost stane insolventní z důvodu zasahování spo-

lečníka do jejího majetku tak, že není schopna dostát svým závazkům. Společník musí v takovém případě nahradit škodu, vyrovnavající trvalé poškození společnosti. Německé soudy přešly postupně od konceptu vnější odpovědnosti, kdy nároky uplatňují přímo věřitelé, ke konceptu vnitřní odpovědnosti, kdy má aktivní legitimaci insolvenční správce. Inspirovaly se přitom původní francouzskou a současnou italskou a španělskou úpravou žaloby na doplnění pasiv.⁵

ODPOVĚDNOST STÍNOVÝCH MANAŽERŮ

České právo nezná pojem stínový manažer. Používá termín ovládající osoba, který má podobný obsah. Civilní odpovědnost ovládajících osob plyne z ustanovení obchodního zákoníku o koncernovém právu a podnikatelských uskupeních. Jde o normy, inspirované německou a francouzskou právní úpravou, které byly začleněny do našeho obchodního zákoníku s účinností od 1. ledna 2001.

Ovládající osoba vykonává fakticky nebo právně, přímo nebo nepřímo rozhodující vliv na řízení nebo provozování podniku jiné osoby („své“ společnosti). *Nevyvratitelná* právní domněnka stanoví, že ovládající osobou je vždy většinový společník, osoba, která disponuje většinou hlasovacích práv na základě dohody s jiným společníkem a osoba, která může prosadit jmenování nebo volbu statutárního orgánu nebo dozorčího orgánu právnické osoby. Tato domněnka nepřipouští důkaz opaku. Na ni navazuje další, tentokrát *vyvratitelná* domněnka, která rozšiřuje okruh ovládajících osob o ty, kdo mají alespoň 40% hlasovacích práv ve společnosti. Druhá domněnka *neplatí*, pokud je prokázáno, že jiná osoba disponuje stejným nebo vyšším množstvím hlasovacích práv.⁶

Ovládající osoba může uzavřít s ovládanou osobou ovládací smlouvu. V takovém případě má její odpovědnost smluvní základ. Když nedojde k uzavření ovládací smlouvy, plyne její odpovědnost přímo ze zákona (faktické ovládnutí).

ŘÍDÍŠ, ŘÍDÍM NEBO ŘÍDÍME?

Pokud ovládající osoba uzavře s ovládanou osobou ovládací smlouvu, osoby, které udělují pokyny řízené osobě, musí postupovat s *péčí řádného hospodáře*.⁷ Vznikne-li řízené

JUDr. Michal Žižlavský

- advokát, člen představenstva České advokátní komory
- insolvenční správce se zvláštním povolením

2 Společníci veřejné obchodní společnosti (§ 76 odst. 1 obchodního zákoníku) a komplementáři komanditní společnosti (§ 93 odst. 1 obchodního zákoníku) ručí za závazky svých společností přímo ze zákona, a proto na ně výslovně neodkazují.

3 Jak již bylo zmíněno, řeč není jen o právní formě „s. r. o.“; problém se týká i dalších společností s omezeným ručením, tedy též akciových společností a ze sledovaného úhlu pohledu i družstev; v tomto kontextu je třeba vnímat dále užívané termíny společnost nebo korporace (zjednodušení terminologie).

4 Veřejné obchodní společnosti a komanditní společnosti.

5 prof. JUDr. Stanislava Černá, CSc.: Další změna koncepce německých soudů v ochraně věřitelů v insolventní společnosti? Právní rozhledy 2/2009, s. 54 a násl.

6 Podrobněji viz § 66a odst. 2 až 6 obchodního zákoníku.

7 § 190b odst. 3 věta první obchodního zákoníku.

osobě zákonná povinnost podat insolvenční návrh, řídící osoba nesmí protahovat krizovou situaci, oddalovat podání insolvenčního návrhu ani činit opatření k vyvádění majetku společnosti. Pokud k tomu dává pokyny, porušuje povinnost postupovat s péčí řádného hospodáře a je povinna nahradit škodu, která z toho vznikne, řízené osobě.

Je-li řídících osob více, odpovídají za škodu společně a nerozdílně. Pokud je sporné, zda tyto osoby postupovaly s péčí řádného hospodáře, *nesou důkazní břemeno*. Žalobce nemusí prokazovat, že společník *nejednal* s péčí řádného hospodáře. Naopak, společník musí prokazovat, že *jednal* s péčí řádného hospodáře. Jeho pozice nebude jednoduchá, bude-li zjištěn úpadek společnosti k dřívějšímu datu, než byl podán insolvenční návrh. Soud nerozhoduje podle skutečnosti, ale podle prokázaného stavu. Vznikne-li stav důkazní nouze, dopadá na společníka a ten musí nahradit škodu.

Pokud řídí společnost fyzická osoba, která jedná sama za sebe, odpovídá za škodu sama. Je-li řídící osobou právnická osoba, odpovídá za škodu ta fyzická osoba, která za ni jedná. Právnická osoba souběžně ručí za splnění závazku k náhradě škody.⁸ Jde o *vnitřní* odpovědnost. Plnění může požadovat přímo řízená společnost, nikoli její věřitelé. Řízená společnost je také aktivně legitimována k podání žaloby, pokud závazek není splněn dobrovolně. Kromě toho může podat žalobu též každý další společník řízené osoby.⁹

V případě insolvenčního řízení může uplatnit nárok na náhradu škody *insolvenční správce*, pokud je osobou s dispozičním oprávněním.¹⁰ Ten pak rozdělí vymožené plnění věřitelům podle pravidel insolvenčního práva. Věřitelé mají přednost před společníky řízené osoby. Společníci stojí až na konci „fronty“ na majetek dlužníka.¹¹ Žaloba dalšího společníka může být úspěšná jen tehdy, je-li dostatek prostředků na uspokojení všech (externích) věřitelů. Jinak by společníci předbíhali věřitele v pomyslné frontě na aktiva společnosti.

Pro úplnost je třeba dodat, že obchodní zákoník upravuje také *vnější* odpovědnost ovládajících osob, které odpovídá přímý nárok *věřitelů* na náhradu škody vůči společníkovi nebo jiné ovládající osobě. Tento nárok upravuje zákon výslovně pro případ, že věřitel nemůže být uspokojen z majetku společnosti. Řídící osoba zde ručí za závazek k náhradě škody.¹²

Pokud ovládající osoba neuzavře s ovládanou osobou ovládací smlouvu, vzniká faktické ovládání přímo ze zákona. Společník jako řídící osoba nesmí využít svého vlivu k tomu, aby prosadil přijetí takového opatření nebo uzavření takové smlouvy, z nichž může ovládané osobě vzniknout majetková újma. Jinak vzniká jeho *vnitřní* odpovědnost vůči řízené společnosti, které je povinen nahradit vzniklou škodu.¹³ Osoby, které jsou členy statutárního orgánu ovládající osoby ručí za splnění tohoto závazku k náhradě škody.¹⁴ V případě, kdy společník protahuje krizovou situaci společnosti v úpadku, odpovídá za opožděné podání insolvenčního návrhu in-

solvenčnímu správci. Ten má zájem doplnit majetkovou podstatu řízené společnosti, aby mohl uspokojit věřitele alespoň poměrně, v co nejvyšším rozsahu.

VNITŘNÍ NEBO VNĚJŠÍ ODPOVĚDNOST?

Soudní praxe bude muset ještě vyřešit otázku, jaký je poměr vnitřní a vnější odpovědnosti společníků a dalších ovládajících osob. Zejména jde o to, zda je možné uplatňovat vnější odpovědnost i tehdy, pokud se již nachází řízená společnost v úpadku. Vnější odpovědnost se rozumí stav, kdy nároky uplatňují přímo *věřitelé* a vnitřní odpovědností je situace, kdy má aktivní legitimaci *insolvenční správce*.

Jde o to, zda má insolvenční správce získat plnění do majetkové podstaty dlužníka a pak je rozdělit mezi věřitele podle pravidel insolvenčního práva nebo zda se má uspokojovat separátně každý věřitel, resp. zda je možný souběh žalob věřitelů a insolvenčního správce. Za použití *logického* výkladu se kloním k názoru, že insolvenční zákon má jako speciální předpis (*lex specialis*) přednost před obecnou úpravou obchodního zákoníku (*lex generalis*). Sama podstata insolvenčního práva spočívá v řešení souběhu pohledávek více věřitelů a jejich uspokojování *podle přesných pravidel*. Je-li dlužník v úpadku, zásadně není možné plnění jen některým věřitelům nebo částečné uspokojování pohledávek věřitelů *jinak, než podle pravidel insolvenčního práva*. Z toho plyne *aktivní legitimace insolvenčního správce, nikoli věřitelů*.¹⁵

ODPOVĚDNOST VLIVNÝCH OSOB

Opožděné podání insolvenčního návrhu *výrazně zhoršuje šance věřitelů na uspokojení jejich pohledávek*. Od 1. ledna 2012 je proto zavedena *bezvýjimečná* povinnost korporátních dlužníků podat insolvenční návrh, je-li firma v úpadku. Po tomto dni platí pravidlo „Neplatí-li firma, platí manažer“. Manažer musí nahradit škodu ve výši rozdílu mezi zjištěnou výší pohledávky a částkou, kterou věřitel obdrží z majetku společnosti. Pokud způsobí protahování krizové situace společník nebo jiná osoba, která řídí chod společnosti, odpovídají tyto osoby za škodu společně a nerozdílně.

8 Viz § 190b odst. 3 obchodního zákoníku.

9 Viz 190b odst. 4 obchodního zákoníku; „dalším“ společníkem se míní jiný společník než ten, který se sám dopustil škodlivého jednání („škůdce“ je legitimován pasivně, nikoli aktivně).

10 § 229 a § 249 insolvenčního zákona.

11 Tento přírůbek používá a dále rozvádí RICHTER, T. v publikaci Insolvenční právo. 1. vydání. Praha: ASPI, Wolters Kluwer, 2008, s. 73.

12 Viz § 190b odst. 5 obchodního zákoníku.

13 § 66a odst. 8 a 14 obchodního zákoníku.

14 § 66a odst. 15 obchodního zákoníku.

15 S ohledem na formulaci obchodního zákoníku ale není vyloučen ani opačný (slovní) výklad, a sice, že vnější odpovědnost ovládajících osob se týká právě situace předlužení řízené společnosti – viz formulace § 190b odst. 5 obchodního zákoníku, zejména slova: „pokud nárok věřitele nemůže být uspokojen z majetku řízené osoby“.

Jak široce může být vykládáno řízení firmy dokládá insolvenční řízení společnosti Oděvní podnik, a. s. se sídlem v Prostějově. Zde soudy dovodily, že řídící osobou je financující banka. Případ dospěl až k Ústavnímu soudu, který korigoval rozhodnutí obecných soudů, avšak zatím se jednoznačně *nevyjádřil* k tomu, zda a za jakých podmínek může banka tvořit koncern s úvěrovanou společností.¹⁶ Faktem je, že financující banka zpravidla má přehled o ekonomické situaci společnosti, kterou úvěruje. Otázkou je, zda může odpovídat za škodu, když po 1. lednu 2012 například doporučí mimosoudní restrukturalizaci předlužené společnosti a určí pro ni poradce. Zákon zná v každém případě také odpovědnost jiných osob než jen společníků obchodních společností nebo dalších osob s formálním vztahem ke společnosti, pokud tyto osoby uplatňují podstatný vliv na chování společnosti.¹⁷

Společníci korporací a další osoby, které mají vliv na protažování krizové situace a oddalují podání insolvenčního

návrhu, nesou nejen civilní odpovědnost z titulu náhrady škody a ručení, ale i trestněprávní odpovědnost. Jde o jejich odpovědnost spolu s manažery dlužníka ve formě spolupachatelství, organizátorství, návodu či pomoci.¹⁸ ■

Článek byl v upravené verzi uveřejněn
v Bulletinu advokacie 1-2/2012.

16 Nález Ústavního soudu České republiky sp. zn. IV. ÚS 1834/10 ze dne 22. listopadu 2010.

17 § 66 odst. 6 obchodního zákoníku.

18 § 23 a 24 nového trestního zákoníku; k trestným činům, které přicházejí v úvahu, viz podrobněji Odpovědnost manažerů za opožděné podání insolvenčního návrhu po 1. lednu 2012 (část „Trestní odpovědnost“), Bulletin advokacie 11/2011, s. 39 an (k dispozici na www.zizlavsky.cz rubrika „PUBLIKACE“).

K oceňování akcií v řízení o dědictví

Mgr. Jiří Bartoš

Praktickou pomůckou pro oceňování akcií v řízení o dědictví byla aplikace provozovaná Notářskou komorou v rámci Centrálního informačního systému, která po zadání data úmrtí zůstavitele a údajů o jednotlivých emisích (ISIN a počet kusů akcií příslušné emise) poskytla výstup s jejich hodnotou včetně celkového součtu. Vzhledem k tomu, že tato aplikace pouze přebírala údaje o akciích obchodovatelných v rámci RM-systému, které jsou nyní veřejně dostupné, bylo doplňování údajů na konci roku 2011 zastaveno a u zůstavitelů zemřelých později bude nutné hodnotu jejich akcií zjistit jiným způsobem.

Pro zjištění ceny akcií lze využít například stránky Burzy cenných papírů Praha (na adrese <http://www.bcpp.cz/Kurzovní-Lístek/Oficiální-KL/>) nebo RM-systému (na adrese <http://www.rmsystem.cz/vysledky/historie-obchodovani/souhrnné-statistiky>), kde je však nutné u volby „Trh/Segment“ nastavit hodnotu „Vše“, protože při přednastavené hodnotě EasyClick se zobrazí pouze některé emise, a v položce „Čas vlastní“ vyplnit dvakrát datum smrti zůstavitele (počátek a konec období). Zatímco burzovní kurzovní lístek obsahuje 26 emisí akcií, statistiky RM-systému 64 emisí akcií, přičemž většina emisí akcií obchodovaných na Burze

cenných papírů Praha je obchodována i na RM-systému, zatímco naopak to neplatí (je jen několik emisí akcií, které jsou obchodovány na Burze cenných papírů Praha a na RM-systému nikoliv). Kurzy se mění průběžně i v průběhu dne, takže v případě RM-systému je třeba použít údaj ve sloupci „Kurz konec období“; kurzovní lístek Burzy cenných papírů Praha obsahuje pouze kurzy v závěru obchodování příslušného dne. Kurzy na obou trzích se pochopitelně mohou lišit a v praxi také liší.

Z výše uvedených počtů obchodovaných emisí i z praktické zkušenosti však plyne, že hodnotu značného počtu emisí akcií nelze touto cestou zjistit; ve výstupech z aplikace CIS byly tyto emise označeny jako neobchodované a v celkovém součtu hodnoty akcií se k nim nepřihlíželo. Přestože otázka ocenění akcií náležejících do dědictví jistě nepatří mezi nejpalčivější a tato problematika zpravidla ani nebývá předmětem sporů mezi účastníky dědického řízení, neznamená to, že by soudní komisař měl na zjištění jejich obvyklé ceny (§ 175o občanského soudního řádu) rezignovat.

K cenám akcií označovaných v CISu jako neobchodované přistupují různí soudní komisaři různě. Někteří mají automaticky za to, že takové akcie jsou bez hodnoty, jiní je oceňují jejich jmenovitou hodnotou. Domnívám se, že ani jeden z těchto způsobů „ocenění“ není správný.

Jednoduchý a jednoznačný návod k jejich ocenění nám dává ustanovení § 20 odst. 1 zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku, podle něhož se takové akcie (a rovněž neobchodované podílové listy uzavřených podílových fondů) oceňují „podílem, v jehož činiteli je vlastní jmění akciové společnosti nebo uzavřeného podílového fondu podle účetní závěrky za předchozí účetní období, pokud není prokázána jiná hodnota vlastního jmění, a ve jmenovateli počet vydaných akcií nebo podílových listů převedený na shodnou emisní hodnotu“.

Soudní komisaři samozřejmě nemají k dispozici údaje o vlastním jmění emitenta, nicméně příslušný údaj lze zjistit dotazem podle ustanovení § 128 o. s. ř., což by v době komunikace prostřednictvím datových schránek nemělo vést ke vzniku nějakých závratných nákladů. Za vhodnou, i když možná z něčího pohledu zbytečně precizní cestu, proto považuji zaslat emitentovi žádost o sdělení hodnoty akcií příslušné emise ke dni úmrtí zůstavitele s tím, že nelze-li hodnotu akcií zjistit jinak, je třeba je ocenit podílem vlastního jmění připadajícího na jednu akcii podle poslední účetní závěrky přede dnem úmrtí zůstavitele.

Pokud emitent sdělí, že jako cenu byly jeho akcie v rozhodné době obchodovány, je problém vyřešen. V některých případech emitent sice cenu nezná, avšak sdělí další informace (například poslední jemu známá cena s uvedením období, kdy za ni byly dotyčné akcie obchodovány), s jejichž využitím může být cena na doporučení notáře určena souhlasným prohlášením účastníků (§ 120 odst. 4 o. s. ř.).

V ostatních případech by měla být cena stanovena podle výše uvedeného ustanovení zákona o oceňování majetku. Není sporu o tom, že se nám jedná o stanovení ceny obvyklé, problémem však zůstává, jak tuto obvyklou cenu stanovit. Ostatně sám zákon o oceňování majetku uvádí, že majetek se oceňuje obvyklou cenou, pokud není stanoven jiný způsob oceňování (§ 2 odst. 1 věta první), jimiž podle ustanovení § 2 odst. 3 téhož zákona jsou nákladový způsob, výnosový způsob, porovnávací způsob, oceňování podle jmenovité hodnoty, oceňování podle účetní hodnoty, oceňování podle kurzové hodnoty a oceňování sjednanou cenou.

Z odpovědi mohou nikoliv ojediněle vyplynout i další přínosné informace, například v případě následného přechodu akcií na hlavního akcionáře (tzv. squeeze out) nebo změně podoby akcií ze zaknihované na listinnou, zejména uplynula-li od smrti zůstavitele již delší doba (například při tzv. dodatečném projednání dědictví).

Tyto skutečnosti lze sice zjistit i z výpisu z obchodního rejstříku, ne každý notář ale tyto výpisy v dědickém řízení pořizuje a ne každý notář prověřuje, zda k něčemu takovému u dotyčné akciové společnosti došlo. Z vlastní zkušenosti si vzpomínám mimo jiné na případ, kdy se takto podařilo zabránit prodeji akcií, o které měl jediný dědic zůstavitele zájem, ve veřejné dražbě.

Výše uvedené platí ve své podstatě i v případech, kdy na majetek emitenta byl prohlášen konkurz, přičemž pak by příslušné informace měl poskytnout insolvenční správce. Z okolnosti, že se společnost nachází v úpadku, automaticky neplyne, že by jí vydané akcie měly být bez hodnoty, neboť důvodem pro úpadek podle ustanovení § 3 insolvenčního zákona není jen předluženost, nýbrž i platební neschopnost. K prohlášení úpadku postačuje kterýkoliv z obou důvodů, takže většinou je insolvenční návrh odůvodněn platební neschopností, i když později se často (ne však vždy) zjistí i předluženost úpadce.

Závěrem lze tedy shrnout, že pokud zůstavitel zanechal akcie, u nichž není možné při stanovení obvyklé ceny vycházet z jejich kurzu na Burze cenných papírů Praha nebo RM-systému, jeví se mi jako nejvhodnější obrátit se na jejich emitenta s dotazem, jaká byla jejich cena ke dni úmrtí zůstavitele s tím, že nelze-li hodnotu akcií zjistit jinak, je třeba je ocenit podílem vlastního jmění připadajícího na jednu akcii podle poslední účetní závěrky přede dnem úmrtí zůstavitele. Pokud emitent sdělí, že hodnotu akcií nezná, avšak uvede, jaké bylo jeho vlastní jmění a v jaké míře se zůstavitel ke dni svého úmrtí podílel na základním kapitálu společnosti, měla by být obvyklá cena těchto akcií v dědickém řízení stanovena s využitím výpočtu výše naznačeným způsobem. ■

Mgr. Jiří Bartoš
■ autor je právník

Český notář a poučovací povinnost

JUDr. Martin Krčma

Dovolte mi krátké zamyšlení nad tím, jaké požadavky jsou kladeny na českého notáře v rámci jeho poučovací povinnosti směrem k účastníkům právních úkonů. Cílem příspěvku není zabývat se poučováním při osvědčovací činnosti, kde notář je povinen určité poučení také poskytnout (např. § 80e not. ř.), ani zpochybňováním jeho úlohy jako odborného poradce při sepisování nejrůznějších listin pro případ smrti. Zdůrazňuji, že mé zkušenosti se týkají spoluvytváření takových listin, kde notář svým poučením může aktivně předcházet budoucím sporům. Mluvím tedy zvláště o kupní a zástavní smlouvě, ale také svěřenské smlouvě a zejména a převážně o procesní dohodě se svolením k vykonatelnosti notářského zápisu.

Důvodem mých úvah jsou komentáře klientů, kteří se podivují nad tím, že na ně, jako notář, mluvím. Říkají, že to nikdy nezažili, aby jim „nějaký“ notář něco vysvětloval a poučoval je. Ve většině případů je znalost klientů jejich vlastního právního problému a zejména možných rizik velmi povrchní. Celkově vzato jsou to zjištění nemilá.

Proč je tak málo notářů, kteří jsou ochotni s klienty projít obsah smlouvy a poučit je o jejich právech a povinnostech z ní plynoucích? Vysvětlit klientům, proč je zásadní význam přikládán formě (na níž se dnes celkově ve společnosti zhusťta „kašle“) a jaké výhody pro trvalost zakládaného vztahu má dodržování přísných formálních náležitostí.

Poučovací povinnost notáře při sepisování listin o právních úkonech není v notářském řádu výslovně upravena. Z pohledu stavovských principů zákon hovoří o nestrannosti notáře (§ 2 not. ř.) a o jeho nezávislosti (§ 5 odst. 1. not. ř.). V § 63 not. ř. vyjmenovává náležitosti notářských listin, k nimž řadí i obsah úkonu. V komentáři k tomuto ustanovení je poučovací povinnost dovozována z nutnosti zjištění nepochybné vůle účastníků pro formulování jejich písemné dohody.

Absencí uložení poučovací povinnosti právním předpisem se lišíme od notářství v zemích kontinentálního práva nejen v teorii, ale zejména v praktickém poskytování notářských služeb. V Čechách se navykló chodit k notáři pro razítko a nikoliv pro kvalifikovanou právní poradou završenou sepsáním veřejné listiny.

Můj milý pan kolega z Duryňska vždy zdůrazňuje, že na listinné činnosti notáře jsou dva nejdůležitější aspekty. Vorlesen

und Belehren. Předčítání a poučení. Němečtí notáři jsou povinni vždy celý text zápisu přečíst. Přitom se zastavují u jednotlivých formulací, které jsou mnohdy laikům obtížně srozumitelné. Tato ustanovení vysvětlují a udělují poučení. Poučovací povinnost je jim uložena v § 17 Beurkundungsgesetz. Pan notář říká, že bez poučení není notářský zápis. „Jak chcete, pane kolego, aby listina působila jako nástroj předcházení sporům, když účastníkům ústně jednotlivá ustanovení nevysvětlíte a nedoplníte svou řeč zajímavými příklady z praxe? Vy si myslíte, že Váš klient, který v životě u žádného notáře nebyl, rozumí našim po staletí zavedeným formulacím? Vy jste povinen mu je přeložit do neprávníckého jazyka! Právě v poučení je základ vztahu mezi notářem, jako rádcem, a mezi účastníkem.“

O jeho slovech přemýšlím a snažím se je v praxi naplňovat. Jsem přesvědčen, že chceme-li, aby listiny působily jako preventivní nástroj dodržování práva, pak tuto funkci listin musíme účastníkům ústně vysvětlit a o důsledcích nedodržení smluv je stále poučovat.

Opakuji, že moje zkušenosti se týkají zejména exekučních titulů. V tomto vyložené preventivním institutu se náležitě poučení očekává. Nelze předpokládat, že dlužník, který se snad i ne vlastní vinou dostal do stavu platební nouze, bude cokoliv dobrovolně plnit, nemá-li předstihu, jak nebezpečná je pro něj listina s přímou vykonatelností. Ne proto, že nechce nebo nemůže plnit, ale proto, že nedostal náležité poučení. Bohužel, často se setkávám se situací, kdy účastníci – manažeři dle svých slov podepisují již pátý exekuční titul a tvrdí, že jsem první notář, který na ně mluví. Jiní jim prý dají listinu k přečtení, a poté čekají na podpis. To, že se účastníci na nic neptají, protože ani v zásadě nevědí, na co by se měli zeptat, není chyba jejich. Je povinností notáře, aby o věci pohovořil, nastínil právní postavení stran po podpisu smlouvy a zejména jejich postavení v případě nedodržení dohodnutých závazků a případné důsledky takového nedodržení. Už se mi několikrát stalo, že po náležitém poučení dlužník prohlásil, že notářskou listinu – exekuční titul nepodepíše a od závazkového vztahu odstoupí. Teprve až nyní se totiž od notáře dozvěděl, jaké mohou být důsledky použití takového notářského zápisu. A právě v tomto okamžiku posloužilo poučení jako prevence při předcházení budoucímu sporu.

Vedlejším pozitivem, které poučovací činnost s sebou nese, je výchova k verbální komunikaci. Přiznejme si, že notáři nejsou tím právníckým povoláním, které by vynikalo výřečností. Je-li právník nadán výřečností, pracuje u soudu, zhusta odchází do advokacie, ale i jinam. Myslím, že správné formulování práv a povinností stran smluv, výčet rizik, možné konflikty v budoucnu, to vše doplněno o konkrétní zkušenosti například s nedodržováním či vymáháním práv, vymáháním zaplacení kupní ceny atd., to vše přispívá k informovanosti účastníků, k obecné kultivaci právního vědomí společnosti a v neposlední řadě i k výchově notáře jako osobnosti. Myslím, že notářský stav osobnostmi zrovna neopývá a takovýto každodenní trénink může každému z nás jenom prospět.

”

Nejsem si jist, zda se naši praxí vůbec chceme přiblížit standardu notářství kontinentální Evropy. Pokud ano, pojďme to zkusit.

Ptám se, proč se tento přístup neuplatňuje v praxi ve větší míře? Chyba může být samozřejmě jednak v rozdílném přístupu každého z nás ke své profesi, ale je také systémová. Ta systémová je zřetelně větší a s horšími důsledky. Neukládá notáři výslovně vysvětlit klientovi jeho právní situaci, nenuť notáře trávit s klientem čas. Nepředepisuje mu navázat s ním verbální kontakt. Objektivně řečeno, ono se nám do poučování prostě nechce. Nebo je to i tím, že někteří z našich kolegů občas ani neumějí vysvětlit obsah formulací ve „vlastním“ notářském zápise? Pak je poučování klienta jistě příliš tvrdým oříškem.

JUDr. Martin Krčma
■ notář v Praze

Je také těžké si představit notáře, který v poklidu (ale jistě občas i ve spěchu) svým

klientům vysvětluje význam dohodnutých článků smlouvy, přičemž statistika jeho úřadu vykazuje pět, deset nebo i více listin sepsaných během každého jednoho pracovního dne. A to každý den a celý rok! Lze takové pracovní tempo hodné stachanovců zodpovědně spojit s poučovací povinností notáře? Asi těžko. A to abstrahuji od dalších denních povinností notáře při vedení jeho úřadu. Na svědomitě zvládnutí takového tempa nás notářský řád „vybavil“ jedním trvalým zástupcem. Jsou ale tací kolegové, kteří k němu přidávají ještě týmy kandidátů a tajemníků, které pod různými „úředními pobočkami“ roztrosí do dalších notářských kanceláří po obchodně atraktivních aglomeracích celé naší vlasti. Jako bych cítil závan praktik Exekutorské komory ČR (to je ale z jiného soudku).

Milí kolegové, je váš notářský tajemník schopen zodpovědně poučit dlužníka o důsledcích nedodržení splátkového kalendáře a následujících možných represivních krocích věřitele včetně nařízení exekuce? Má tento náš zaměstnanec osobnostní kvality a vystupování nesporného soudce v nesporné justici? To je otázka pro vás, milí kolegové, ale také pro legislativu. Právě zde vidím onu chybu systémovou.

Nejsem si jist, zda se naši praxí vůbec chceme přiblížit standardu notářství kontinentální Evropy. Pokud ano, pojďme to zkusit. Z pohledu celého notářství se jedná o maličkost a můžeme na ní pracovat již dnes a každý sám. Věřím, že každý pokus stojí za to. Začneme třeba tím, že už příští notářský zápis napíšeme my nebo naši zaměstnanci sami, s účastníky při dobré kávě prodiskutujeme jeho obsah, a poté je náležité poučíme o významu veřejných listin, notářském archivu a přínosu notářství k transparentnosti a předvídatelnosti práva. ■

Zúžení společného jmění manželů k členskému podílu v bytovém družstvu

JUDr. Zdeněk Ryšánek

ČLÁNEK UVEŘEJNĚNÝ V ČÍSLE 1 ROČNÍKU 2009 JSEM UZAVŘEL ZŘEJMĚ PŘÍLIŠ ODVÁŽNÝM KONSTATOVÁNÍM, ŽE USTANOVENÍ § 143A OBČ. ZÁK. UPRAVUJE PODLE MNE ZVLÁŠTNÍ SMLUVNÍ TYP UMOŽŇUJÍCÍ MANŽELŮM PLNOU SMLUVNÍ VOLNOST. SOUČASNĚ JSEM VYJÁDRIL OČEKÁVÁNÍ, ŽE DALŠÍ ROZHODNUTÍ NEJVYŠŠÍHO SOUDU (DÁLE JEN „NS“) VNESOU DO TÉTO PROBLEMATIKY VÍCE JASNO.

Nepříjemným překvapením je pro mě v této souvislosti rozhodnutí NS sp. zn. 26 Cdo 98/2011, které obsahuje tyto kategorické právní věty: „Vzniklo-li manželům společné členství v bytovém družstvu, nelze členský

podíl dohodou manželů za trvání manželství ze společného jmění manželů vyloučit. Byla-li takové dohoda uzavřena (§ 143a obč. zák.), je pro rozpor se zákonem (§ 39 obč. zák.) neplatná.“

Z uvedeného vyplývá, že NS posuzoval případ, když manželé smlouvou uzavřenou podle § 143a obč. zák. zúžili společné jmění mimo jiné tak, že společný členský podíl v bytovém družstvu náleží jen jednomu z nich. Na základě podané žaloby soud prvního stupně rozhodl, že je smlouva neplatná pro rozpor s ustanovením § 39 obč. zák. (úkon odporuje zákonu) ve vazbě na ustanovení občanského zákoníku, která kogentně upravují vznik a zánik členství v bytovém družstvu (§ 703 až 709 obč. zák.). Odvolací soud však byl opačného názoru a dospěl k závěru, že ze smlouvy podle § 143a obč. zák. není vyloučena majetková hodnota představující společný podíl v bytovém družstvu. Jak už je výše uvedeno, NS se přiklonil k názoru soudu prvního stupně a rozsudek odvolacího soudu zrušil.

Základní úvahou, kterou se NS při rozhodování řídil, bylo, že ustanovení § 703 odst. 2 obč. zák. je ustanovením vzhledem k § 143a obč. zák. speciálním (i přesto, že bylo do občanského zákoníku vloženo až později) a navíc je ustanovením kogentním, od něhož se nelze smluvně odchýlit. NS kromě odkazu na odbornou literaturu odkazuje i na dřívější rozhodnutí NS ze dne 31. 7. 2008, sp. zn. 20 Cdo 1849/2006.

Závěry NS ve mě vyvolávají značné pochybnosti zejména z těchto hledisek:

- 1) Není pochyb, že ustanovení § 703 až 709 obč. zák. mají kogentní povahu a nelze se od nich smluvně odchýlit, a to i v případě zániku nájmu bytu, rozvedou-li se manželé (§ 705 odst. 2 obč. zák.), nebo zemře-li jeden z nich (§ 707 obč. zák.). Co je však zásadní – tato ustanovení případ možného zániku společného práva nájmu manželů k družstevnímu bytu za trvání manželství vůbec neupravují. V době vzniku této úpravy totiž nebylo možné rozsah bezpodílového spoluvlastnictví manželů smluvně upravit. Není-li tedy taková dohoda manželů zakázána, byť až v souvislosti s pozdější právní úpravou (§ 143a obč. zák.), musí být s ohledem na zásadu smluvní volnosti uvedenou v § 2 odst. 3 obč. zák. dovolena. To vyplývá i z historických souvislostí – zatímco ustanovení § 703 až 709 obč. zák. jsou evidentním a málo změněným pozůstatkem původního občanského zákoníku z roku 1964, úprava smluvní volnosti manželů uvedená v § 143a obč. zák. je mnohem pozdější.
- 2) Není žádný důvod domnívat se, že zákonodárce při zavedení úpravy v § 143a obč. zák. měl v úmyslu omezit manžele v tom smyslu, že se úprava nebude týkat majetku, který bude představovat členský podíl v bytovém družstvu. Pro vyloučení tohoto majetku totiž není žádný důvod, stejně jako není důvod omezovat manžele při zúžení společného jmění manželů ohled-

ně bytu, který mají ve vlastnictví, nebo ohledně jiného majetku.

- 3) Jako nepřipadný se mně jeví odkaz na podobnost se závěry uvedenými v rozhodnutí NS sp. zn. 20 Cdo 1849/2006 v tom smyslu, že dohodu podle ustanovení § 705 odst. 2 obč. zák. mohou uzavřít jen rozvedení manželé. Toto rozhodnutí totiž řešilo případ, kdy po zrušení bezpodílového spoluvlastnictví manželů rozhodnutím soudu podle tehdy platného ustanovení § 148a odst. 2 obč. zák. (v roce 1995) se manželé dohodli, že společný členský podíl v bytovém družstvu připadne jednomu nich. Bezpodílové spoluvlastnictví manželů tedy zaniklo, ovšem je třeba vzít v úvahu, že toto bezpodílové spoluvlastnictví mělo jiný charakter a rozsah než současné společné jmění manželů – bylo v něm jen to, co mohlo být předmětem vlastnictví, což se členského podílu v družstvu netýká. Vypořádání manželů ohledně společného členského podílu v bytovém družstvu dohodou tedy z tohoto důvodu vůbec nepřicházelo v úvahu a mohlo být provedeno až po zániku manželství.
- 4) Odůvodnění rozhodnutí NS neobsahuje žádný obecně chráněný zájem, kterým by se dal odůvodnit zákaz manželům společné jmění si ohledně členského podílu v bytovém družstvu zúžit. Pokud tak přímo nestanoví zákon, není žádný důvod, aby k této „ochraně“ vedla jen výkladově judikatura.

Pro notáře je obtížné s „argumentační výzbrojí“, kterou dává rozhodnutí NS sp. zn. 26 Cdo 98/2011, přesvědčit klienty, že nelze ohledně společného členského podílu v bytovém družstvu společné jmění manželů podle § 143a obč. zák. zúžit, byť k tomu klienty vedou zcela pochopitelné a legitimní majetkové důvody a že jsou tedy vlastně zákonem (výkladem zákona) „chráněni“ proti své vůli. ■

JUDr. Zdeněk Ryšánek

- prezident Notářské komory v Brně
- notář v Brně

KNOLL, Vilém, BERÁNEK, Petr (eds.):

Acta historico-iuridica Pilsnensia 2011

recenze

Plzeň: Aleš Čeněk, 2011. 282 s. ISBN 978-80-7380-354-4.

V pořadí již pátý svazek řady Acta historico-iuridica Pilsnensia je obdobně, jako tomu bylo v případě jejích prvních dvou svazků, sborníkem konferenčním. Přináší tak čtyřicet příspěvků z mezinárodního kolokvia k 260. výročí narození Franze von Zeillera a dvěma staletím všeobecného zákoníku občanského, konaného ve dnech 12. – 14. 1. 2011 Fakultou právnickou Západočeské univerzity v Plzni.

Rozpravy jsou řazeny abecedně podle příjmení autorů, lze je však rozřadit do několika tematických okruhů.

Za nosné příspěvky lze pokládat především ty, které se týkají výkladů o § 7 všeobecného zákoníku občanského a přínosu Franze von Zeillera (Ernest A. Kramer, Karolina Adamová – Antonín Lojek, Ondřej Horák), a dále o zdrojích a vlivech působících přímo či v podstatě mimovolně při přípravách kodifikace (Miroslav Černý, Petr Dostálík, Miroslav Frýdek a Pavel Salák jr.). Mapovány jsou tak řecké, římskoprávní a kanonickoprávní vlivy. Třetí okruh příspěvků vázaných obecně k Všeobecnému zákoníku občanskému a jeho historii je zaměřen na unifikační pokusy v první Československé republice (Tomáš Gábríš, Petra Skřejpková).

Okolnost, že se nejedná o monografii, dala autorům možnost podržet svůj právní či historickoprávní pohled na danou tematiku, přičemž se některé příspěvky obsahově zčásti překrývají a autoři akcentují jiné nosné důvody. Martin Cempírek tak například v příspěvku Všeobecný zákoník občanský jako předpoklad pro budoucí kodifikaci smluv o přepravě mj. v historickém exkurzu zmiňuje Legem Rhodiam de iactu a dospívá pak k závěru, že ve Všeobecném zákoníku občanském „absentovaly smluvní typy k zajištění přepravy“, Petr Dostálík zmiňuje v kontextu Legis Rhodiae de iactu ustanovení § 1043 všeobecného zákoníku občanského.

Lze bez nadsázky říci, že vývojově je zpracováno toliko právo dědické. Spolueditor sborníku Vilém Knoll se tak věnoval intestátní dědické posloupnosti a odumrtí v českém středověkém právu zemském, Antonín Sýkora proměňám zemského dědického práva po roce 1627 a Karel Schelle pojetí testamentární posloupnosti ve Všeobecném občanském zákoníku.

Účast zahraničních referentů na mezinárodním kolokviu ovlivnila i obsah sborníku. Nalezneme v něm tak i příspěvky věnované kodifikačním pracím ve Francii a na napoleonském Code civil (Alberto Iglesias Garzón, Grzegorz Smyk) či v Německu a na německém občanském zákoníku z r. 1896 (Daniel Krošlák) nebo o projektu nacistické civilistiky odklonit se od liberalistického pojetí soukromého práva (Jaromír Tauchen).

Zajímavá rozprava Miriam Laclavíkové a Adriany Švecové o snahách kodifikovat soukromé právo v dualistickém Uhersku s důrazem na testamentární a manželské majetkové právo přináší i zajímavé pohledy na postup při „návratu k ústavnosti a k starému uherskému právu“ po Říjnovém diplomu. Ukazuje se, že po sedmileté vnucené aplikaci Všeobecného zákoníku občanského v Uhrách v 50. letech 19. století stálo Uhersko před obdobnými otázkami kontinuity a diskontinuity jako české země a Slovensko po listopadu 1989.

Sborník nemá zcela monotematický charakter, respektive přináší témata spojená s hlavní osou mezinárodního kolokvia toliko velmi okrajově. Problematiku mimoevropských právních dějin tak přináší Tomáš Pezl, pišící o pramenech židovského civilního práva a Kamila Kędzierska v anglicky psaném příspěvku o mimoevropských kodifikacích na příkladu Čínské lidové republiky. Z dalších „přílepků“ lze zmínit vysoce aktuální témata z pera Václava Valeše o historickém majetku obcí a církví a Antonína Stanislava o dovolání v občanském soudním řádu, jeho problémech a možnostech řešení.

Jak ukazuje stručný přehled příspěvků, jedná se o publikaci inspirativní a obsahově bohatou. Složení autorského kolektivu i metoda jejich práce je dalším důkazem o nutnosti studia a znalosti právních dějin a o úzkém propojení právně-historického bádání s aktuálními otázkami současné právní teorie a praxe. Ti čtenáři, kteří si sborník se zájmem prostudují a opatří si jej do knihovny, mohou očekávat i další pokračování řady Acta historico-iuridica Pilsnensia, plánovaný další svazek by se měl zaměřit na pozapomenuté právní instituty. ■

JUDr. PhDr. Stanislav Balík

VYDÁVÁNÍ OVĚŘENÝCH VÝSTUPŮ Z INFORMAČNÍHO SYSTÉMU VEŘEJNÉ SPRÁVY

Vydávání ověřených výstupů z informačního systému veřejné správy je další velmi často využívanou službou, která je poskytována notáři. Na rozdíl např. od vidimace a legalizace samotný notářský řád blíže tento druh osvědčovací činnosti neupravuje, pouze ji notáři svěřuje v § 72 odst. 1 písm. j). Podrobnosti stanoví zvláštní právní předpis, kterým je zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o ISVS“), a další související předpisy, týkající se jednotlivých informačních systémů.

Ustanovení § 2 zákona o ISVS vymezuje některé pojmy, přičemž mimo jiné definuje, co je vlastně oním informačním systémem míněno. Zjednodušeně řečeno se jedná nejen o samotnou evidenci určitých dat, ale rovněž o technický systém, ve kterém jsou data vedena a dále nástroje, jež umožňují přístup k této evidenci, tedy výkon informačních činností. V ustanovení § 9 odst. 1 zákon svěřuje orgánům

veřejné správy, které jsou správci nebo provozovateli informačních systémů, aby vydávaly úplné nebo částečné výpisy ze zápisu vedeného v elektronické podobě v tomto systému. Jedná-li se o informační systém veřejné správy, který je veřejnou evidencí, rejstříkem nebo seznamem, je tato pravomoc dána bez dalšího.¹ Jestliže jde o neveřejnou evidenci, rejstřík nebo seznam, pak zákon v ustanovení § 9 odst. 1 věta druhá vyžaduje, aby tuto možnost stanovil zvláštní právní předpis a dále, aby byl tento úplný nebo částečný výpis ze zápisu vydán pouze osobě, které se přímo týká nebo osobě, která je dle zvláštního právního předpisu oprávněna informací uvedenou v zápisu požadovat, a to v rozsahu tímto zvláštním předpisem stanoveném.²

1 Např. výpis z obchodního rejstříku.

2 Např. výpis z rejstříku trestů.

Ustanovení § 9 odst. 2 zákona o ISVS pak tuto pravomoc svěřuje notářům; „Stanoví-li tak zvláštní právní předpis, výpis podle odstavce 1 nebo potvrzení o tom, že určitý údaj v informačním systému veřejné správy není v elektronické podobě označené elektronickou značkou správce, ověřují a ověřené výstupy z informačních systémů veřejné správy na žádost vydávají *kontaktní místa veřejné správy*. S přihlédnutím k současným technickým podmínkám mohou kontaktní místa veřejné správy vydávat ověřené výstupy i z ostatních registrů veřejné správy, které jsou veřejnými evidencemi, rejstříky nebo seznamy.“

Ve výčtu kontaktních míst veřejné správy zákon o ISVS uvádí též notáře [ustanovení § 8a odst. 2 písm. a)]. Kontaktní místa veřejné správy jsou obecně známá jako tzv. Czech POINT (Český podací ověřovací informační terminál); kromě notářů jsou kontaktními místy dále krajské úřady; matriční úřady, obecní úřady, úřady městských částí nebo městských obvodů územně členěných statutárních měst a úřady městských částí hlavního města Prahy, jejichž seznam stanoví prováděcí předpis; držitel poštovní licence a Hospodářská komora České republiky; a banka, které byla ministerstvem udělena autorizace k výkonu působnosti kontaktního místa veřejné správy. Kromě samotných správců či provozovatelů informačních systémů³ lze tedy ověřené výstupy z informačního systému veřejné správy získat u výše uvedených kontaktních míst veřejné správy. Ve svém příspěvku se již dále budu věnovat vydávání ověřených výstupů z informačního systému notáři.

- 3 Kdo je správcem, potažmo provozovatelem daného informačního systému, stanoví předpisy upravující daný informační systém.
- 4 Výstup v listinné podobě je dle ustanovení § 9 odst. 4 zákona o ISVS veřejnou listinou. Vzhledem k tomu, že ustanovení § 9a odst. 2 stanoví, že listina a na ní vyhotovená nebo s ní pevně spojená ověřovací doložka, se považují za jednu listinu, je nutno i ověřovací doložku považovat za veřejnou listinu.
- 5 Ustanovení § 9 odst. 4 zákona o ISVS ukládá vést evidenci vydaných ověřených výstupů, přičemž stanoví i obsahové náležitosti této evidence. V případě notáře se jedná o tzv. rejstřík T (evidence ověřených výstupů z rejstříku trestů) a rejstřík V (evidence všech ostatních výstupů), přičemž jejich další náležitosti a způsob vedení upravuje zvláštní právní předpis a kancelářský řád. Rejstřík V je evidencí jednoduchého charakteru, kdy se v zásadě eviduje pouze datum a pořadové číslo výstupu s přiřazením čísla daného informačního systému veřejné správy. Rejstřík T je samostatnou evidencí složitějšího charakteru, což je dáno citlivostí údajů Rejstříku trestů. Kromě čísla a data (i času) daného výpisu a jména žadatele, se ukládají písemné žádosti o výpisy a případné plné moci při zmocnění k vyžádání výpisu. Podrobnosti stanoví zákon o rejstříku trestů.
- 6 Totéž platí i u ostatních popisovaných výstupů z informačního systému veřejné správy, proto pro zjednodušení již u ostatních dále uvádím jen odkaz na předpis upravující danou evidenci.
- 7 V tomto případě však bude muset notář vyhledat nejprve firmu pomocí internetu za účelem zjištění identifikačního čísla, neboť do systému Czech POINT lze zadat pouze identifikační číslo. Je třeba dbát na to, aby se jednalo skutečně o přesnou obchodní firmu, neboť v obchodním rejstříku jsou často zapsány obchodní firmy lišící se pouze drobnými nuancemi. Identifikační číslo je tedy vždy nejjistějším identifikátorem. Totéž platí i pro ostatní níže popsané výpisy, týkající se právnických osob či podnikatelů – fyzických osob.

Úkolem notáře při vydávání ověřeného výstupu z informačního systému veřejné správy je – zjednodušeně řečeno – ověřit, že výstup je označen elektronickou značkou správce, jež je v době vygenerování výstupu platná, a dále ověřit, zda se samotná vytištěná listina shoduje s vygenerovaným výstupem; to notář stvrdí ověřovací doložkou přímo na listině nebo k ní připojenou.⁴ Náležitosti této doložky stanoví § 9a odst. 1 zákona o ISVS. Doložka musí obsahovat údaj o tom, že ověřený výstup odpovídá výstupu z informačního systému veřejné správy, údaj o tom, z kolika listů se skládá, zda se jedná o částečný výpis, není-li úplný, místo a datum vyhotovení doložky, pořadové číslo, pod kterým je ověření vedeno v evidenci ověřených výstupů z informačního systému veřejné správy,⁵ otisk úředního razítka a podpis ověřujícího. Samotná doložka tedy paradoxně údaj o tom, že notář ověřil platnost elektronické značky správce neobsahuje; přesto je samozřejmě notář povinen toto ověření provést, neboť mu to ukládá ustanovení § 9b odst. 2 zákona o ISVS. Je nutno upozornit, že notář neodpovídá za správnost údajů uvedených v ověřeném výstupu, pouze ověřuje, že se výstup v listinné podobě shoduje doslovně s vygenerovaným výstupem v podobě elektronické. Kromě samotných ověřených výstupů informačního systému veřejné správy je notář rovněž oprávněn vydávat potvrzení, že určitý údaj v informačním systému veřejné správy není, pro nějž platí vše, co bylo uvedeno výše. Nejedná se o nějaké potvrzení notáře ve zvláštní formě, nýbrž opět o vygenerovaný elektronický výstup opatřený elektronickou značkou správce, který notář převede tiskem do listinné podoby a osvědčí, že tento listinný výstup je shodný s výstupem elektronickým.

Níže uvádím všechny druhy výstupů z informačních systémů veřejné správy, které je dle platných předpisů notář oprávněn vydávat. Odkazuji též na právní předpis upravující vedení dané evidence a připojuji též informace, jež mám v této souvislosti za důležité.

VÝPIS Z OBCHODNÍHO REJSTŘÍKU

Vedení obchodního rejstříku je svěřeno soudům a je upraveno v ustanovení § 27 a násl. zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku. Samotné řízení ve věcech obchodního rejstříku upravuje ustanovení § 200a až § 200de občanského soudního řádu. Právním rámcem pro vydávání výstupů z informačních systémů veřejné správy je ustanovení § 28a obchodního zákoníku. Podle něho se z obchodního rejstříku vydávají ověřené výstupy z informačního systému veřejné správy podle zvláštního předpisu, kterým je zákon o ISVS. Jde o zmocnění, jež je právním základem (ve spojení se zákonem o ISVS a notářským řádem) oprávnění notářů vydávat výpisy z obchodního rejstříku.⁶ Jedná se o veřejný seznam; zažádat o výpis z obchodního rejstříku tedy může kdokoli.

Nejrychlejší cesta k výpisu z obchodního rejstříku vede prostřednictvím údaje o identifikačním čísle daného subjektu, případně jeho přesné obchodní firmy (názvu).⁷ Záleží na žadateli, zda si přeje vyhotovit tzv. platný výpis, tedy výpis,

kde jsou uvedeny pouze údaje aktuálně platné dle posledního rejstříku známého stavu nebo tzv. úplný výpis, který obsahuje historicky veškeré údaje, které byly od založení společnosti rejstříkovým soudem zapisovány a následně vymazávány spolu s uvedením dat, kdy se tak stalo.

VÝPIS Z KATASTRU NEMOVITOSTÍ

Katastr nemovitostí, jako evidenci zahrnující soubor údajů o nemovitostech, zřizuje a jeho vedení upravuje zákon č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí České republiky (katastrální zákon), ve znění pozdějších předpisů. Katastr nemovitostí je veden katastrálními úřady. Podle ustanovení § 22a katastrálního zákona se z katastru vydávají ověřené výstupy z informačního systému veřejné správy podle zvláštního právního předpisu.

Katastr nemovitostí je rovněž evidencí veřejnou, jsou však určitá omezení, jež znamenají, že určité údaje v rámci ověřeného výstupu z informačního systému veřejné správy nelze poskytnout bez dalšího. Tyto případy uvádí katastrální zákon v ustanovení § 21. Je tomu tak zejména u tzv. přehledu vlastnictví z území České republiky, což je zjednodušeně řečeno přehled veškerého nemovitého vlastnictví evidovaného v katastru nemovitostí pro určitou osobu. Takovýto výstup je možno poskytnout pouze osobě, která prokáže svoji totožnost a zároveň uvede účel, pro který tyto údaje požaduje.⁸ Smyslem tohoto omezení je zřejmě vyvážení principu ochrany určitého soukromí osob, jejichž vlastnická práva k nemovitostem jsou v katastru nemovitostí evidována na straně jedné a principu formální publicity katastru nemovitostí na straně druhé.

Nejjednodušším identifikačním údajem, na jehož základě lze vyhotovit výpis, je list vlastnictví, na kterém je nemovitost vedena a katastrální území, ve kterém je vedena. Pakliže je na listu vlastnictví vedeno více nemovitostí a žadatel si nepřejde, aby byly uvedeny v ověřeném výstupu všechny tyto nemovitosti, je rovněž vhodné uvést parcelní číslo, pokud se jedná o pozemky či číslo popisné nebo evidenční, jde-li o budovy. V takovém případě je vyhotoven částečný výpis, týkající se jen nemovitostí, ohledně nichž je výpis požadován. V případě požadavku na výše popsaný přehled vlastnictví z území České republiky je potřeba sdělit identifikační údaje dané osoby (ať už fyzické či právnické).⁹ K výpisu z katastru nemovitostí se lze dobrat i na základě jiných, méně konkrétních údajů, avšak vzhledem k urychlení služby doporučuji vždy sdělení údajů výše uvedených, neboť dohledávání nemovitosti pak může zabrat zbytečně dlouhou dobu. Notáři jsou oprávněni poskytovat pouze ověřené výstupy týkající se zápisů v katastru nemovitostí. Potřebuje-li žadatel získat dokumenty ze sbírky listin, je nutno za tímto účelem navštívit dané katastrální pracoviště katastrálního úřadu, neboť notář samozřejmě k této sbírce listin v rámci elektronického přenosu dat nemá přístup. Poskytování ověřených výstupů z katastru nemovitostí by si jistě zasloužilo podrobnější popis, který by svým rozsahem spíše odpovídal samostatnému článku.

VÝPIS Z INSOLVENČNÍHO REJSTŘÍKU

Insolvenční rejstřík zavedl zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů (IZ). Z ustanovení § 419 odst. 1 a 4 IZ plyne, že insolvenční rejstřík je informačním systémem veřejné správy, jehož správcem je ministerstvo spravedlnosti; ministerstvo nebo insolvenční soud vydá na žádost úředně ověřený výstup z tohoto informačního systému veřejné správy. V insolvenčním zákoně, jako v jediném z předpisů, které upravují vedení informačních systémů veřejné správy, o kterých pojednávám, tedy není výslovný odkaz na zákon o ISVS. Vzhledem k tomu, že insolvenční zákon řadí insolvenční rejstřík mezi informační systémy veřejné správy, není důvod, aby se právní úprava vydávání výstupů z insolvenčního rejstříku jakkoli lišila od vydávání výstupů z jiných informačních systémů veřejné správy. Za pravdu mi ostatně dává i praxe, neboť v rámci kontaktních míst veřejné správy lze získat i výpis z insolvenčního rejstříku.

Tento rejstřík je veřejný,¹⁰ přičemž veřejnost je u něj naprosto zásadním znakem. Na rozdíl od ostatních evidencí mají totiž informace v něm obsažené zásadní význam zejména pro obchodní vztahy a pro právní život věřitelů dlužníka, ohledně něhož je vedeno insolvenční řízení. To je umocněno i tím, že údaje evidované v insolvenčním rejstříku se pravidelně publikují téměř okamžitě poté, kdy dojde příslušné podání nebo dokument insolvenčnímu soudu a zároveň i samotný insolvenční spis je veden kompletně v elektronické podobě.

Pro vyhotovení výpisu z insolvenčního rejstříku je opět nutné identifikační číslo daného subjektu, případně jméno a příjmení, datum narození a rodné číslo fyzické osoby¹¹. Příslušný výstup pak obsahuje údaje z insolvenčního rejstříku nebo údaj o tom, že požadovaný údaj v insolvenčním rejstříku není.¹²

8 To však neznamená, že by se údaje musely týkat této konkrétní osoby.

9 U tohoto druhu výpisu lze narazit na potvrzení, že určitý údaj v informačním systému veřejné správy není, o kterém bylo pojednáno výše u obecného popisu. V případě, že daná osoba není vedena v katastru nemovitostí jako vlastník žádné nemovitosti, se totiž jedná o výstup, který obsahuje potvrzení o tom, že daná osoba nevlastní žádné nemovitosti, tedy že daný údaj v informačním systému není.

10 Výjimku z veřejnosti tvoří údaje, o kterých tak stanoví zákon.

11 U fyzických osob lze vyhledávat jak podle příjmení, tak data narození či rodného čísla. Je však třeba mít na paměti, že v případě příjmení i data narození může teoreticky dojít k záměně s jinou osobou. Rodné číslo je tedy nejjistější.

12 Zde je možnost vydat „potvrzení“ o tom, že určitý údaj v informačním systému veřejné správy není obsažen přímo v insolvenčním zákonu, a to v ustanovení § 419 odst. 4. U ostatních výstupů z informačního systému veřejné správy vyplývá tato možnost obecně ze zákona o ISVS a z povahy daného informačního systému.

VÝPIS ZE ŽIVNOSTENSKÉHO REJSTŘÍKU

Živnostenský rejstřík je upraven zákonem č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů. Podle ustanovení § 60 tohoto zákona živnostenský rejstřík je informačním systémem veřejné správy, jehož správcem je Živnostenský úřad České republiky a provozovateli jsou obecní živnostenské úřady a krajské živnostenské úřady. Ustanovení § 60 odst. 2 pak vymezuje, co všechno je předmětem evidence Živnostenského rejstříku. Souhrnně řečeno jsou to veškeré údaje týkající se podnikatelů a jimi provozovaných živností. Dle ustanovení § 60 odst. 6 Živnostenský úřad České republiky zveřejňuje údaje vedené v rejstříku s výjimkou údajů uvedených v odstavci 2 písm. m)¹³ a rodných čísel v elektronické podobě způsobem umožňujícím dálkový přístup k těmto údajům a v tomto rozsahu se rovněž vydávají ověřené výstupy z informačního systému veřejné správy podle zvláštního právního předpisu. Zde je tedy opět odkaz na zákon o ISVS. Z výše uvedeného vyplývá, že živnostenský rejstřík je tedy rovněž rejstříkem veřejným.

Pro získání výpisu ze živnostenského rejstříku u notáře je třeba znát identifikační číslo podnikatele. U výpisu ze živnostenského rejstříku bych upozornil na jednu zvláštnost, kterou se liší od ostatních evidencí. Na internetových stránkách živnostenského rejstříku www.rzp.cz lze totiž pořídit i bez jakéhokoli povolení k dálkovému přístupu ověřený výpis, který si takto může pořídit každý. Při vyhledání daného subjektu se v dolní části stránky objeví záložka „Elektronicky podepsaný výpis“ a při jejím zvolení je skutečně vygenerován pdf dokument s uznávaným elektronickým podpisem. Pakliže tedy daná osoba potřebuje výpis pouze pro účely jeho zaslání elektronickým přenosem dat, je takto bez dalšího použitelný; nejedná se ovšem o ověřený výstup ve smyslu zákona o ISVS, neboť nebyl předepsaným způsobem převeden do listinné podoby. Takovýto výpis lze poté převést do listinné podoby pomocí autorizované konverze dokumentu, kterou rovněž provádějí notáři a cena za 1 stranu konvertovaného dokumentu činí 30 Kč + DPH. Na rozdíl od ověřeného výstupu z informačního systému veřejné správy, o kterém tak stanoví zákon o ISVS, však tak-

to konvertovaná listina není veřejnou listinou.¹⁴ Veřejnou listinou je pouze ověřovací doložka o tom, že se dokument v listinné podobě shoduje s původním dokumentem v elektronické podobě. V této souvislosti bych jen zmínil, že i ověřený výstup z informačního systému veřejné správy lze pro účely elektronické komunikace převést z listinné podoby do podoby elektronické, a to prostřednictvím výše zmíněné autorizované konverze.¹⁵

VÝPIS ZE SEZNAMU KVALIFIKOVANÝCH DODAVATELŮ

S požadavky na výpisy ze seznamu kvalifikovaných dodavatelů se notáři zřejmě setkávají zřídka. Už samotný název této evidence se může laikovi a ostatně i právníku, jež v této agendě není specializován, jevit poměrně nesrozumitelně. Vedení tohoto seznamu se řídí zákonem č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů; seznam vede ministerstvo místního rozvoje a tento seznam je též součástí Informačního systému o veřejných zakázkách. Do seznamu se zapisují dodavatelé, kteří splnili kvalifikaci podle ustanovení § 53 a § 54 zákona o veřejných zakázkách, doložili je ministerstvu příslušnými doklady a zaplatili správní poplatek. Pakliže byl již jednou dodavatel do seznamu zapsán, nemusí při přihlášení do výběrového řízení o veřejnou zakázku znovu dokládat příslušné údaje; postačí, pokud doklady nahradí v zadávacím řízení výpisem ze seznamu kvalifikovaných dodavatelů, ne starším než 3 měsíce. Tento seznam je dle zákona o veřejných zakázkách veřejný; o výpis z tohoto seznamu může tedy požádat kdokoli. Dle ustanovení § 125 odst. 1 zákona o veřejných zakázkách je seznam kvalifikovaných dodavatelů součástí informačního systému a ustanovení § 157 odst. 1 stanoví, že informační systém je informačním systémem veřejné správy (odkazuje na zákon o ISVS). Pro získání výstupu ze seznamu kvalifikovaných dodavatelů je opět potřebné identifikační číslo daného subjektu.

VÝPIS Z REJSTŘÍKU TRESTŮ

Právním rámcem evidence údajů o osobách pravomocně odsouzených v trestním řízení je zákon č. 269/1994 Sb., o Rejstříku trestů. Rejstřík trestů je podřízen ministerstvu spravedlnosti; je organizační složkou státu a též účetní jednotkou. Rejstřík trestů vede evidenci fyzických a právnických osob pravomocně odsouzených soudy v trestním řízení a dále evidenci jiných významných skutečností pro trestní řízení, pokud tak stanoví zákon o Rejstříku trestů nebo jiný zákon. Dle ustanovení § 11 zákona se na písemnou žádost fyzické osoby, jejíž totožnost byla ověřena, vydá výpis z Rejstříku trestů, týkající se této osoby. Výpis se vydá na základě úředně ověřené plné moci i zmocnění této osoby nebo v rámci poskytování právní pomoci této osobě advokátovi. Výpis týkající se právnické osoby se vydá kterékoli osobě na její písemnou žádost.¹⁶ Ustanovení § 11a pak stanoví, že pokud je žádost o vydání výpisu podána u kontaktního místa veřejné správy, tedy i u notáře, je notář rovněž povinen ověřit, pakliže je žá-

- 13 Pokuty uložené živnostenskými úřady a sankční opatření uložená jinými správními orgány v souvislosti s podnikáním, s výjimkou blokových pokut.
- 14 Což může mít zásadní význam např. v případě soudního sporu a povinnosti prokázat určitou skutečnost veřejnou listinou.
- 15 Provádění autorizované konverze dokumentů upravuje zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů. Samotná autorizovaná konverze je však tématem na samostatný článek, proto se jí blíže v tomto příspěvku nezabývám.
- 16 Trestní odpovědnost právnických osob zavádí s účinností od 2. 1. 2012 zákonem č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim. Výpis z rejstříku trestů však nelze získat na kontaktních místech veřejné správy, tedy ani u notáře. Lze jej získat pouze přímo na Rejstříku trestů (Soudní 1, Praha 4) nebo na zastupitelském úřadě ČR v zahraničí, který vyřízení výpisu zprostředkuje.

dost podávána v zastoupení na základě plné moci, správnost údajů uvedených v plné moci.

V případě, že žadatel potřebuje získat výpis z Rejstříku trestů, postačí mu platný úřední průkaz, neboť výše uvedená písemná žádost je vygenerována informačním systémem po zadání potřebných údajů a žadatel ji pouze podepíše, přičemž na jejím základě obdrží výpis z Rejstříku trestů. Povinnými údaji pro vydání výpisu jsou základní identifikační údaje (jméno, rodné příjmení, nynější příjmení, rodné číslo, státní občanství) a údaje týkající se narození žadatele (stát, okres, obec, případně datum narození u cizince, který nemá přiděleno rodné číslo). Předkládá-li žadatel plnou moc, je nezbytné, aby zmocnitel potřebné údaje uvedl v plné moci. Upozorňuji, že delší čas si může vyžádat získání výpisu pro žadatele cizince, který nemá přiděleno rodné číslo správním orgánem ČR. V takovém případě totiž zpracování žádosti o vydání výpisu na Rejstříku trestů trvá minimálně půl hodiny. Z praktických zkušeností také doporučuji v tomto případě navštívit notáře dříve než v 15.00 hodin, neboť žádosti zaslané po této hodině bývají zpracovány až druhý den.

VÝPIS Z BODOVÉHO HODNOCENÍ ŘIDIČE

Vydávání výpisů z bodového hodnocení řidiče se objevilo poměrně nedávno v souvislosti se zavedením bodového systému při trestání přestupků na úseku silničního provozu. Tato oblast je upravena zákonem č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů. Ustanovení § 119 tohoto zákona zavedlo registr řidičů, který je informačním systémem veřejné správy podle zákona o ISVS, jehož správcem je obecní úřad obce s rozšířenou působností. Ustanovení § 119 odst. 2 obsahuje údaje, které se do registru řidičů zapisují, kterými jsou zejména veškeré údaje týkající se dané osoby jakožto řidiče a držitele řidičského oprávnění. Předmětem evidence Registru řidičů jsou záznamy o počtu bodů dosažených řidičem v bodovém hodnocení a záznamy o odečtu bodů. Ustanovení § 122 zákona o silničním provozu zavedlo tzv. centrální registr řidičů, který je evidencí údajů o řidičích, shromažďovaných z registru řidičů, přičemž správcem tohoto informačního systému je ministerstvo. Centrální registr je informačním systémem veřejné správy podle zvláštního zákona. Z centrálního registru se vydávají ověřené výstupy z informačního systému veřejné správy, přičemž je zde opět odkaz na zákon o ISVS. Vzhledem k tomu, že tato evidence shromažďuje poměrně citlivá data fyzických osob, jedná se v souladu s ustanovením § 121 zákona o silničním provozu o evidenci neveřejnou. Výpis lze – souhrnně řečeno – vydat pouze dané osobě, které se zápis v evidenci týká a státním orgánům a obcím.¹⁷

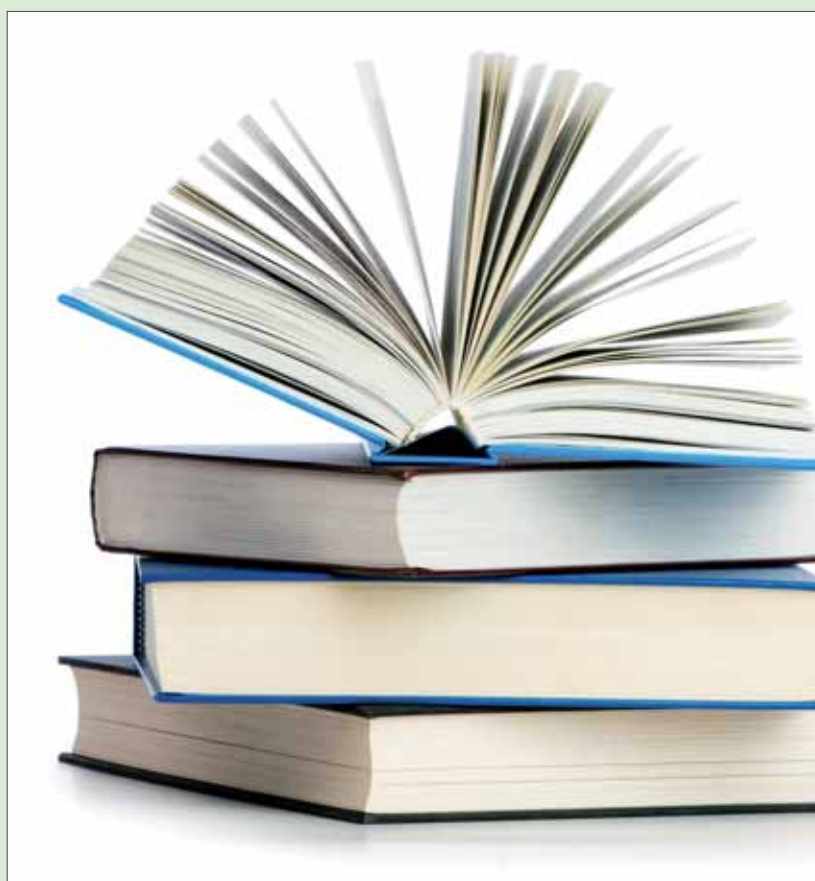
Pro vydání výpisu z bodového hodnocení řidiče je potřeba předložit platný průkaz totožnosti, nejlépe občanský průkaz. Výpis lze získat i prostřednictvím zmocněnce, a to na základě úředně ověřené plné moci.

ODMĚNA NOTÁŘE ZA VYDÁNÍ OVĚŘENÉHO VÝSTUPU

Odměna notáře, kterou žadatel zaplatí za vydání ověřeného výstupu ze všech shora uvedených informačních systémů veřejné správy, s výjimkou výpisu z katastru nemovitostí, činí 50 Kč,¹⁸ a to bez ohledu na počet stran výstupu.¹⁹ Odměna notáře za vyhotovení ověřeného výstupu z katastru nemovitostí činí 100 Kč. Tato částka je složena z odměny notáře za vydání výstupu ve výši 50 Kč, k níž jsou ještě připočteny hotové výdaje notáře ve výši 50 Kč (jde o poplatek hrazený notářem za vydání výstupu z tohoto informačního systému Českému zeměměřickému a katastrálnímu úřadu). Je-li notář plátcem daně z přidané hodnoty, je třeba ke shora uvedeným částkám připočíst ještě tuto daň. ■

Mgr. Jan Bureš, notářský koncipient
JUDr. Bohdana Hallady, notáře v Praze

seznamuje veřejně
**NOVÁ
RUBRIKA**
s prací

17 Konkrétní výčet je obsažen v ustanovení § 121 odst. 1 zákona o silničním provozu.

18 Jedná se o položku W. Vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 196/2001 Sb., o odměnách a náhradách notářů a správců dědictví.

19 Na rozdíl např. od výpisu pořízeného na poště, kde sice není účtována DPH, avšak záleží na počtu stran výpisu. První strana stojí 100 Kč a každá další 40 Kč.

Trvalé vedení nezřízeného života

ZA VEDENÍ NEZŘÍZENÉHO ŽIVOTA VE SMYSLU USTANOVENÍ § 469A ODS. 1 PÍSM. D) OBČ. ZÁK. LZE OZNAČIT TAKOVÉ CHOVÁNÍ, KTERÉ EVIDENTNĚ VYBOČUJE Z RÁMCE OBEČNÉ PŘEDSTAVY O CHOVÁNÍ V SOULADU S DOBRÝMI MRAVY. O TRVALÉ VEDENÍ NEZŘÍZENÉHO ŽIVOTA PAK PŮJDE V TAKOVÝCH PŘÍPADECH, KDY CHOVÁNÍ VYDĚDĚNÉHO BUDE VYKAZOVAT ZNÁMKY KONTINUÁLNOSTI (TEDY NIKOLIV JEN NAHODILOSTI ČI OJEDINĚLOSTI) A DLOUHODOBOSTI, KDY JIŽ ZPRAVIDLA NEBUDE MOŽNÉ OČEKÁVAT NÁVRAT K BĚŽNÉMU ZPŮSOBU ŽIVOTA TAK, JAK JE VNÍMÁN VĚTŠINOVOU SPOLEČNOSTÍ.

(rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. 11. 2011, sp. zn. 21 Cdo 190/2010)

Zodůvodnění: Žalobou podanou u Okresního soudu v Ostravě dne 11. 10. 2007 se žalobce domáhal určení, že „je dědicem po zůstaviteli A. Ch., zemřelém dne 11. 4. 2007“. Uvedl, že „zůstavitel (jeho otec) ho listinou o vydědění ze dne 14. 8. 2003 sepsanou ve formě notářského zápisu notářkou JUDr. R. B. vydědil“, když veškerý svůj majetek odkázal žalované 1) a náhradním dědicem ustanovil žalovanou 2); že „důvody vydědění uvedené v listině o vydědění se nezakládají na pravdě“; že se „s otcem vždy pravidelně stýkal“; že „se podílel na stavbě domu, který rodiče zakoupili“ a „jezdíval jim pomáhat téměř denně“; že „v období sepsání

závěti se vídali zejména na různých rodinných oslavách“; že „otec věděl, kde bydlí“; že „byli pravidelně v telefonickém kontaktu“; že „otec s matkou se v roce 1999 účastnili pohřbu dcery jeho tehdejší družky“; že „měli s otcem pěkný a poměrně blízký vztah“; že „není pravdou, že nepracoval“; že „v roce 2003 byl zaměstnán jako horník na dolu Lazy“ a „v letech 1995-2000 byl zaměstnán jako horník na dolu František“; že „řádně chodil do zaměstnání, žil spořádaným životem se svou družkou a pomáhal starat se o její dvě děti“ a že „vydědění jeho osoby je neplatné“, neboť „důvody dle § 469a obč. zák. nejsou dány“.

Okresní soud v Ostravě rozsudkem ze dne 3. 4. 2008 žalobu zamítl a rozhodl o nákladech řízení. Uvedl, že „žalobce byl trestním příkazem Okresního soudu v Ostravě ze dne 16. 6. 2003 uznán vinným trestným činem zanedbání povinné výživy, neboť v době od měsíce února 1996 do 2. 5. 2003 v O. ani jinde, vyjma částky 100 Kč zaplacené v měsíci prosinci 2002, ničím nepřispěl na výživu svého syna T. Ch., narozeného dne 12. 12. 1989, přestože mu tato povinnost vyplývá ze zákona o rodině a rozsudkem Okresního soudu v Ostravě ze dne 26. 6. 1991 byl zavázán přispívat na jeho výživu částkou 450 Kč měsíčně k rukám matky L. Ch.“; že „žalobce byl rozsudkem Okresního soudu v Ostravě ze dne 4. 11. 2004, ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 13. 5. 2005, uznán vinným trestným činem loupeže, kterého se dopustil dne 16. 7. 2003“, a dospěl k závěru, že „nejméně od roku 2000 se žalobce se svým otcem nestýkal“; že „pokud došlo k ojedinělému styku, nebylo to z důvodu zájmu žalobce o svého otce, ale proto, že mu jeho otec domlouval

za jeho nevhodné chování“; že „další ojedinělý styk v roce 2001 byl pouze proto, že si žalobce od otce půjčil peníze na zaplacení dlužného výživného, přičemž ani tyto půjčené peníze nepoužil k úhradě dluhu na výživném na svého syna“; že „poté byl pro neplacení výživného odsouzen“; že „již v této samotné skutečnosti lze spatřovat oprávněný důvod k vydědění žalobce jeho otcem“; že „žalobce dlouhodobě požíval alkoholické nápoje a choval se agresivně ke svým životním partnerkám“; že „o nezřízeném životě žalobce svědčí i skutečnost, že byl pravomocně odsouzen pro trestný čin loupeže, které se měl dopustit 16. 7. 2003, tedy v době bezprostředně předcházející listině o vydědění (14. 8. 2003)“; že „tvrzení žalobce, že byl stále zaměstnán, se prokázalo lživým“ a že „důvody vydědění žalobce jsou dány“.

K odvolání žalobce Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 26. 9. 2008 rozsudek soudu prvního stupně potvrdil a rozhodl o nákladech odvolacího řízení. Vycházel ze závěru, že „žalobce o zůstavitele trvale neprojevoval opravdový zájem, který by jako potomek projevovat měl“; že „se tak dělo nejméně od roku 2000“ a že „jestliže listina o vydědění byla pořízena dne 14. 8. 2003, pak je již možno hodnotit tento nezáměr jako trvalý“; že žalobcem navrhovaný důkaz výsledkem svědka R. K. je v rozporu se systémem neúplné apelace, neboť se „nejedná o důkaz, který by nastal nebo vznikl až po vyhlášení rozhodnutí soudu prvního stupně“; že „skutečnost, že svědek byl nedosažitelný, nebo že žalobce neznal jeho adresu, nesplňuje podmínku, pro kterou by mohl být tento svědek v odvolacím řízení vyslechnut podle ustanovení § 205a odst. 1 písm. f) o. s. ř.“; že „sám žalobce netvrdil, že by zůstavitel na stycích se žalobcem neměl zájem, naopak tvrdil, že měli se zůstavitelem pěkný vztah“; dále že „nezřízeným životem je nepochybně požívání alkoholu, hraní automatů a celkově nedodržení pravidel slušného chování“; že „rozhodující je určitá míra intenzity takového jednání a trvalost“; že „žalobce požíval trvale alkoholické nápoje“; že „fyzicky napadal svou bývalou družku I. K.“ a „po celou dobu jejich vztahu hrál automaty“; že „přestože si půjčil od zůstavitele peníze na zaplacení výživného pro nezletilého syna, tyto peníze k tomuto účelu nepoužil“; že chování žalobce „je v rozporu s pravidly slušného chování a lze je podřadit pod trvalé vedení nezřízeného života“; že „žalobce se ještě před sepsáním listiny o vydědění dopustil trestného činu loupeže, za což byl dne 1. 1. 2005 pravomocně odsouzen“, přičemž „je rozhodující, že k tomuto skutku došlo ještě před sepsáním listiny o vydědění“, a že proto oba důvody vydědění byly naplněny.

Proti rozsudku odvolacího soudu podal žalobce dovolání. Namítá, že „soudy věc nesprávně právně posoudily“; že „soudy zhodnotily pouze důkazy, které hovoří v jeho neprospěch a nepřihlíděly k jím tvrzeným skutečnostem“; že „důvody vydědění obsažené v závěti se nezakládají na pravdě“; že „zůstavitel měl jednoznačně přehled, kde žalobce žije, kde se zdržuje a s kým“; že „se zůstavitelem vztahy udržoval, navštěvovali se o narozeninách“ a „účastnil se pohřbu zůstavitele“; že „dobu tří let nelze považovat za trvalou ve smyslu výkladu ustanovení § 469a odst. 1 písm. d) (správně b/) obč. zák.“ a že „v judikatuře dosud tento

pojem závazně vyřešen nebyl“; že sice „byl odsouzen pro neplacení výživného“, že však „pokud by zůstavitel posuzoval toto jednání žalobce tak závažným způsobem, měl možnost zvolit v závěti důvod vydědění dle § 469a odst. 1 písm. c) obč. zák., což však neučinil“; dále že „v roce 2002 se společně s I. K. účastnili narozenin zůstavitele“; že „nesouhlasí s názorem odvolacího soudu, že rozhodující je, že ke skutku, který byl později kvalifikován jako loupež, došlo ještě před sepsáním závěti“; že v době sepsání závěti „zůstavitel nemohl mít o jednání žalobce jakékoliv povědomí“; že „v té době ještě neměl ani sděleno obvinění pro uvedený trestný čin“ a že „v souladu se zásadou presumpce neviny je do pravomocného rozhodnutí o vině nutno na pachatele hledět jako na nevinného“; dále, že soudy nezvažily věrohodnost výpovědi svědkyně I. K.; že „šlo o dohodu žalované 2) se svědkyní I. K.“, když „žalovaná 2) se mu chtěla pomstít za napadení závěti“; že u svědkyně „bylo zjištěno dlouhodobé užívání alkoholu s rozvojem závislosti a nadměrné hraní automatů, nejde o osobu věrohodnou, jde o osobu lehce ovlivnitelnou“; že „výslech svědka Ing. R. K. navrhl až v rámci odvolacího řízení“, protože „s ním do té doby neměl žádný kontakt, nevěděl, kde žije a zda se vůbec zdržuje v České republice“ a že „nebyl důvod pro zamítnutí provedení tohoto důkazu“. Navrhl, aby Nejvyšší soud rozsudek odvolacího soudu a rozsudek soudu prvního stupně zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) věc projednal podle zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném do 30. 6. 2009, neboť dovoláním je napaden rozsudek odvolacího soudu, který byl vydán před 1. 7. 2009 (srov. čl. II bod 12 zákona č. 7/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., ve znění pozdějších předpisů a další související zákony). Po zjištění, že dovolání proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou (účastníkem řízení) ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 o. s. ř., se nejprve zabýval otázkou přípustnosti dovolání.

Dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští (§ 236 odst. 1 o. s. ř.).

Dovolání je přípustné proti rozsudku odvolacího soudu a proti usnesení odvolacího soudu, jimiž bylo změněno rozhodnutí soudu prvního stupně ve věci samé [§ 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř.], jimiž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, kterým soud prvního stupně rozhodl ve věci samé jinak než v dřívějším rozsudku (usnesení) proto, že byl vázán právním názorem odvolacího soudu, který dřívější rozhodnutí zrušil [§ 237 odst. 1 písm. b) o. s. ř.], nebo jimiž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, jestliže dovolání není přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. b) o. s. ř. a jestliže dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam [§ 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř.].

Žalobce dovoláním napadá rozsudek odvolacího soudu, jímž byl potvrzen rozsudek soudu prvního stupně ve věci

samé. Podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. b) o. s. ř. dovolání není přípustné, a to již proto, že ve věci samé nebylo soudem prvního stupně vydáno rozhodnutí, které by bylo odvolacím soudem zrušeno. Dovolání žalobce proti rozsudku odvolacího soudu tedy může být přípustné jen při splnění předpokladů uvedených v ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř.

Rozhodnutí odvolacího soudu má po právní stránce zásadní význam ve smyslu ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. zejména tehdy, řeší-li právní otázku, která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo která je odvolacími soudy nebo odvolacím soudem rozhodována rozdílně, nebo řeší-li právní otázku v rozporu s hmotným právem (§ 237 odst. 3 o. s. ř.).

Dovolací soud je při přezkoumání rozhodnutí odvolacího soudu zásadně vázán uplatněnými dovolacími důvody (srov. § 242 odst. 3 o. s. ř.); vyplývá z toho mimo jiné, že při zkoumání, zda napadené rozhodnutí odvolacího soudu má ve smyslu ustanovení § 237 odst. 3 o. s. ř. ve věci samé po právní stránce zásadní právní význam, může posuzovat jen takové právní otázky, které dovolatel v dovolání označil.

Přípustnost dovolání podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. není založena již tím, že dovolatel tvrdí, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu má ve věci samé po právní stránce zásadní význam. Přípustnost dovolání nastává tehdy, jestliže dovolací soud za použití hledisek, příkladmo uvedených v ustanovení § 237 odst. 3 o. s. ř., dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu ve věci samé po právní stránce zásadní význam skutečně má.

Dovolání může být podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. – jak uvedeno již výše – přípustné, jen jestliže napadené rozhodnutí odvolacího soudu má ve věci samé zásadní význam po právní stránce. Dovolání v tomto případě (má-li rozhodnutí odvolacího soudu ve věci samé po právní stránce zásadní význam) lze podat jen z důvodu, že řízení je postiženo vadou, která měla za následek nesprávné rozhodnutí ve věci [srov. § 241a odst. 2 písm. a) o. s. ř.], nebo z důvodu, že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci [srov. § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř.]. Z důvodu, že vychází ze skutkového zjištění, které nemá podle obsahu spisu v podstatné části oporu v provedeném dokazování, lze rozhodnutí odvolacího soudu napadnout, jen je-li dovolání přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. a) a b) o. s. ř., popřípadě podle obdobného užití těchto ustanovení ve smyslu ustanovení § 238 a § 238a o. s. ř. (srov. § 241a odst. 3 o. s. ř.). Z výše uvedeného současně vyplývá, že na závěr, zda má napadené rozhodnutí odvolacího soudu ve věci samé zásadní význam po právní stránce, lze usuzovat jen z okolností, uplatněných dovolacím důvodem podle ustanovení § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř., a že k okolnostem uplatněným dovolacími důvody podle ustanovení § 241a odst. 2 písm. a) nebo ustanovení § 241a odst. 3 o. s. ř. nemůže být při posouzení, zda je dovolání přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř., přihlédnuto (srov. též právní názor vyjádře-

ný v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 6. 2004 sp. zn. 21 Cdo 541/2004, které bylo uveřejněno pod č. 132 v časopise Soudní judikatura, ročník 2004).

V projednávané věci odvolací soud řešil právní otázku výkladu pojmu „trvalé vedení nezřízeného života“ ve smyslu ustanovení § 469a odst. 1 písm. d) obč. zák. Protože tato otázka dosud nebyla odvolacím soudem řešena, a protože posouzení této otázky bylo pro rozhodnutí projednávané věci významné (určující), představuje napadený rozsudek odvolacího soudu rozhodnutí, které má po právní stránce zásadní význam. Dovolací soud proto dospěl k závěru, že dovolání žalobce proti rozsudku odvolacího soudu je podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. přípustné.

Po přezkoumání rozsudku odvolacího soudu ve smyslu ustanovení § 242 o. s. ř., které provedl bez jednání (§ 243a odst. 1. věta první o. s. ř.), Nejvyšší soud dospěl k závěru, že dovolání není opodstatněné.

Z obsahu spisu vyplývá, že A. Ch., zemřelý dne 11. 4. 2007 (dále též jen „zůstavitel“), byl ženatý a měl syna a dceru. V dědickém řízení po zůstaviteli byla předložena závěť ve formě notářského zápisu sepsaná dne 14. 8. 2003 notářkou JUDr. R. B., podle které zůstavitel veškerý svůj majetek odkázal své manželce V. Ch. (žalované 1/), pro případ, že by se jeho smrti nedožila, ustanovil náhradním dědicem svoji dceru P. K. (žalovanou 2/); současně vydědil svého syna T. Ch. (žalobce), když uvedl, že „o něj trvale neprojevuje opravdový zájem, který by jako potomek projevovat měl“, „není s ním v písemném ani jiném kontaktu“ a „trvale vede nezřízený život, což spočívá v tom, že nepracuje, neplatí výživné na své dítě, nedodržuje základní pravidla slušného chování“. Okresní soud v Ostravě v řízení o dědictví po zůstaviteli usnesením ze dne 16. 8. 2007 odkázal T. Ch., aby do jednoho měsíce od právní moci tohoto usnesení podal žalobu na určení, že je dědicem po zůstaviteli.

V posuzovaném případě odvolací soud dospěl k závěru, že žalobce není dědicem zůstavitele, neboť závěť a listina o vydědění ze dne 14. 8. 2003 je platná, když byly naplněny oba v listině uvedené důvody vydědění, tedy jak ustanovení § 469a odst. 1 písm. b) obč. zák., tak § 469a odst. 1 písm. d) obč. zák.

Dovolací soud se nejprve zabýval otázkou, zda v daném případě byl naplněn důvod vydědění podle § 469a odst. 1 písm. d) obč. zák.

Zůstavitel může vydědit potomka, jestliže v rozporu s dobrou mravou neposkytl zůstaviteli potřebnou pomoc v nemoci, ve stáří nebo v jiných závažných případech [§ 469a odst. 1 písm. a) obč. zák.]; jestliže o zůstavitele trvale neprojevuje opravdový zájem, který by jako potomek projevovat měl [§ 469a odst. 1 písm. b) obč. zák.]; jestliže byl odsouzen pro úmyslný trestný čin k trestu odnětí svobody v trvání nejméně jednoho roku [§ 469a odst. 1 písm. c) obč. zák.] nebo jestliže trvale vede nezřízený život [§ 469a odst. 1 písm. d) obč. zák.].

Vydědění ve smyslu ustanovení § 469a obč. zák. je projevem zůstavitelovy vůle, kterým odnímá dědici dědické právo, jež by mu jinak podle zákona náleželo. Nezbytnou obsahovou náležitostí tohoto projevu zůstavitelovy vůle je výslovné uvedení důvodu vydědění (§ 469a odst. 3, část věty za středníkem, obč. zák.). Výčet důvodů způsobilých k vydědění je ustanovením § 469a odst. 1 obč. zák. vymezen taxativně (srov. např. zprávu Nejvyššího soudu SSR ze dne 22. 5. 1985, sp. zn. Cpj 13/1985, uveřejněnou ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 50, ročník 1985, str. 271, 272).

Zůstavitel v závěti uvedl, že syn (žalobce) „trvale vede nezřízený život, což spočívá v tom, že nepracuje, neplatí výživné na své dítě, nedodržuje základní pravidla slušného chování“.

V posuzovaném případě bylo tedy třeba zodpovědět otázku, zda takto popsané jednání žalobce naplňuje podmínky pro závěr, že žalobce vedl v době před sepsáním listiny o vydědění, tj. před 14. 8. 2003 (dále také jen „v rozhodné době“) nezřízený život a zda toto jednání lze z časového hlediska označit za trvalé.

Za vedení nezřízeného života lze označit takové chování, které evidentně vybočuje z rámce obecné představy o chování v souladu s dobrými mravy. O trvalé vedení nezřízeného života pak půjde v takových případech, kdy chování vyděděného bude vykazovat známky kontinuálnosti (tedy nikoliv jen nahodilosti či ojedinělosti) a dlouhodobosti, kdy již zpravidla nebude možné očekávat návrat k běžnému způsobu života tak, jak je vnímán většinou společností.

Vedením nezřízeného života je proto na místě rozumět – v souladu s právní teorií – zejména závislost na alkoholu, drogách nebo hazardních hrách, zanedbání povinné výživy, zadlužování bez zjevné možnosti dluhy splácet, opatrování prostředků k životu nekalým způsobem, trvalé vyhýbání se práci či promrhávání rodinného majetku apod. (srov. např. Občanský zákoník II., Komentář, 2. vydání, Praha 2009, C. H. Beck, str. 1263; Komentář k československému Obecnému zákoníku občanskému, Praha Linhart 1936, díl III., str. 435).

V posuzovaném případě bylo mimo jiné v řízení prokázáno, že žalobce dlouhodobě (po dobu nejméně sedmi let před sepsáním listiny o vydědění) neplatil výživné na svého nezletilého syna (přičemž své otcovství nepopíral) a že byl trestním příkazem Okresního soudu v Ostravě ze dne 16. 6. 2003 uznán vinným trestným činem zanedbání povinné výživy podle § 213 odst. 1, odst. 3 tr. zák., neboť v době od února 1996 do 2. 5. 2003 nepřispíval na výživu svého syna T. Ch., přestože mu tato povinnost byla uložena pravomocným rozsudkem Okresního soudu v Ostravě ze dne 26. 6. 1991, kdy dluh na výživném za tuto dobu činil 39 500 Kč, přičemž k zabezpečení základních životních potřeb nezletilého musely být matce poskytovány dávky sociální péče do výše životního minima a příspěvky na výživu nezletilého za povinného otce a také dávky státní sociální podpory.

Neplacení výživného na nezletilé dítě je chování, které se přičíí zájmu společnosti na řádné výchově a výživě a které

ohrožuje tělesný a duševní vývoj dítěte. Obecně je vnímáno jako chování v rozporu s dobrými mravy. V souzené věci bylo prokázáno, že nezletilý syn žalobce byl neplněním zákonné vyživovací povinnosti jeho otcem vystaven nebezpečí nouze (k zabezpečení jeho základních životních potřeb musely být jeho matce poskytovány dávky sociální péče a dávky státní sociální podpory). Žalobce byl navíc za zanedbání povinné výživy odsouzen. V řízení bylo prokázáno, že sám zůstavitel vnímal toto chování žalobce jako nesprávné, nebylo mu lhostejné a snažil se o jeho nápravu (žalobci jeho chování domlouval a půjčil mu peníze k úhradě dlužného výživného). Nesouhlas zůstavitele s chováním žalobce (který půjčené peníze k úhradě výživného nepoužil) nakonec vedl až k tomu, že zůstavitel žalobce vydědil a neplacení výživného na vnuka označil jako jeden z důvodů vydědění.

V souzené věci bylo tedy prokázáno, že žalobce dlouhodobě a nepřetržitě (nejméně po dobu sedmi let v rozhodné době) neplnil vyživovací povinnost vůči svému nezletilému synovi (nešlo tedy o ojedinělé selhání), zůstavitel tuto skutečnost výslovně uvedl jako důvod vydědění v listině o vydědění a s přihlédnutím k dalším v řízení najevo vyšlým skutečnostem dokreslujícím způsob života žalobce (v řízení bylo zjištěno, že zaměstnavatel OKD, a. s., Důl Lazy, odštěpný závod, kde byl žalobce zaměstnán od 22. 2. 1995 nejméně do října 2002, hodnotil pracovní morálku žalobce jako „podprůměrnou“, když uvedl, že „k pracovním výsledkům je lhostejný, pracuje jen pod dozorem, je naprosto nespolehlivý, pracuje povrchně a nedbale, je povrchní, hrubý a zbrklý“; že žalobce v rozhodné době pil alkohol a choval se hrubě ke svým partnerkám; že žalobce „hrál automaty“ po celou dobu vztahu s I. K., který „trval s přestávkami asi 15 let“ a „někdy pracoval, někdy ne“ (k tomu výsledek L. Ch. a výsledek I. K.); dále že, žalobce byl uznán rozsudkem Okresního soudu v Ostravě ze dne 4. 11. 2004 vinným trestným činem loupeže podle § 234 odst. 1 tr. zák., kterého se dopustil dne 16. 7. 2003 (tedy také v rozhodné době)), lze uzavřít, že žalobce skutečně v rozhodné době (tj. před 14. 8. 2003) trvale vedl nezřízený život. V posuzované věci proto byl dán důvod vydědění podle § 469a odst. 1 písm. d) obč. zák.

Protože listina o vydědění ze dne 14. 8. 2003 obsahuje platný důvod vydědění podle § 469a odst. 1 písm. d) obč. zák., nebylo již třeba zabývat se posouzením důvodu vydědění podle § 469a odst. 1 písm. b) obč. zák. I kdyby totiž druhý uvedený důvod vydědění nebyl prokázán, nemohlo by to mít vliv na celkový závěr odvolacího soudu ohledně platnosti vydědění žalobce.

Z výše uvedeného vyplývá, že rozsudek odvolacího soudu je z hlediska žalobcem uplatněných dovolacích důvodů správný, a protože nebylo zjištěno, že by rozsudek odvolacího soudu byl poškozen vadou uvedenou v ustanovení § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3 o. s. ř. nebo jinou vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, Nejvyšší soud dovolání žalobce podle ustanovení § 243b odst. 2, části věty před středníkem, o. s. ř. zamítl. ■

JUDr. Roman Fiala,
místopředseda Nejvyššího soudu ČR

S náměstkem ministra spravedlnosti Františkem Korbelem *nejen o novém občanském zákoníku*

*Dne 22. 3. 2012 navštívil
Mgr. František Korbel, Ph.D. sídlo
Notářské komory České republiky
a poskytl rozhovor jejímu prezidentovi,
JUDr. Martinu Foukalovi*

Dobrý den, pane náměstkú. Velmi si vážím toho, že jste si pro čtenáře časopisu Ad Notam našel čas pro náš rozhovor a navštívil jste sídlo Notářské komory České republiky.

V těchto dnech vychází ve Sbírce zákonů nový občanský zákoník. Dovrřil se tak dlouholetý proces jeho tvorby a přijímání. Účinností tohoto základního předpisu dojde, nebojím se použít toto slovo, k „revoluci“ v mnoha oblastech soukromoprávních vztahů. Vaše úloha při jeho tvorbě a zejména prosazování byla nepřehlédnutelná. Jak vnímáte tuto bezesporu významnou historickou událost?

„Máte pravdu. Občanský zákoník vyšel v částce 33 Sbírky zákonů 22. března. A to společně s dalšími dvěma zákony, tvořícími rekodifikaci soukromého práva – zákonem o obchodních korporacích a zákonem o mezinárodním právu soukromém. Práce ministerstva a celého týmu, který se na přípravách rekodifikace hmotného práva podílel, včetně notářů a notářské komory, nekončí. V mnoha ohledech mám za to, že ta skutečně obtížná, mravenčí práce, na doplnění procesních předpisů a doprovodné legislativy, nám začíná teprve teď. Necelé dva roky do účinnosti občanského zákoníku budou muset být vyplněny velmi intenzivní prací.“

Vážím si Vašeho ocenění účasti notářů na uskutečnění takového díla, kterým bezesporu nový občanský zákoník je. Den před publikací ve Sbírce se na ministerstvu spravedlnosti uskutečnilo první přípravné setkání za účelem vytvoření týmu, který se bude podílet zejména na přípravě předpisů upravujících nesporné řízení. Jaké hlavní změny dalších zákonů je třeba provést, aby mohl občanský zákoník bez větších problémů vstoupit v účinnost?

Mgr. František Korbel, Ph.D.
(* 1976)

- Náměstek ministra spravedlnosti pro legislativu a informatiku.
- Místopředseda Legislativní rady vlády a předseda rozkladové komise ministra spravedlnosti.
- Vysokoškolský učitel na katedře správního práva Právnické fakulty Univerzity Karlovy.
- Odborně se věnuje právu na informace.

Mgr. František Korbel, PhD, náměstek ministra spravedlnosti ČR pro legislativu a informatiku, a JUDr. Martin Foukal, prezident Notářské komory ČR se setkali ve velmi přátelské a konstruktivní atmosféře.

„Ta schůzka byla velmi důležitá. Nebyla ale rozhodně počátkem prací ministerstva na doprovodné legislativě. Na té se s určitými přestávkami pracuje od roku 2009. V té době byl na půlroční stáži na ministerstvu doktor František Ištváněk, předseda občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu, který zpracoval první paragrafový návrh novely občanského soudního řádu, včetně důvodové zprávy. Na jeho práce navazujeme, ale došlo k novému politickému rozhodnutí ohledně oddělení novely občanského soudního řádu, ve sporných věcech, od nového zákona o nesporech. Znamená to, že nové hmotné právo, které přináší desítky nových nesporných řízení a stávající významně mění, nechceme inkorporovat do stávajícího občanského soudního řádu. Již dnes jsou zvláštní ustanovení OSŘ v paragrafech 175a až 200za zařazena poměrně neorganicky a mají množství lomených paragrafů. Zařazení veškeré materie reagující na občanský zákoník by tuto část zdvojnásobilo až ztrojnásobilo. A proto chceme využít osvědčený model samostatného zákona o nesporech, který byl na území České republiky v platnosti do roku 1951, a který i dnes můžeme nalézt v sousedním Rakousku nebo Německu.“

Nový občanský zákoník spolu se zákonem o obchodních korporacích, které jsou pro notářství základními předpisy, přinášejí této profesi nové výzvy. Notáři budou mezi těmi, kteří budou uvádět tyto zákony v život. Uvědomujeme si, že se význam notářství zvyšuje, a na druhé straně dochází i ke zvýšení odpovědnosti notářů. V čem vidíte hlavní úkoly notářské profese, v jakých oblastech se úloha notářství prohlubuje, případně v jakých oblastech bude možno potenciál notářství více využít?

„Stejně jako se občanský zákoník vrací k tradičním a osvědčeným institutům, tak stejně notář a notářství jako takové

jsou jedním z nejtradičnějších a nejosvědčenějších institutů práva. Role notářů bude naprosto zásadní hned v několika oblastech. Začnu-li u sepisu již zmíněného zákona o nesporných řízeních soudních, tak celou část o úpravě dědictvého práva mají dle dohody sepsat notáři ve spolupráci s místopředsedou Nejvyššího soudu, Romanem Fialou. Za tuto spolupráci vám patří dík. Upřímně řečeno, neumím si představit, kdo jiný by tuto partii mohl kvalifikovaně sepsat. Už v době, když jsem byl náměstkem pro legislativu na ministerstvu spravedlnosti v době Topolánkovy vlády, došlo k prosazení souhrnné novely občanského soudního řádu, která posílila roli notáře jako soudního komisaře v řízení o dědictví. Je tedy logické, že na tyto myšlenky musí navázat i role notářů v tvorbě nové právní úpravy.“

Další oblastí, kde se očekává aktivita a posílení postavení notářů, je právní úprava rejstříků.

„Zde nás čekají významné změny. Nový občanský zákoník ani zákon o obchodních korporacích nově neobsahují právní úpravu Obchodního rejstříku. Ta má být svěřena novému samostatnému zákonu. Má integrovat vedení rejstříku jako takového a ustanovení o procesu zápisů do něj. Zároveň chceme, aby se rejstřík týkal pokud možno všech právnických osob. Osobně se domnívám, že stávající řazení obchodních společností a družstev do Obchodního rejstříku je do jisté míry arbitrární. Stejně jako ne zcela organické připojení nadací, nadačních fondů nebo společenství vlastníků jednotek. Bez jasných právních důvodů v rejstříku nejsou jiné formy právnických osob, jako občanská sdružení, obecně prospěšné společnosti, politické strany nebo církve. Veřejnost by ocenila, aby v rejstříku nalezla základní informace o právnických osobách, bez ohledu na jejich formy. Aby se mohla seznámit se statutárními orgány právnických osob, jejich sídlem a základní dokumentací, která má být veřejná. Zároveň

počítáme s tím, že zápisy do takového rejstříku mají být zjednodušeny v případech, kdy podklad ve formě veřejné listiny vyhotoví notář. V takovém případě chceme vyloučit nadbytečný přezkum a úkony ze strany soudu a chceme zavést přímou možnost zápisu do rejstříku notářem.“

Notářská komora České republiky nyní eviduje existenci úpravy majetkových vztahů mezi manžely pro účely dědického řízení. Nově vedený rejstřík má být veřejný, zejména pro potřeby věřitelů. Do něj se bude zapisovat pouze na základě dobrovolnosti – nebude to úplný rejstřík. Proto musí vedle sebe existovat dva rejstříky, jeden jako dosud, nový by měl obsahovat sbírku listin, notářských zápisů, aby se věřitel mohl seznámit s textem smlouvy.

„To jsou otázky, o kterých musíme aktuálně diskutovat. Jak v rovině právní úpravy, tak v rovině technické realizace. Je zřejmé, že tyto novinky budou klást vysoké nároky i na organizační zabezpečení ze strany Notářské komory. Jsou to notáři a jejich samospráva, kteří v této oblasti nabídlí pomoc státu a jsou připraveni tyto registry vést. To zaslouží jistě uznání a ministerstvo spravedlnosti poskytne těmto aktivitám potřebnou podporu a součinnost.“

Notářská komora České republiky si je vědoma, že nová úprava zvedne nároky i na Rejstřík zástav. Tam nás také čekají podstatné změny.

„Ano. Bude to Rejstřík zástav, bude ale i zcela nový Rejstřík prohlášení o volbě opatrovníka pro případ nezpůsobilosti aj. Jsou to novinky, které vyplývají z nového hmotného práva a které přinášejí občanům možnost realizací nových subjektivních práv. Jsou to tedy novinky v zájmu občanů.“

Mám dobrý pocit z toho, že získáváme pevnější ukotvení v systému. Ale rozhodně je to spojeno s velkou odpovědností a s velkými finančními nároky. Musíme se na to opravdu velmi důkladně připravit. Zároveň jsme si vědomi toho, že na to není mnoho času.

„V otázce legisvakance nového občanského zákoníku nebylo alternativ. Původní účinnost ve vládním návrhu byla dokonce navrhována k 1. lednu 2013. Ale s ohledem na poměrně dlouhý a podrobný způsob projednávání v ústavně-právním výboru Poslanecké sněmovny, které trvalo více než půl roku, byla účinnost odsunuta k 1. lednu 2014 na zhruba dvouletou legisvakanci. V Senátu zazněl návrh opoziční ČSSD na další prodloužení legisvakance, na leden 2015, 2016 či 2017. Takovéto návrhy však byly odmítnuty. Jakékoliv prodloužení legisvakance za rok 2014 je posunem za funkční období této vlády. Neumím si dobře představit, jak by nová vláda s novým obsazením ministerstev dokázala dokončit doprovodnou legislativu a uvést ji v život. To je komplex zákonů a opatření, k jejichž úspěšnému provedení potřebujete jistou praxi, historickou zkušenost a tým lidí, který dokáže spolupracovat.“

”

Necelé dva roky do účinnosti občanského zákoníku budou muset být vyplněny velmi intenzivní prací.

Pane náměstků, pokud se nemýlím, ve funkci náměstka ministra spravedlnosti pro legislativu jste s malou přestávkou již od roku 2006 a od té doby jste též místopředsedou Legislativní rady vlády. Jak se díváte na současnou úroveň legislativy? Jsou podle Vašeho názoru přijímané zákony srozumitelné a řečeno, Vám blízkým IT slovníkem, uživatelsky přívětivé? Do jaké míry jsou zákony předkládané vládou korigovány a měněny v parlamentu?

„Na tuto otázku si jistě učiní názor každý praktikující právník sám. Nemá cenu si namlouvat, že je situace v této oblasti ideální. Množství předpisů, zejména v oblasti veřejného práva, je natolik ovlivněno evropským právem a odbornými specifiky jednotlivých profesí a oblastí, že je často běžnému člověku nesrozumitelné. V takových případech se v zákonech jednodušeji mohou schovat chyby, ale i záměrná ovlivnění ze strany zájmových skupin, k nimž nepochybně v průběhu legislativního procesu dochází. Lepší situace je podle mého názoru v oblasti soukromého práva a v oblasti procesních

předpisů. Tato odvětví disponují širším zázemím odborně erudovaných expertů a nižší mírou evropské regulace. Příkladem snad může být občanský zákoník. Byť obsahuje přes tři tisíce paragrafů, tak se je snaží formulovat jednoduše a v jednoduchých větách s minimálním počtem odstavců. Ruší 238 dosavadních právních předpisů, protože integruje prakticky celé soukromé právo, s výjimkou zákoníku práce.“

Vzpomínám na vyjádření a slova pana doktora Šešiny, kolegy notáře v Benešově, kterýrazil zásadu, že by paragraf neměl mít víc než tři odstavce. A že by odstavec neměl mít víc než dvě věty.

„To by možná mohl být s občanským zákoníkem spokojen (*smích*). Navíc občanský zákoník je psán jazykem českým. Je to častá výhrada, která byla zmiňována v diskusích. Ale je to výhrada dosti povrchní, vyplývající z neznalosti či z jistého nezvyku. Uživatelská veřejnost je navyklá na takový způsob normotvorby, kterému není příliš rozumět. Jednoduché formulace nového občanského zákoníku s několika klasickými českými právními pojmy je tak dost překvapující (*smích*).“

Notářská komora České republiky dlouhodobě zastává stanovisko, že pravomoci jednotlivých právnických profesí se nemají prolínat. Jsme přesvědčeni, že porušování této historicky prověřené zásady tyto profese deformuje a oslabuje tak jejich význam pro realizaci práva obecně. Navíc vytváří napětí mezi právníckými profesemi. Víme a vážíme si toho, že ministerstvo spravedlnosti zastává obdobné stanovisko, což se projevilo naposledy při projednávání zákona o mediaci. Přesto se musím zeptat, zda ministerstvo spravedlnosti při současném projednávání rozsáhlé novely exekučního řádu v Poslanecké sněmovně bude i nadále trvat na vládním návrhu obsahujícím vypuštění sepsování exekutorských zápisů, jako pravomoci všude ve světě typicky notářské, která je neslučitelná s prováděním exekuce, tedy se základní činností soudního exekutora?

„Já osobně jsem původní profesí advokát, byť více než pět let nikoliv praktikující. Domnívám se, a celou dobu mého působení na ministerstvu zastávám názor, že by bylo záhodno udržet status quo. Máte úplnou pravdu, že jakékoliv pokusy o narušení tohoto stavu vedou k nedorozumění mezi právníckými stavy a ke zbytečným sporům na půdě Poslanecké sněmovny. Poslední návrh velké novely občanského soudního řádu a exekučního řádu z dílny ministerstva spravedlnosti počítal se zachováním exekutorských zápisů, ale je otázkou, zda již jejich zavedení v exekučním řádu v roce 2001 nebylo oním průlomem. Legislativní rada vlády, i na základě předchozích jednání politické reprezentace s jednotlivými komorami, exekutorské zápisy o dohodách vypustila. Takto byl návrh schválen vládou. Vzhledem k tomu, že jde o vládní návrh, je povinností vládních resortů prosazovat jej v podobě, v jaké jej schválila vláda. Stanovisko ministerstva spravedlnosti bude v tomto ohledu neměnné.“

Zastávám názor, že není dobré, aby docházelo k prohlubování třecích ploch mezi profesemi tím, že se budou některé kompetence se vzájemně prolínat. Pokud by bylo možné nadále pracovat na tom, aby se stávající třecí plochy odstraňovaly.

„Ministerstvo spravedlnosti se v poslední době dvakrát postavilo proti snahám o průlom veřejnoprávních zápisů do advokacie. A to v návrhu zákona o mediaci a v novele zákona o advokacii, kdy ústavně-právní výbor Poslanecké sněmovny doplnil zavedení vykonatelných advokátních zápisů. V obou případech bylo stanovisko ministerstva negativní a v obou případech plénum Sněmovny i Senát podpořili původní verzi. Jedinou výjimkou, kterou si pamatuji, byla novela zákona o datových schránkách, která v roce 2009 umožnila advokátům provádět autorizovanou konverzi písemností. To je na jedné straně v rozporu s tradiční dělbou kompetencí, stejně jako není ideální dohled státu nad výkonem advokacie, který je nedílně spojen s touto veřejnoprávní činností.“

Obdobně tomu je v současné době i při ověřování podpisů advokátů.

„Přesně tak. Na druhou stranu zákonodárce tím reagoval na povinnost advokátů komunikovat výhradně prostřednictvím datové schránky a na požadavek většiny klientů získávat od nich rozhodnutí soudů nadále v listinné podobě.“

Jsme na konci našeho odborně zaměřeného rozhovoru. To mi ale nebrání položit vám osobní otázku, jak se Vám daří a co děláte, když máte volný čas. Kterého, podle mého názoru, máte opravdu málo.

„My se osobně známe již delší dobu, takže víte, že pečuji o kupu dětí (*smích*). Minulý víkend jsem poprvé vyrazil na kolo a ujel jsem s přívěsným vozíkem se dvěma dětmi prvními třiceti jarními kilometry. Těším se na nadcházející víkend spojený s další příjemnou akcí, byť nikoliv rodinnou, ale polopracovní. A to drobnou oslavu přijetí nového občanského zákoníku v zařízení Vězeňské služby v Krkonoších, na Přední Labské. Spolu se členy Legislativní rady vlády, rekodifikační komise, zástupci stavovských komor a parlamentu chceme uspořádat společnou procházku, večeři a malý přípitek spojený s předáním reprezentativního výtisku nového občanského zákoníku. Jste tam srdečně zváni!“

Vážený pane náměstků, přeji Vám hlavně pevné zdraví a velmi Vás obdivuji za to, jak kontinuálně pracujete na širokém spektru zákonných předpisů, které patří do gesce ministerstva spravedlnosti. Jsem velmi rád, že jste si v tom vypjatém čase pro tento rozhovor udělal čas a věnoval nám široký potenciál svých myšlenek.

„Já mnohokrát děkuji.“ ■

JUDr. Martin Foukal, prezident Notářské komory
České republiky, notář v Praze
Foto: Jan Kolman

Dr. Karl Sauer v Praze

DNE 22. 3. 2012 SE V BUDOVĚ NOTÁŘSKÉ KOMORY ČR V PRAZE USKUTEČNILO SETKÁNÍ EMERITNÍHO NOTÁŘE V ŘEZNĚ DR. KARLA SAUERA S PREZIDENTEM NOTÁŘSKÉ KOMORY ČESKÉ REPUBLIKY DR. MARTINEM FOUKALEM.

Zleva doprava: JUDr. Karel Wawerka, Ing. Ivana Horáková, JUDr. Martin Foukal, Dr. Karl Sauer.

Dr. Karel Sauer byl dlouholetým členem bavorské notářské samosprávy. Po událostech v listopadu 1989 se na jaře roku 1990 obrátil dopisem adresovaným na tehdejší Státní notářství v Domažlicích, které se nacházelo nejblíže československo-bavorských hranic, a nabídl možnost vzájemných kontaktů českých a bavorských notářů. Právě v jeho notářské kanceláři v Řezně měli čeští notáři poprvé možnost seznámit se s fungováním a personálním a technickým vybavením notářské kanceláře ve svobodném povolání.

Dr. Sauer posléze zprostředkoval návštěvu českých notářů na Notářské komoře a Notářské pokladně v Mnichově. Již v listopadu 1994 se Dr. Sauer zúčastnil první notářské konference v Praze a přednesl přednášku o činnosti notářů na Karlovarských právnických dnech.

Dr. Sauer se stal společně s tehdejší prezidentkou Notářské komory v Plzni Dr. Libuší Stehlíkovou iniciátorem pravidelných setkávání notářů z příhraničních oblastí Bavorska, Saska a Čech. Od roku 1998 se tato každoroční setkání jednou na německé a jednou na půdě české úspěšně uskutečňují až do současné doby.

Znám je rovněž blízký a přátelský vztah Dr. Karla Sauera s bývalým čestným prezidentem Notářské komory ČR Dr. Jiřím Brázdou, jehož publikační aktivity pomáhal v Německu šířit a jehož pohřbu v roce 2001 se osobně zúčastnil.

Při vzájemném setkání vyjádřil Dr. Martin Foukal Dr. Sauerovi poděkování za jeho mnohaletou aktivitu v oblasti navazování a udržování přátelských vztahů českých a německých notářů. Popřál mu mnoho úspěchů v jeho dalším působení v rámci česko-německých vztahů i v jeho dalších, zejména teoretických aktivitách. ■

JUDr. Karel Wawerka, notář v Praze

Ministr spravedlnosti Jiří Pospíšil uspořádal slavnostní večeři pro Klause Woschnaka

V BŘEZNU 2012 OSLAVIL DR. KLAUS WOSCHNAK, BÝVALÝ DLOUHOLETÝ PREZIDENT RAKOUSKÉ NOTÁŘSKÉ KOMORY (ÖNK), BÝVALÝ PREZIDENT CNUE (V R. 2007) A ČESTNÝ PREZIDENT HEXAGONÁLY SVÉ 70. NAROZENINY.

Koslavě tohoto významného životního jubilea jej spolu s jeho chotí při příležitosti jeho návštěvy v Praze pozval JUDr. Jiří Pospíšil, ministr spravedlnosti ČR, na slavnostní večeři, která se uskutečnila dne 28. března 2012 za přítomnosti JUDr. Martina Foukala, prezidenta NK ČR, JUDr. Filipa Melzera, Ph.D, LL.M., náměstka ministra spravedlnosti ČR, a Mgr. Zuzany Fišerové, ředitelky Mezinárodního odboru civilního Ministerstva spravedlnosti ČR.

Během této večeře JUDr. Jiří Pospíšil poděkoval Dr. Klausu Woschnakovi za jeho mnohaletou a nesmírně významnou spolupráci s českým notářstvím nejen po roce 1989, ale rovněž po r. 2000, kdy se Dr. Woschnak ujal funkce prezidenta ÖNK, a ocenil jeho nemalé osobní zásluhy a přínos pro budování příkladných vztahů mezi rakouským a českým notářstvím. Dr. Klaus Woschnak zase velmi příznivě ohodnotil úroveň českého notářství, což JUDr. Jiří Pospíšil přijal s velkým uspokojením.

Přestože Dr. Klaus Woschnak v polovině roku 2010 odešel do důchodu a ukončil tak i své působení ve všech funkcích v rámci ÖNK i v UINL, o vývoj situace notářství v Rakousku i zahraničí se nadále živě zajímá. V současnosti připravuje publikaci o obnově svobodného notářství v 90. letech minulého století v postkomunistických zemích, neboť právě v této oblasti se velmi angažoval a do tohoto procesu vložil mnoho osobní energie, zkušeností a úsilí. ■

JUDr. Martin Foukal, prezident Notářské komory
České republiky, notář v Praze

Zahájení Hexagonály v Museu Kampa za přítomnosti ministra spravedlnosti

Ve dnech 29. a 30. března 2012 se v Praze pod předsednictvím Notářské komory ČR uskutečnilo zasedání Iniciativy středoevropských notářství neboli Hexagonály, která je neformálním sdružením prezidentů notářských komor šesti zemí střední Evropy. Zasedání se neslo v duchu oslav životního výročí dr. Klause Woschnaka, bývalého dlouholetého prezidenta Rakouské notářské komory a prezidenta CNUE, který 15. března 2012 oslavil 70. narozeniny.

Na základě laskavého pozvání paní Medy Mládkové, významné patronky českého moderního umění a zakladatelky Museu Kampa, Notářská komora ČR ve čtvrtek 29. března uspořádala na počest dr. Woschnaka slavnostní večer v Museu Kampa v Sovových mlýnech.

Výjimečného večera se kromě všech členů Hexagonály a choti dr. Woschnaka zúčastnili taktéž ministr spravedlnosti České republiky JUDr. Jiří Pospíšil spolu s náměstkem Mgr. Františkem Korbelem, Ph.D. a ředitelem odboru kanceláře ministra spravedlnosti JUDr. Ondřejem Šťastným, a dále současní i bývalí členové mezinárodní komise prezidia NK ČR, kteří měli tu čest s dr. Woschnakem spolupracovat v době, kdy působil v čele Rakouské notářské komory. Překvapením pro oslavence i všechny přítomné byla komentovaná prohlídka stálých sbírek Muzea Kampa, kterou svým zasvěceným výkladem zajistil sám JUDr. Jiří Pospíšil. Ten také předal dr. Klausu Woschnakovi i všem přítomným prezidentům notářských komor reprezentativní vydání nového občanského zákoníku se svým osobním věnováním.

Ministr spravedlnosti ČR JUDr. Jiří Pospíšil píše osobní věnování dr. Klausu Woschnakovi do reprezentativního vydání nového občanského zákoníku.

Členové Hexagonály a pozvaní hosté poslouchají uvítací projev JUDr. Martina Foukala, prezidenta Notářské komory ČR.

JUDr. Jiří Pospíšil překvapil všechny hosty zasvěceným výkladem o muzejních exponátech.

Museum Kampa bylo otevřeno Nadací Jana a Medy Mládkových v roce 2003 v historické budově Sovových mlýnů. Ve svých prostorách uchovává největší sbírku obrazů a studií malíře Františka Kupky, který se stal jedním ze zakladatelů moderního abstraktního malířství, a dále sbírku 17 plastik předního kubistického sochaře Otto Gutfreunda. Součástí stálé expozice je také sbírka středoevropského moderního umění, která obsahuje díla českých, slovenských, polských, maďarských a jugoslávských umělců, reflektující zkušenost s komunistickým režimem v těchto zemích.

Stálé exponáty pocházejí z rozsáhlé soukromé sbírky manželů Mládkových, kterou Meda Mládková věnovala Hlavnímu městu Praha a po rekonstrukci kulturní památky Sovovy mlýny umístila do nově založeného Muzea Kampa. Do péče muzea byly následně svěřeny ještě sbírka Jiřího a Běly Kolářových a sbírka pro Jindřicha Chalupického. ■

redakce Ad Notam

Zleva doprava Mgr. František Korbek, PhD, náměstek ministra spravedlnosti ČR pro legislativu a informatiku, JUDr. Jiří Pospíšil, ministr spravedlnosti ČR, JUDr. Martin Foukal, prezident Notářské komory ČR, a dr. Klaus Woschnak, čestný prezident Hexagonály.

Museum Kampa obsahuje sbírky moderního středoevropského umění Jana a Medy Mládkových, kromě kolekci průkopníka abstraktního umění Františka Kupky a českého kubistického sochaře Otty Gutfreunda i díla významných středoevropských umělců z Čech, Slovenska, Polska, Maďarska a bývalé Jugoslávie. Muzeum je umístěno v bývalých Sovových mlýnech, nazývaných podle Václava Sovy z Liboslavě, který mlýn v 15. století vlastnil.

Zasedání prezidentů Hexagonály, 29. – 30. 3. 2012, Praha

DNE 30. BŘEZNA 2012 SE V PRAZE USKUTEČNILA PRACOVNÍ ČÁST ZASEDÁNÍ INICIATIVY STŘEDOEVROPSKÝCH NOTÁŘSTVÍ.

Vedení notářských komor České republiky, Chorvatska, Maďarska, Rakouska, Slovenska a Slovinska zasedla poprvé v tomto roce pod předsednictvím Notářské komory České republiky. Zasedání se kromě zástupců příslušných notářských komor zúčastnili i čestný prezident Hexagonály dr. Klaus Woschnak a viceprezident Rady notářství Evropské unie (CNUE) dr. Rudolf Kaindl.

Pracovní část zasedání se uskutečnila v sídle Notářské komory ČR pod vedením prezidenta Notářské komory České republiky. Za českou stranu se zasedání dále zúčastnili Mgr. Radim Neubauer, předseda mezinárodní komise, a členky mezinárodní komise JUDr. Irena Bischofová a JUDr. Daniela Machová. Hlavními tématy jednání byla modernizace směrnice 2005/36/ES o uznávání odborných

kvalifikací, další postup notářství v případě projektu CRO-BECO pro přeshraniční převody nemovitostí a aktuální situace jednotlivých notářství, zejména notářství chorvatského, slovenského a slovinského po nedávných parlamentních volbách v těchto zemích.

Nejdůležitějším výstupem jednání se stala dohoda o vytvoření speciální pracovní skupiny, jejímž cílem bude prozkoumat právní a technické požadavky pro přeshraniční převody nemovitostí v členských zemích Hexagonály. Účelem této skupiny, vedené rakouským notářem Alexandrem Winklerem, bude seznámit se s různými formami technického zajištění informačních systémů a způsobů zabezpečení, jež využívají jednotlivá členská notářství Hexagonály, a zamyslet se nad možnými alternativami k projektu CROBECO, jež jsou blízké systémům platným v zemích Hexagonály. ■

Mgr. Radim Neubauer,
předseda Mezinárodní komise, notář v Praze

Centrální registr závětí ve Spolkové republice Německo

OD 1. 1. 2012 FUNGUJE VE SPOLKOVÉ REPUBLICE NĚMECKO DLOUHO PŘIPRAVOVANÝ A OČEKÁVANÝ CENTRÁLNÍ REGISTR ZÁVĚTÍ. VEDENÍM TOHOTO REGISTRU ZÁVĚTÍ JE POVĚŘENA SPOLKOVÁ NOTÁŘSKÁ KOMORA, ZASTŘEŠUJÍCÍ VŠECH 21 SPOLKOVÝCH NOTÁŘSKÝCH KOMOR.

Do Centrálního registru závětí se od 1. 1. 2012 povinně zapisují údaje o veškerých, pro určení dědické posloupnosti relevantních listinách, které byly sepsány notářem nebo vzaty do notářské či soudní úschovy. Centrální registr závětí nyní obsahuje cca 15 milionů záznamů, tzv. „žlutých karet“, které byly do 31. 12. 2011 shromážděny z Obvodního soudu Schöneberg v Berlíně a ze všech cca 5000 matričních úřadů. Jejich převod do elektronické podoby má být proveden do konce roku 2016, tzv. přechodné období. Hlavní kartotéka závětí, vedená u Obvodního soudu Schöneberg a seznamy vedené matričními úřady, nejsou nadále aktualizovány.

Za listinu relevantní pro určení dědické posloupnosti (dále jen „závěti“) jsou považovány závěti, společné závěti a dědické smlouvy, ale také další listiny sepsané notářem, u nichž nemůže být ovlivnění dědické posloupnosti vyloučeno, např. manželské smlouvy, dohody o volbě práva, smlouvy o vzdání se nároku na dědictví apod.

V Centrálním registru závětí není evidován obsah těchto listin. Evidují se pouze údaje o jménu, příjmení, rodném příjmení, pohlaví, datu a místu narození a rodném knihovním čísle pořizovatele takové listiny, druh listiny, datum jejího pořízení a jméno a sídlo notáře, který listinu sepsal, stejně jako číslo notářského zápisu. Do oddílu poznámek je možné zapsat další údaje o osobě pořizovatele, které mohou být důležité pro správné vyhledání listiny.

Spolková notářská komora je matričními úřady informována o všech úmrtích na území Spolkové republiky Německo a v každém jednotlivém případě úmrtí provede v Centrálním registru závětí zjištění, zda zůstavitel zanechal závět, a výsledek sdělí příslušnému dědickému soudu, popř. takéž uschovateli závěti. Všechna zjišťování a ohlášení se mezi Centrálním registrem závětí, notáři a příslušnými soudy pro-

vádí elektronicky. Během přechodného období se existence závětí zjišťuje jak v Centrálním registru závětí, tak u příslušného matričního úřadu a Obvodního soudu Schöneberg.

Dotaz ohledně existence závěti může k Centrálnímu registru závětí vznést kterýkoliv notář či soud v souvislosti s plněním svých úředních povinností. Se souhlasem pořizovatele závěti tak může učinit i během jeho života, např. v souvislosti s pořízením závěti či jiné relevantní listiny za účelem zjištění, zda pořizovatel již není ve své pořizovací volnosti omezen (např. dříve uzavřenou dědickou smlouvou či společnou závětí). Stejně tak může dotaz ohledně existence závěti vznést příslušný notář nebo soud v rámci dědického řízení, a to bez ohledu na sdělení podané Spolkovou notářskou komorou.

Za notáře ve smyslu shora podaných informací se považuje pouze německý notář. Potřebuje-li tedy český notář v rámci dědického řízení spolehlivě zjistit, zda zůstavitel zanechal na území Spolkové republiky Německo závět, měl by učinit příslušný dotaz k prvoinstančnímu soudu ve Spolkové republice Německo v souladu s Nařízením Rady (ES) č. 1206/2001 ze dne 28. května 2001 o spolupráci soudů členských států při dokazování v občanských nebo obchodních věcech.

Další informace o Centrálním registru závětí v německém jazyce lze nalézt na internetových stránkách Spolkové notářské komory <http://www.bnotk.de> a <http://www.testamentsregister.de>. ■

JUDr. Irena Bischofová,
členka Mezinárodní komise, notářka v Prostějově

Zasedání Rady předsednictví UINL 17.-18. února 2012, Vídeň

V termínu 17.-18. února 2012 se ve Vídni uskutečnilo již páté zasedání Rady předsednictví UINL ve funkčním období 2011-2013, kterého se účastnil JUDr. Martin Foukal, prezident NK ČR, jako řádný člen tohoto nejvyššího orgánu UINL. Zasedání Rady předsednictví řídil prezident UINL, Dr. Jean-Paul Decorps, francouzský notář z Marseille.

V rámci zahájení zasedání uvítal účastníky prezident Rakouské notářské komory Dr. Ludwig Bittner, který stručně charakterizoval současnou situaci rakouského notářství, jeho mezinárodní aktivity a spolupráci s ministerstvem spravedlnosti.

Kromě obvyklých bodů jednání, jako např. pravidelné zprávy nejvyšších představitelů UINL a předsedů jednotlivých kontinentálních i mezikontinentálních komisí a pracovních skupin, a finanční zprávy pokladníka, byla na programu vídeňského zasedání Rady předsednictví řada důležitých témat:

- a) Zhodnocení mezinárodní konference o nabývacích titulech k půdě, kterou UINL pořádala spolu se Světovou bankou v termínu 25.-26. ledna 2012 v Ouagadougou (Burkina Faso), již se účastnilo na 200 zástupců všech 5 kontinentů. Cílem této konference bylo posoudit, jak mohou notáři v této oblasti přispívat k rozvoji afrického kontinentu a porovnat různé metody získávání nabývacích titulů v rozvojových zemích. Obdobná konference pro latinsko-americké země se má díky spolupráci mezi UINL a Světovou bankou uskutečnit v Mexiku v termínu 25.-26. ledna 2013.
- b) Vytvoření nové pracovní skupiny UINL „Task Force Civil Law-Common Law“, která bude mít na starosti vztahy s anglosaskými notáři a bude pověřena organizovat společné kulaté stoly; UINL dokonce zamýšlí uspořádat za pomoci čínského notářství první konferenci sloužící k porovnání obou systémů, a to v červenci 2013 v Hongkongu. Tato pracovní skupina byla rovněž pověřena shromáždit a zpracovat podrobné informace o všech notářských komorách/ asociacích z anglosaského světa, které usilují o sblížení a popř. o pozdější členství v UINL (Irsko, Skotsko a Wales, americké státy Alabama a Florida, kanadská provincie Britská Kolumbie, australské státy Victoria a Nový Jižní Wales).
- c) Mezinárodní kongres UINL v Limě (Peru) v říjnu 2013: S ohledem na blížící se termín konání příštího kongresu a v zájmu co nejlepší přípravy této významné akce bude vyslána do Peru delegace UINL, aby jednala se zástupci peruánského notářství o všech potřebných organizačních a finančních záležitostech. Rada předsednictví UINL na svém vídeňském zasedání předběžně stanovila účastnický poplatek na kongres ve výši 790 USD (tj. v současnosti cca 600 EUR) a poplatek pro doprovody ve výši 280 USD (tj. v současnosti cca 212 EUR) s tím, že notáři mladší 30 let budou mít slevu 10%.
- d) Žádost mongolského notářství o členství v UINL: mezi UINL a Mongolskou notářskou komorou již řadu let existují vzájemné kontakty a očekává se, že Mongolsko by se mohlo v blízké době stát 81. členským státem UINL.
- e) Vývoj situace v některých evropských zemích: dle zprávy viceprezidenta UINL pro Evropu, Dr. Ernesto Tarragóna Albelly pokračuje v Evropě hospodářská a finanční krize bez náznaů výraznějšího zlepšení a tento stav se samozřejmě odráží i v poklesu objemu notářské činnosti. Navíc je situace notářství v řadě zemí ještě zhoršována liberalizačními reformami. Tyto tendence se v poslední době projeví i v Polsku v souvislosti s uvažovanými legislativními změnami. UINL proto zamýšlí za účelem jednání s polskými představiteli vyslat do Varšavy delegaci, jejímž členem by byl i JUDr. Martin Foukal.
- f) Schválení obsahu nové brožury o UINL, která má být vydána v několika jazykových verzích.
- g) Rozhodnutí vypustit písmeno „L“ ze zkratky UINL (Rada předsednictví přijala toto rozhodnutí velkou většinou, pouze dva členové se zdrželi hlasování) a rozhodnutí modernizovat logo Mezinárodní unie notářství s tím, že konkrétním návrhem bude pověřeno některé grafické studio.

Prezident UINL Dr. Jean-Paul Decorps apeloval na všechny přítomné členy Rady předsednictví, aby se stali příkladem notářům ve svých zemích a podali přihlášku k individuálnímu členství v UINL. V této věci požádal o propagaci výhod, které z tohoto členství plynou. ■

JUDr. Martin Foukal, prezident Notářské komory České republiky, notář v Praze

Individuální členství v Mezinárodní unii notářství (UINL)

MEZINÁRODNÍ UNIE NOTÁŘSTVÍ (UINL) JE VÝZNAČNOU NEVLÁDNÍ ORGANIZACÍ, KTERÁ SI OD SVÉHO ZALOŽENÍ V ROCE 1948 KLADE ZA CÍL ŠÍŘIT ZÁSADY NOTÁŘSTVÍ LATINSKÉHO TYPU, PODPOROVAT ROZVOJ NOTÁŘSTVÍ A VĚDECKÉ ČINNOSTI V NOTÁŘSKÉ OBLASTI A ZASTUPOVAT NOTÁŘSKÝ STAV U MEZINÁRODNÍCH ORGANIZACÍ.

Členy Unie se mohou stát všechna notářství, která respektují zásady notářství latinského typu. Členství se však neomezuje pouze na notářské instituce – členem Unie se mohou stát i samotní notáři, a to v rámci statutu tzv. individuálního člena UINL.

KDO SE MŮŽE STÁT INDIVIDUÁLNÍM ČLEMEM UINL

Individuální členství v UINL je určeno všem aktivním i bývalým notářům a notářským kandidátům, kteří se zajímají o notářství v jeho globálním rozměru, sdílejí ideály Unie a chtějí se přímo podílet na její činnosti. Každý individuální člen významně přispívá k harmonizaci notářství a posiluje postavení Unie na mezinárodní scéně, neboť svým členstvím v Unii vyjadřuje podporu jejím aktivitám a pomáhá naplňovat její poslání.

VÝHODY INDIVIDUÁLNÍHO ČLENSTVÍ V UINL

Svojí registrací do struktur UINL získá každý individuální člen především možnost přímého kontaktu s Uníí. Díky přístupu na intranet Unie bude pravidelně informován o činnostech a rozhodnutích Unie, získá přístup k publikacím a studiím UINL a přednostní přístup do Světové notářské sítě, jejímž smyslem je zprostředkovat kontakt mezi jednotlivými notáři po celém světě. Individuální členové Unie také mohou využívat slevy ve výši min. 10% na zápisném na nejrůznější akce pořádané Uníí nebo jejími partnery.

JAK SE PŘIHLÁSIT?

Podání žádosti o registraci je velmi jednoduché. Zájemce vyplní registrační formulář, který je možné stáhnout na

webových stránkách Unie www.uinl.org v sekci „Intranet a individuální členové“. Podmínkou úspěšné registrace je také uhrazení ročního členského příspěvku ve výši 80 eur (cca 2000 Kč). Pak už jen stačí poslat vyplněný formulář poštou, faxem nebo e-mailem sekretariátu Unie.

Po schválení zápisu obdrží každý individuální člen certifikát potvrzující jeho statut člena Unie. Ten pak může uvádět také na svých návštěvkách a korespondenci. Členství není časově omezeno a zůstává platné, dokud není Sekretariátu UINL doručena písemná rezignace na členství v Unii. ■

redakce Ad Notam

INTERNATIONAL UNION OF NOTARIES

**Administrative Secretariat
Individual Member's Management**

Via Flaminia, 158 Pal.A
00196 Roma, ITALIA

Tel. ++39.06.320.83.84

Fax ++39.06.360.91.499

E-Mail: adherent.uinl@uinl.org

uinl.org

Generální shromáždění CNUE 16. 3. 2012 v Bruselu

Zpráva z pracovní cesty JUDr. M. Foukala

ODBOBNÉ KVALIFIKACE

Směrnice číslo 2005/36 Evropského parlamentu a Rady ze dne 7. září 2005 zavádí systém vzájemného uznávání odborných kvalifikací, podle něhož osoba, která dosáhla kvalifikace umožňující vykonávat určité povolání v jednom členském státě, musí mít rovněž možnost vykonávat totéž povolání v jiném členském státě. V této směrnici je notářství vyloučeno z pole působnosti článkem 41 preambule, podle kterého „směrnice nepředpokládá použití článku 45 ES, zejména co se týká notářů“.

Tato směrnice byla předmětem sporu před Soudním dvorem EU. V rozsudcích z 24. 5. 2011 soud zamítl žalobu Evropské komise, která požadovala odsoudit šest členských států za neprovedení transpozice směrnice ES č. 89/48 týkající se obecného systému pro uznávání vysokoškolských diplomů vydaných po ukončení nejméně tříletého potvrzujících odborného vzdělávání a přípravy délky minimálně tří let, předchůdce směrnice 2005/36, pro notářskou profesi.

V rámci Generálního shromáždění CNUE se členská notářství shodla, že není povinností členských států provést směrnici o uznávání odborných kvalifikací v důsledku zmíněných rozsudků Soudního dvora EU. Organizace justice nadále zůstává národní záležitostí, kterou přísluší upravovat jedněm národním zákonodárcům. Notář je hlavní článek řetězu preventivní justice, garantuje zejména zákonnost a právní jistotu právních úkonů uzavíraných mezi jednotlivci, což je předmětem obecného zájmu. Bylo poukázáno též na skutečnost, že notářské služby nejsou typickou tržní činností. Evropským notářům přísluší naplňovat poslání právní jistoty a ochrany spotřebitelů v rámci národních podmínek přístupu k notářské profesi, aby tak mohli vykonávat svoji činnost s dokonalou znalostí svých kompetencí a při respektování konkrétního právního řádu.

CROBECO

Projekt CROBECO (Cross-Border Electronic Conveyancing) byl vytvořen Evropskou asociací rejstříků nemovitostí (European Land Registry Association – ELRA). Klade si za cíl usnadnit přeshraniční převody nemovitostí mezi občany, kteří mají bydliště v zemi odlišné od země, v níž se nachá-

zí nemovitost. Iniciativa předpokládá, že smlouva uzavřená ve státě odlišném od státu, v němž se nachází nemovitost, bude posouzena rejstříkem nemovitostí státu, ve kterém byla převodní smlouva uzavřena, a dále registrem státu místa nemovitosti. Do procesu, kde nyní obvykle postačí notář ze země, kde se nachází nemovitost a jeden úředník příslušného rejstříku nemovitostí, přibývá tedy další krok. Nelze opominout ani to, že v některých státech rejstřík nemovitostí nepřezkoumává smlouvu, ale je pouhým správním orgánem. Generální shromáždění se zájmem zhlédlo informační videoklip zpracovaný španělským notářstvím, představující alternativu k systému CROBECO, jež je založena na společných zásadách a posílené spolupráci mezi notáři jednotlivých členských států, včetně zabezpečeného způsobu výměny elektronických dokumentů mezi nimi.

MANŽELSKÉ MAJETKOVÉ REŽIMY

Evropská komise dne 16. března 2011 zveřejnila dva oddělené návrhy nařízení – nařízení o příslušnosti, rozhodném prá-

vu, uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech majetkových režimů manželů a nařízení o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech majetkových důsledků registrovaného partnerství. Ačkoli totiž oba texty obsahují mnoho podobných ustanovení, Evropská komise z politických důvodů upřednostnila vydání dvou oddělených návrhů nařízení, neboť předpokládá, že vyjednávání bude jednodušší v případě nástroje pro majetkové režimy manželů, zatímco u nástroje zaměřeného na majetkové režimy registrovaných párů se obává značných obtíží ze strany členských států na úrovni Rady.

Z procedurálního pohledu mají oba návrhy právní základ v čl. 81 odst. 3 SFEU, který stanovuje zvláštní legislativní postup pro jeho přijetí, tj. jednomyslné schválení v Radě po (nezávazném) projednání v Evropském parlamentu. Evropský parlament jmenoval paní Alexandru Theinovou (ALDE – Německo) zpravodajem Výboru pro právní záležitosti (JURI), do jehož působnosti návrhy patří, a to pro oba legislativní návrhy. Komise pro práva žen a rovnost pohlaví, již přísluší poradní role, pověřila sledováním této problematiky paní Yannakoudakisovou (ECR – Velká Británie). Komise pro občanské svobody, spravedlnosti a vnitřní záležitosti (LIBE), již také přísluší poradní role, svěřila problematiku majetkových režimů manželů paní Gebhardtové (S&D – Německo) a majetkových důsledků registrovaného partnerství panu Cashmanovi (S&D – Velká Británie).

Oba návrhy připomínek komise LIBE jsou již dostupné. Naproti tomu komise JURI během svého posledního zasedání 1. března pouze odhlasovala,

že požádá Agenturu Evropské unie pro základní práva o sdělení názoru na případné porušení článků 20 a 21 Listiny základních práv návrhem nařízení o majetkových důsledcích registrovaného partnerství v otázce absence možnosti volby rozhodného práva pro registrované páry vzhledem k možnostem volby plánovaným pro manžele.

Pracovní skupina Rady „Občanské právo“ zasedla několikrát v roce 2011 jak za maďarského, tak za polského předsednictví. Konečně 22. prosince 2011 dospěla k vydání dvou nových návrhů zpracovaných polským a dánským předsednictvím ve věci návrhu nařízení o majetkových režimech manželů a majetkových důsledcích registrovaného partnerství.

Za dánského předsednictví se práce zpomalily, protože Dánsko nepovažuje danou otázku za prioritní. Dosud se tedy pracovní skupina sešla pouze jednou, 20. února 2012, kde zahájila debatu v prvním čtení o návrzích nařízení z 22. prosince. Probírány byly paralelně oba texty a prozkoumáno bylo pouze prvních 5 článků.

Podle dostupných informací bylo nové zasedání pracovní skupiny Rady stanoveno na 18. června 2012 a je možné, že mezitím bude svoláno ještě jedno zasedání. Sekretariát Rady přesto nečeká, že by za dánského předsednictví práce výrazně pokročily, ani že by byl do léta předložen nový návrh nařízení.

Na druhou stranu budoucí kyperské předsednictví již nyní plánuje intenzivnější program zasedání v druhé polovině roku 2012, jakož i případné uspořádání semináře.

PRÁVO OBCHODNÍCH SPOLEČNOSTÍ

Dne 20. února 2012 zveřejnila Evropská komise veřejnou konzultaci o dalším směřování evropského práva obchodních společností, která má kvalitativně zhodnotit současnou právní úpravu v oblasti práva obchodních společností a její případnou adaptaci na současnou ekonomickou situaci a současné sociální potřeby. Generální shromáždění CNUE se shodlo na odpovědi na tuto konzultaci, jež bude zaslána Evropské komisi.

Evropský parlament dále zahájil přípravné práce na návrhu 14. směrnice o právu obchodních společností o přeshraniční změně sídla. Plénum Evropského parlamentu schválilo 2. 2. 2012 zprávu poslankyně Evelyn Regnerové z Výboru pro právní záležitosti. CNUE přijetí směrnice vítá, jelikož může pozitivně zakotvit úlohu notáře v těchto vztazích, avšak současně je třeba uspokojivě vyřešit otázku vlivu zaměstnanců a zejména pak jednotu statutárního sídla a místa řízení společnosti.

Dne 25. 2. 2011 předložila Komise Radě EU a Evropskému parlamentu návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 89/666/EHS, 2005/56/ES a 2009/101/ES, pokud jde o propojení ústředních, obchodních a podnikových rejstříků. Dne 14. února 2012 přijalo plénum Evropského parlamentu zprávu poslance Kurta Lechnera (DE/EPP) výboru JURI o návrhu směrnice o propojení obchodních rejstříků. Z dosavadních jednání pracovní skupiny Rady vyplynulo, že členské státy návrh jako celek podporují a chtějí dále stavět na již fungující elektronické platformě EBR (European business register). Po zaslání svého stanoviska CNUE monitorovala jednotlivé změny v textu, přičemž největší problém vidí v právní závaznosti údajů z jednotlivých obchodních rejstříků a jejich možného konfliktu. Přesto však tuto iniciativu jako celek podporuje.

Evropská komise 2. února 2012 zveřejnila návrh nařízení o statutu Evropské nadace s cílem ulehčit výkon obecně prospěšných činností v EU. Návrh zavádí ve formě 28. režimu novou evropskou právní formu pro nadace, která by existovala vedle národních forem nadací.

Další zasedání Generálního shromáždění bude zasedáním plenárním a uskuteční se ve dnech 28. – 30. června 2012 v estonském Tallinnu. ■

JUDr. Martin Foukal, prezident Notářské komory České republiky, notář v Praze

24. EVROPSKÉ NOTÁŘSKÉ DNY

VE DNECH 12. A 13. DUBNA 2012 SE DO SALCBURKU, KDE SE KONALY TRADIČNÍ NOTÁŘSKÉ DNY, SJELI ZÁSTUPCI NOTÁŘSKÉHO STAVU, AKADEMICKÉ I POLITICKÉ OBLASTI.

Tématem 24. evropských notářských dnů byla „Lidská práva – Evropská charta základních práv, unijní občanství a přístup občanů k právu“. Pro více než dvě stě účastníků konference, kteří do Mozartova města přijeli z šestnácti evropských zemí, byl jako každý rok připraven bohatý společenský i odborný program.

Společenskou část setkání zahájila recepce ve sklenících městské zahrady pořádaná Rakouskou notářskou komorou a Notartreuhandbank AG. Přednášejícím a účastníkům pódiových diskusí byl potom vyhrazen celý pátek.

Páteční jednání zahájil svým projevem Dr. Michael Umfahrer, prezident Rakouské notářské akademie. Všechny přítomné poté jménem Bank Austria Salzburg přivítal Günter Lux, který následně předal slovo Dr. Wilfriedu Haslauerovi, zástupci zemské hejtmanky. Víceprezident pro Evropu Mezinárodní unie notářství (UINL) Ernesto Tarragón Albella následně přednesl krátký příspěvek o Evropské chartě základních práv a evropském občanství. Po něm se slova ujal Dr. Tilman Götte, současný prezident Rady notářství Evropské unie (CNUE), který se mimo jiné zmínil o problematice směrnice o uznávání odborných kvalifikací a podmínce státní příslušnosti. Po pozdravu Mag. Evelyn Regner, členky Evropského parlamentu a zástupkyně předsedy Právního výboru Evropského parlamentu, bylo slovo předáno prezidentovi Rakouské notářské komory Univ.-Doz. Mag. DDR. Ludwigu Bittnerovi. V závěru úvodní části účastníky konference jménem rakouské ministryně spravedlnosti oslovil a uvítal Hon.-Prof. Dr. Georg Kathrein, sekční šéf Ministerstva spravedlnosti.

Úsek přednášek otevřel Dr. Erhard Busek, bývalý rakouský vicekancléř a ministr pro vědu a vzdělání, a předseda Institutu pro dunajský region a střední Evropu. Ve svém příspěvku s názvem „Člověk a právo – evropská výzva“ vyzdvihl potřebu dívat se na tvorbu práva nejen z evropského, ale i globálního hlediska a usilovat o vytvoření právního prostoru, který v dlouhodobé perspektivě bude ovlivňovat celý svět. Na závěr svého vystoupení vyjádřil myšlenku, že jakoukoliv krizi je možné vnímat jako příležitost, tedy i příležitost ke změně přístupu v oblasti tvorby právních norem.

Následoval referát Bénédicte Fauvarque-Cosson z francouzské Univerzity Panthéon-Assas na téma „Evropské občanství, nový motor pro politiku justice?“ Evropské občanství, které již téměř dvacet let existuje vedle občanství národního, začíná být pro novou generaci samozřejmostí. Při tvorbě právních norem by se nemělo vycházet z obavy nahrazení národních zájmů zájmy evropskými, ale ze zájmu na ochraně práv občanů. První blok referátů byl zakončen pódiovou diskusí, která se věnovala roli notáře jako pomocníka při přeshraničních transakcích a jako ochránce práv občanů.

Odpolední blok konference zahájila prof. Dr. Verica Trstenjak, generální advokátka Evropského soudního dvora, příspěvkem s názvem „Evropská charta základních práv. Perspektivy pro preventivní právní péči notářů.“ Jako nejvýznamnější oblasti pro notáře označila právo na respektování soukromého a rodinného života, ochranu osobních údajů, svobodu uzavřít manželství a pořídit závěť nebo svobodu podnikání. Notáři musí ustanovení charty zohledňovat zejména při své přezkumné a poučovací činnosti. Posledním vystoupením byla přednáška Dr. Remberta Süße z Německého notářského institutu. Ten pohovořil o právech evropských občanů a právní jistotě bez hranic. Blok referátů opět ukončila pódiová diskuse. Společenskou tečkou byla potom večeře v paláci Salzburské rezidence za hudebního doprovodu smyčcového kvarteta.

V oblasti práva Evropské unie žije 500 milionů lidí, z nichž 12 milionů lidí žije v jiném členském státě, než je ten, jehož jsou občany, 15 milionů manželských párů tvoří občané různých členských států, 140 tisíc z nich se v současné době rozvádí a řešeno je půl milionu dědictví s mezinárodním prvkem. Téma letošních evropských notářských dnů bylo obecnější povahy, avšak vysoce aktuální. V dnešní Evropě je význam tvorby společného práva nad míru zřejmý. Hledání takového společného práva, které si můžeme představit jako export a import norem z různých národních právních řádů, bývá náročné, nicméně je nezbytné. Notáři v tomto procesu mohou být občanům nápomocni zejména odborným vedením, kvalifikovaným právním poradenstvím a zajištěním ochrany jejich základních práv. ■

JUDr. Daniela Machová,
členka Mezinárodní komise, notářská čekatelka
JUDr. Heleny Divišové, notářky v Hradci Králové

Notářství v...

URUGUAY

*Republica Oriental
del Uruguay*

Oficiální název státu: Uruguayská východní republika
(Republica Oriental del Uruguay)

Počet obyvatel: 3,5 milionu

Hlavní město: Montevideo – počet obyvatel: 1 354 000

Podnebí: subtropický pás

Gramotnost obyvatelstva: 97,3 %

Měna: uruguayské peso (UYU)

Nezaměstnanost: 7,9 %

Inflace: 7,3 %

Hospodářský růst: 0,6 %

Prezidentka AEU: Dr. Sara Ethel Castro Esteves

Viceprezidentka AEU: Dr. Lydia Beatriz López Sosa

notlivých správních územích (departamentech), kde pracuje celkem 40 zaměstnanců. Tyto pobočky ovšem nemají vlastní právní subjektivitu a působí na základě pravomocí delegovaných celostátním prezidiem.

AEU poskytuje odborné konzultace jak svým členům, tak soudním či státním orgánům s tím, že odborné dotazy jsou bezplatně zodpovídaný členy odborných komisí (např. komise pro občanské právo, pro obchodní právo, pro družstevní právo, pro informační technologie atd.). Odborné komise se pravidelně scházejí a svojí činností tak významně přispívají ke stále se zvyšující úrovni notářství.

Více než 95 % uruguayských notářů jsou členy Uruguayské notářské komory (Asociación de Escribanos del Uruguay – AEU), kde členství je dosud dobrovolné. V notářském stavu jednoznačně převládají ženy (70 %).

AEU má právní subjektivitu a slouží k zastupování stavovských zájmů na všech úrovních a ke zvyšování odborné úrovně uruguayských notářů. AEU je zakládajícím členem UINL od jejího samotného vzniku v r. 1948. Kromě členství aktivních notářů umožňují stanovy AEU jak čestné členství, tak členství pro notáře v důchodu a pro studenty právnických fakult.

Nejvyšším orgánem AEU je sněm a činnost AEU řídí devítičlenné prezidium s tím, že funkční období je tříleté. Sídlo AEU se nachází v hlavním městě Montevideu a má celkem 70 zaměstnanců působících v pěti odděleních (správa a finance, knihovna, marketing a komunikace, informační technologie a sekretariát).

Kromě sídla AEU existuje v rámci decentralizovaného řízení po celé zemi 22 poboček v jed-

AEU také pravidelně organizuje celostátní kongresy, kde se zabývá aktuálními problémy uruguayského notářství. Poslední kongres AEU se konal dne 29. 3. 2012.

Centrální náměstí „Plaza Independencia“
v uruguayském hlavním městě Montevideu.

Název Montevideo prý pochází od zvolání námořníka ve strážním koši lodi: „Vidím zemi!“ Dnes si Montevideo zachovává i přes rychlý rytmus moderní doby poklidnou atmosféru.

KOMPETENCE A ČINNOST URUGUAYSKÝCH NOTÁŘŮ:

- právo obchodních společností: zakládání, změny, fúze, transformace, zánik různých forem společností, včetně poradenství v otázce daňových důsledků jednotlivých transakcí, změny stanov a společenských smluv, převody obchodních podílů.
- rodinné právo: manželské majetkové právo, ochrana zájmů nezletilých a handicapovaných osob, darovací smlouvy, sepisování závětí (existuje rejstřík závětí).
- dědické řízení: vedení dědického řízení, zejména vypořádání dědictví mezi dědici (dědické smlouvy apod.).
- notář sepisuje smlouvy při prodeji nebo koupi motorového vozidla a jeho následném převodu a registraci.
- služba pro občany žijící na venkově: uruguayští notáři pomáhají svým klientům orientovat se ve složité problematice na venkově, kde se jedná především o financování a prodej zemědělské půdy, užívacích práv k ní, přístupu k vodě atd.
- vyřizování administrativních záležitostí pro občany Uruguaye žijící v zahraničí i pro cizí státní příslušníky.

DALŠÍ SPOLUPRÁCE NOTÁŘSTVÍ SE STÁTNÍMI ÚŘADY:

- uruguayští notáři vykonávají delegovanou státní moc – mj. vyměřují a zajišťují výběr daní a úředních poplatků ve prospěch státu,
- spolupracují v rámci volebních komisí při celostátních volbách i při volbách do orgánů územní samosprávy.

NĚKTERÉ ZAJÍMAVÉ A INSPIRATIVNÍ POZNATKY Z HLEDISKA ČESKÉHO NOTÁŘSTVÍ:

- AEU zřídila vlastní Centrum pro řešení konfliktů (Centro de Resolución de Conflictos), které má vlastní stanovy a správní radu. Toto centrum nabízí vyjednávání, smírčí řízení a mediaci (řešení situací nejrůznějšího typu, s výjimkou trestních věcí). Pro veřejnost je k dispozici seznam mediátorů a toto centrum je využíváno jak občany, tak obchodními společnostmi, sdruženími, družstvy či různými zájmovými skupinami.
- uruguayští notáři zajišťují vyšší právní jistotu při převodech nemovitostí (smlouvy jsou sepisovány formou notářského zápisu), dále sepisují hypoteční, zástavní a nájemní smlouvy, včetně kompletního poradenství.
- uruguayští notáři působí a poskytují poradenství i v rámci nových forem smluv (leasingových, franchising, joint-venture atd.) a v systémech a právních mechanismech mezinárodního obchodu.
- AEU zřídila rozsáhlou elektronickou knihovnu odborné právnícké literatury.
- uruguayští notáři mají zřízenou svoji vlastní sociální pojišťovnu (Caja Notarial de Seguridad Social), která představuje vlastní model založený na solidaritě a samosprávě s tím, že jeho financování je zajištěno výhradně z příspěvků od pojištěnců a ze zhodnocení realizovaných investic. ■

Připravila: Mgr. Jana Večerníková,
členka Mezinárodní komise, notářka v Praze,
ve spolupráci s Ing. Ivanou Horákovou

SVOBODA A ODPOVĚDNOST

Občan, firma a stát ve víru (de)regulací

KONFERENCE časopisu **Právo&Byznys**
pro právnickou obec a top management

Praha 30. května 2012
Hotel Ambassador

REGULACE A OSOBNÍ SVOBODY V ÉŘE INTERNETU

Petr Koubský, analytik

Ivan Bartoš, předseda České pirátské strany

Tomáš Dobřichovský, advokát AK Kříž-Bělina

ZODPOVĚDNOST KORPORACÍ VERSUS SVOBODA PODNIKÁNÍ

Erik Best, vydavatel Fleet Sheet

Stanislav Balík, soudce Ústavního soudu

Dagmar Dubecká, řídící partner AK Kocian-Šolc-Balaščík

CO NYNÍ POTŘEBUJE DEMOKRACIE ANEB PRAVIDLA SOUŽITÍ V GLOBÁLNÍM SPOLEČENSTVÍ

Karel Čermák, advokát, exprezident Advokátní komory

Petr Pithart, senátor

Petra Gümplová, doktorka politických věd

Justus Liebig, Univerzita Giessen

ZVLÁŠTNÍ HOST:

MUDr. Jan Hnízdil

Více informací a registrace na **PRAVOABYZNYS.E15.CZ**

Odborný garant

Ve spolupráci s

NOTÁŘSKÁ KOMORA ČESKÉ REPUBLIKY

vyhlašuje podle § 8 odst. 6 zákona č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „notářský řád“), a podle § 2 odst. 1 předpisu Notářské komory České republiky o postupu při vyhlašování a organizaci konkurzu na obsazení notářského úřadu (konkurzní řád),

KONKURZ

na obsazení uvolněného notářského úřadu

pro obvod Okresního soudu ve Žďáru nad Sázavou
se sídlem ve **Žďáru nad Sázavou**.

Notářská komora České republiky přijímá přihlášky do konkurzu ve svém sídle v Praze 2, Apolinářská 12, nejpozději do 4. května 2012.

Jednání před konkurzní komisí se bude konat v úterý 5. června 2012 v době od 10.00 hod. v sídle Notářské komory České republiky v Praze 2, Apolinářská 12.

Přehled předpokladů pro zařazení uchazeče do konkurzu ve smyslu § 7 odst. 1 notářského řádu:

- 1) státní občanství České republiky,
- 2) plná způsobilost k právním úkonům,
- 3) vysokoškolské vzdělání v rámci magisterského studijního programu oborů práva na vysoké škole v České republice, nebo pokud tak stanoví mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána, vzdělání získané v oborech práva na vysoké škole v zahraničí, anebo toto vzdělání uznané podle zvláštních právních předpisů; za toto vzdělání se považuje též vzdělání získané na právnické fakultě vysoké školy se sídlem na území České a Slovenské Federativní Republiky nebo jejích právních předchůdců,
- 4) bezúhonnost,
- 5) vykonání alespoň pětileté notářské praxe,
- 6) složení notářské zkoušky.

Přehled praxí považovaných ve smyslu § 7 odst. 2 notářského řádu za praxi notářskou:

Notářskou praxí se rozumí praxe notáře, notářského kandidáta a notářského koncipienta podle notářského řádu a praxe státního notáře a notářského čekatele podle dřívějších předpisů. Do notářské praxe Notářská komora České republiky započte zcela praxi soudce, prokurátora, státního zástupce, advokáta, komerčního právníka, soudního exekutora, soudce Ústavního soudu, asistenta soudce Ústavního soudu nebo Nejvyššího soudu a Nejvyššího správního soudu, exekutorského kandidáta, justičního čekatele, asistenta soudce, asistenta veřejného ochránce práv, asistenta státního zástupce, právního čekatele prokuratury, právního čekatele státního zastupitelství, advokátního koncipienta, exekutorského koncipienta nebo právního čekatele u komerčního právníka, činnost zaměstnance ministerstva spravedlnosti, který získal vysokoškolské vzdělání v rámci magisterského studijního programu v oblasti práva na vysoké škole a který se samostatně podílí na tvorbě návrhů obecně závazných právních předpisů; do notářské praxe ministr spravedlnosti na návrh Notářské komory České republiky z jiné právní praxe může započítat nejvýše 2 roky.

Přehled zkoušek považovaných ve smyslu § 7 odst. 3 notářského řádu za zkoušku notářskou:

Notářskou zkouškou se rozumí notářská zkouška podle notářského řádu a notářská zkouška podle dřívějších předpisů. Za osobu, která složila notářskou zkoušku, se považuje i ten, kdo složil odbornou justiční zkoušku, soudcovskou zkoušku, jednotnou soudcovskou zkoušku, jednotnou soudcovskou a advokátní zkoušku, prokurátorskou zkoušku, odbornou závěrečnou zkoušku právních čekatelů, advokátní zkoušku, exekutorskou zkoušku a profesní zkoušku na komerčního právníka.

Podmínkou zařazení uchazeče do konkurzu je podání přihlášky a předložení těchto dokladů:

- 1) doklad o státním občanství,
- 2) prohlášení o plné způsobilosti k právním úkonům,
- 3) výpis z evidence Rejstříku trestů s datem vydání ne starším tří měsíců,
- 4) doklad o vzdělání ve smyslu § 7 odst. 1 písm. b) notářského řádu,
- 5) doklad o složení notářské zkoušky nebo jiné zkoušky (§ 7 odst. 3 notářského řádu),
- 6) doklad o alespoň pětiletém trvání notářské praxe nebo jiné praxe (§ 7 odst. 2 notářského řádu),
- 7) osvědčení podle zákona č. 451/1991 Sb., kterým se stanoví některé další předpoklady pro výkon některých funkcí ve státních orgánech a organizacích České a Slovenské Federativní Republiky, České republiky a Slovenské republiky, ve znění pozdějších předpisů, jde-li o uchazeče narozeného před 1. 12. 1971,
- 8) doklad o zaplacení účastnického poplatku (kopie výpisu z účtu, kopie ústřížku poštovní poukázky, kopie příjmového dokladu Notářské komory České republiky).

Podmínkou zařazení **uchazeče – notáře** se sídlem v České republice do konkurzu je podání přihlášky a předložení dokladu uvedeného shora pod bodem 8).

Podmínkou zařazení **uchazeče – notářského kandidáta** do konkurzu je podání přihlášky a předložení dokladů uvedených shora pod body 6), 7), 8) a dokladu o tom, že je zapsán v seznamu kandidátů příslušné notářské komory. Notářskou praxi dokládá potvrzením notářské komory o době zápisu v seznamu notářských koncipientů a seznamu notářských kandidátů a potvrzením notáře o době trvání pracovního poměru.

Výše účastnického poplatku za podání přihlášky do konkurzu činí 10 000 Kč a je třeba jej zaplatit nejpozději při podání přihlášky do konkurzu. Poplatek se platí převodem nebo složením na účet Notářské komory České republiky u UniCredit Bank Czech Republic, a. s., č. ú. 45818009/2700, variabilní symbol rodné číslo uchazeče, převodem poštovní poukázkou nebo v hotovosti v sídle Notářské komory ČR v Praze 2, Apolinářská 12.

Notářská komora České republiky odešle účastníkům zařazeným do konkurzu nejpozději desátý den před jednáním konkurzní komise pozvánku k jednání na adresu uvedenou v přihlášce ke konkurzu.

Notářská komora České republiky předloží na základě výsledku konkurzu ministru spravedlnosti návrh na jmenování notáře do notářského úřadu.

Z mezinárodního tisku aneb Novinky od zahraničních kolegů

ARS NOTARIA 1/2012

ARS NOTARIA do roku 2012 v novém hávu!

Časopis vydávaný Notářskou komorou zásadně změnil svou podobu, jak z hlediska obsahu, tak grafiky. Nové číslo upoutá na první pohled vkusným barevným designem i řadou nových rubrik (např. Judikatura, Postřehy z praxe, Z dění v právnické obci, Za pozornost stojí atd.).

Paní JUDr. Zuzana Grófková v tomto prvním čísle přináší velmi zajímavý rozhovor s panem JUDr. Martinem Foukalem, prezidentem Notářské komory České republiky a vedoucím redaktorem časopisu Ad Notam. V obsáhlém rozhovoru se dotazuje zejména na tvůrčí procesy při vzniku každého čísla Ad Notam, složení redakční rady, velký úspěch současné podoby našeho časopisu u čtenářů i na to, jaký vliv bude mít současná ekonomická situace v Evropě na notářství jako celek.

Vedoucí redaktorka paní JUDr. Zuzana Grófková sama otevřeně přiznává určitou stagnaci v posledním vývoji ARS NOTARIA, a slibuje při tomto zásadním kroku otevřenou diskusi nad aktuálními tématy v široké právnické obci i spolupráci s autory z jiných právních odvětví.

NOTA BENE, ÚNOR 2012

Chorvatsko a rakouský systém pozemkových knih

Chorvatské notářství plánuje společně s justičními úřady přeměnu současných pozemkových knih do elektronické formy. Chorvatská koncepce pozemkových knih vychází z rakouského modelu, proto bylo v Grazu uspořádáno informativní setkání rakouských a chorvatských právních odborníků. Delegaci chorvatské justice složené ze zástupců ministerstva, soudů, notářství i právní vědy byla teoreticky osvětlena současná situace a představen rakouský systém elektronické archivace dat cyberDOC. Následně byly okresním soudem prezentovány konkrétní příklady zpracování pozemkových knih do elektronické podoby.

Přeshraniční prodej nemovitostí – nové strategie notářství

Projekt CROBECO (Cross-Border Electronic Conveyancing) byl vytvořen s cílem usnadnění přeshraničního nákupu nemovitostí mezi občany, kteří mají bydliště v zemi odlišné od země, v níž se nachází nabývaná nemovitost. Pro-

jekt zastřešuje Evropská asociace rejstříků nemovitostí (European Land Registry Association – ELRA), která zastupuje zájmy národních registrů nemovitostí (pozemkových knih, katastrů atd.). Ve dvaceti státech a na jeho spolufinancování se podílí Evropská komise. Hlavní myšlenka CROBECO působí lákavě, nicméně v praxi může představovat zvýšení nebezpečí pro spotřebitele. Slabinami projektu jsou především jednostranné zaměření na ochranu zájmů kupujícího a přidání dalšího kroku posuzování smlouvy o převodu nemovitosti rejstříkem nemovitostí státu, v němž bylo kontraktováno. Překážky vznikající při přeshraničním převodu nemovitostí přitom mohou být překonány profesionální spoluprací mezi notáři zúčastněných zemí, což ostatně prokazuje i mnoholetá praxe. Přeshraniční spolupráce mezi notáři by měla být dále posilována a prohlubována za současného zvyšování technické úrovně komunikace tak, aby notář mohl být svým klientům co nejlepší oporou.

Mediální prezentace práce rakouských notářů v roce 2011

Již po šesté byla nezávislou agenturou pozorování trhu hodnocena mediální prezentace rakouských notářů, a to především z hlediska dosahu, frekvence zpráv o notářích a cílových skupin. Odděleně byla hodnocena Rakouská notářská komora a lokální zemské komory. Za rok 2011 v médiích proběhlo 258 zpráv ze zemských komor, což je sice o 25 % méně než v roce 2010, nicméně se zvětšil dosah prezentace a možnost oslovení cílové skupiny.

Notářská témata zasáhla 90 % populace ve věku nad 14 let. Zaslouhou Rakouské notářské komory byli notáři v očích médií v kurzu. Celkem bylo prezentováno 313 příspěvků, které zasáhly 95 % občanů cílové skupiny. Vedle kvantitativní stránky bude nově pro rok 2012 hodnocena rovněž kvalita informací týkajících se notářů, zejména porovnání pozitivních a negativních ohlasů.

Společnost pro mediaci v notářství

V roce 2000 byla založena Společnost pro mediaci v notářství, která v současné době sdružuje více než 50 členů. Společně s dalšími mediačními spolky a jinými profesními skupinami působí při tvorbě zákonů týkajících se mediace a jejich novelizaci. Hlavním úkolem je zastupování notářského stavu navenek, neboť notáři nezávisle na tom, zda jsou sami mediátory, často přichází s tématem mediace do styku (např. schvalování dohody formou notářského zápisu). Je tedy důležité sledovat aktuálně plánované změny v právní úpravě mediace. Stejně důležitým úkolem Společnosti pro mediaci v notářství je rovněž pořádání vzdělávacích seminářů a školení.

NOTAIRES, VIE PROFESSIONELLE 3/2012

Notář pomáhá klientům v důkazním řízení v daňových věcech

Finanční zákon z 29. 12. 2010 (článek 170 Obecného daňového zákoníku) zavedl další kompetenci pro francouzské notáře. Spočívá v pomoci klientům, kteří chtějí uschovat pro jejich účetnictví důkazy, na základě kterých uplatňují snížení nebo odpočet daně z příjmu. Klient předá notáři listiny, které dle jeho názoru odůvodňují daňové zvýhodnění a které hodlá uplatnit ve svém daňovém přiznání. Funkce notáře spočívá v tom, že nejprve vyhotoví seznam s uvedením částek odpovídajících předloženým dokumentům, aniž by byl povinen hodnotit jejich průkaznost a následně prohlásí existenci důkazů a vystaví potvrzení o tom, že je od klienta převzal, a že o nich vyhotovil seznam. Notář uchovává originály důkazů pro daňové řízení a poskytuje je daňové správě na žádost. Poté, co se ujistí, že se jedná o originál důkazu, vyhotoví pomocí skeneru kopie, které založí do zvláštní složky určené pro klienta. Notář může po dohodě za klienta podat i daňové přiznání. Seznam notářů, kteří vykonávají tuto službu, vede Nejvyšší notářská rada na základě rámcové smlouvy, kterou uzavřela s vrchním ředitelem daňové správy (DGFiP).

Notáři poskytují objektivní informace o trhu s nemovitostmi

Zákon o modernizaci právnických a soudních profesí z 28. března 2011 zavádí veřejnou službu pro notáře spočívající ve shromažďování, soustředění a rozšiřování informací o úplatných převodech nemovitostí. Veřejnost ve Francii je díky této činnosti seznámena s cenami nemovitostí na trhu a není matena informacemi vzdálenými realitě, pocházejícími od různých realitních institucí nebo vysílanými médii. Oproti těmto subjektům může notář poskytnout objektivní informace o trhu s nemovitostmi díky transakcím, které realizoval. Průkaznost notářských statistik se zakládá na dobré míře pokrytí údajů, které dosahují až 85 % ve velkých městech. Notář tak pomáhá zachování transparentnosti trhu s nemovitostmi. Po přijetí prováděcího předpisu k zákonu o modernizaci právnických a soudních profesí budou notářské kanceláře povinny vyčerpávajícím způsobem plnit databáze s údaji o nemovitostech týkajících se kupní ceny, daní, poplatků a provizí tím, že tyto údaje poskytnou Nejvyšší notářské radě ve lhůtě šedesáti dnů od podpisu notářského zápisu, nebo ve lhůtě třiceti dnů od podpisu smlouvy o smlouvě budoucí. Na Nejvyšší notářské radě bude, aby prostřednictvím internetu rozšířila údaje o nemovitostech mezi veřejnost. ■

Zpracovaly: JUDr. Daniela Machová, Mgr. Ivana Legová
a Mgr. Jana Večerníková, členky Mezinárodní komise

Beck-online

– ideální podpora pro notáře. Jaké jsou novinky?

Po uzavření spolupráce s NK ČR zaznamenalo Nakladatelství C. H. Beck zvýšenou intenzitu využívání systému Beck-online ze strany notářů. To je dobrá zpráva a zároveň impulz pro další vylepšování služby. Připomeňme si tedy, v čem spočívají hlavní přednosti aplikace, jak notáři k předpisům, judikatuře a literatuře C. H. Beck mohou pohodlně přistupovat a jak mohou s nakladatelstvím snadno komunikovat a přispět tak k dalším vylepšením Beck-online.

AUTOMATICKÁ DENNÍ AKTUALIZACE

Uživatelé jednoduše ocení, že se o svou databázi nemusí nijak starat. Oproti jiným systémům neřeší stahování dat, či manipulaci s DVD. Předpisy, stejně jako zařazené knihy a časopisy, mají k dispozici okamžitě po jejich publikování v tištěné podobě.

MNOŽSTVÍ INFORMACÍ – PŘEDPISY, JUDIKATURA, KOMENTÁŘE, ČLÁNKY

Nadstavbou k velkému množství předpisů a judikatury je literatura, kde Beck-online nabízí v plných textech jednoznačně nejrozsáhlejší knihovnu s komentáři, dalšími knihami a časopisy a umožňuje si z nich vybrat dle potřeby uživatele. Pracovat tak můžete s komentáři notářského řádu, občanského zákoníku, zákona o rodině a dalších. Celkem Beck-online obsahuje již 130 kompletních publikací a kompletní archiv 6 nejdůležitějších časopisů včetně Ad Notam.

KVALITA INFORMACÍ

I toto je silná stránka Beck-online. Na zpracování databáze je vidět, že se její tvorbou zabývají právníci. Nejde jen o samotnou kvalitu textů, která je u C. H. Beck tradičně na vysoké úrovni, ale i o zpracování dodatečných údajů, které uživateli výrazně usnadňují práci a dohledávání potřebných informací.

Ukázka z komentáře Notářský řád a řízení o dědictví, 4. vydání

SMLOUVA S RESORTEM JUSTICE

To, že s Beck-online pracují dnes také všichni soudci a státní zástupci, je zárukou kvality aplikace, která se postupně na trhu stále víc prosazuje. Díky jednoduchosti ovládání Beck-online soudci stále častěji preferují práci s novým systémem, zvláště když mají rychle k dispozici své oblíbené šedé komentáře. Díky bezprostřednímu kontaktu s uživateli jej může C. H. Beck neustále vylepšovat. Tuto možnost má nyní i celá notářská obec.

JEDINEČNÁ VLASTNOST – VYHODNOCOVÁNÍ RELEVANCE

Nová a velmi užitečná možnost, kterou zatím nenabízí jiný systém. Jak to v C. H. Beck dělají, asi neprozradí, pravda ale je, že při hledání informací se nalezene publikace, judikáty či předpisy seřadí podle důležitosti, takže nemusíte procházet dlouhé seznamy dokumentů. Komu vyhovuje spíše tradiční chronologické řazení, může si je snadno zapnout.

PŘÍSTUP K ZÁKAZNÍKOVI

Je vidět, že konkurenční prostředí nutí poskytovatele více dbát na názory zákazníků. Online poskytování právních informací umožnilo Nakladatelství C. H. Beck zprovoznit jednoduchý formulář, jehož prostřednictvím lze rychle a snadno odeslat připomínku, námět, ale i pochvalu. Vnímáme to jako další vstřícný krok, kterým v C. H. Beck vyslyšeli prosbu o usnadnění komunikace s notáři.

PŘÍSTUP PRO NOTÁŘE

Všichni notáři mohou automaticky pracovat s plnou verzí Beck-online. Stačí se na stránkách www.nkcr.cz přihlásit do sekce pro notáře a kliknout na link Aplikace Beck-online. Využijte tedy možnosti, které partnerství NK ČR a Nakladatelství C. H. Beck přináší. Pracujte s Beck-online, pište do redakce C. H. Beck a pomozte ještě více vylepšit tuto jedinečnou službu. ■

Právní rozhledy 3/2012:

Sporné prolomení zákonné povinnosti mlčenlivosti mocí výkonnou: zásadní konflikt zákona č. 186/2011 Sb. s principy dělby moci a ohrožení základních práv mocí výkonnou – I. část

prof. Dr. et Mgr. Alexander J. Bělohávek, dr.h.c., JUDr. Filip Černý, Praha, Brno, Ostrava

JUDIKATURA – SOUDY ČR

Nejvyšší soud České republiky: Platnost zástavní smlouvy ohledně nemovitostí v BSM uzavřené pouze jedním z manželů

§ 19 odst. 2, § 27 odst. 5 KV
§ 40a, § 145 odst. 1 ObčZ

Zastavení nemovitosti v BSM není běžnou záležitostí. Uzavřel-li jeden z manželů zástavní smlouvu týkající se takové nemovitosti bez souhlasu druhého manžela, je zástavní smlouva relativně neplatná; to platí i tehdy, jestliže smluvní strany vědomě či omylem označily za-

stavené nemovitosti v zástavní smlouvě jako výlučný majetek zástavce (jednoho z manželů).

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 25. 6. 2009, sp. zn. 29 Cdo 686/2007

Právní rozhledy 5/2012:

Nad některými aspekty připravované právní úpravy mediace

JUDr. Mgr. Magdalena Pfeiffer

Právní rozhledy 6/2012:

Zabezpečování obchodního vedení akciové společnosti a jednání za tuto společnost po novele obchodního zákoníku

JUDr. Oldřich Řeháček, Ph.D., Praha

Právní rádce 3/2012:

OBČANSKÉ PRÁVO:

Smlouva o úvěru a spotřebitelský úvěr

Jaký je rozdíl mezi smlouvou o úvěru a spotřebitelským úvěrem? Představují dva zdánlivě odlišné „smluvní typy“, které doprovázejí určitá specifika především pohledem míry kogentnosti a dispozitivnosti jejich smluvní úpravy.

OBCHODNÍ PRÁVO:

Souběh funkcí a odpovědnost za škodu

Přestože dne 1. ledna 2012 nabyla účinnosti novela obchodního zákoníku, která se zabývá souběhem funkce člena statutárního orgánu a generálního ředitele, spousta otázek zůstala i nadále sporných a nevyřešených...

Měsíčník Hospodářské komory „Komora“ březen/2012:

Rubrika „Zeptejte se svého ministra“

Část článku ministra spravedlnosti Jiřího Pospíšila otištěného v časopise Komora:

V jakém časovém horizontu se připravuje přijetí právní úpravy, která by měla převést agendu zapisování údajů do obchodního rejstříku na notáře, a jaké výhody a nevýhody toto podnikatelům přinese?

V současné době připravujeme věcný záměr nového zákona o obchodním rejstříku, který má umožnit přímé zápisy notářů do obchodního rejstříku při splnění daných podmínek v rámci stávajícího systému vedení obchodního rejstříku rejstříkovými soudy. Zpracovatelem návrhu zákona je tým vedený panem profesorem Dědičem a panem docentem Havlem, tj. uznávanými odborníky v oblastech práva obchodních společností, práva cenných papírů a kapitálových trhů, práva finančních institucí a finančního práva vůbec. Předpokládám, že v průběhu tohoto roku bude věcný záměr zákona předložen vládě a ihned poté bude zahájena příprava paragrafovaného znění. V této fázi přípravy zákona zatím není ještě zcela vydiskutováno, zda by měl být za provedení přímého zápisu notářem do obchodního rejstříku stanoven poplatek. Pokud by se měl takový zvláštní poplatek vybírat, bude třeba rozhodnout, zda by tento poplatek byl příjmem notáře, příjmem státu nebo zda by se dělil mezi notáře a stát.

Otázky & odpovědi z praxe: měsíčník z oblasti účetnictví, daní a práva 4/2012:

Uchovávání a skartace dokladů

Článek je obecně věnován podnikatelům jako povinným subjektům podle zákona o archivnictví a spisové službě. Výstižně mapuje předmět úpravy, druhy archiválií a jejich kategorizaci a konečně povinné subjekty.

JUDr. Vlasta Víghová

Bulletin advokacie 1-2/2012:

Advokátní úschova

Přijme-li advokát do „úschovy“ peníze klienta, tedy spravuje jeho majetek, případně část majetku účelově vymezenou, nestává se tím dlužníkem osoby, které má podle ujednání s klientem peníze vydat. Tato osoba není účastníkem právního vztahu advokáta a jeho klienta. Výjimku představuje tzv. svěřenecká smlouva (inominální kontrakt ve smyslu § 51 o. z.), kterou uzavírají s advokátem všechny strany závazkového právního vztahu.

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 21. 10. 2011, č. j. 33 Cdo 3077/2010

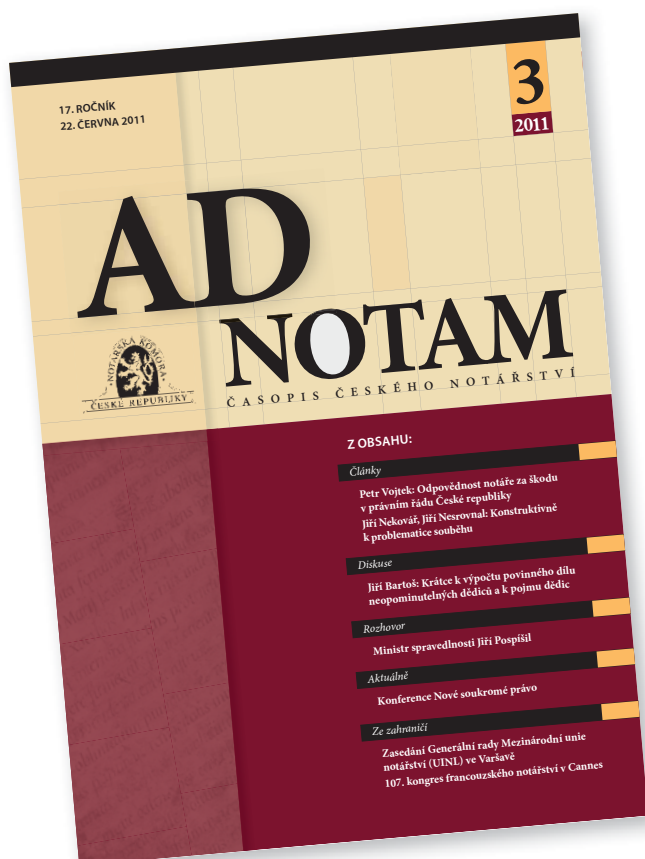
Rubiku zpracoval
Mgr. Erik Mrzena, notář v Praze

ČASOPIS ČESKÉHO NOTÁŘSTVÍ

cílová skupina: notáři, ostatní právnické profese

ceny jsou uvedeny v Kč bez DPH

Ve dnech 8. a 9. listopadu 2012 v Praze proběhne

10. zasedání Evropské notářské sítě

V rámci tohoto zasedání bude 8. listopadu uspořádána slavnostní prezentace webových stránek s informacemi o právní úpravě manželských majetkových režimů v evropských zemích.

Tento projekt vzešel z iniciativy Rady notářství Evropské unie (CNUE).

Akci pořádá Rada notářství Evropské unie ve spolupráci s Evropskou komisí a Notářskou komorou České republiky.

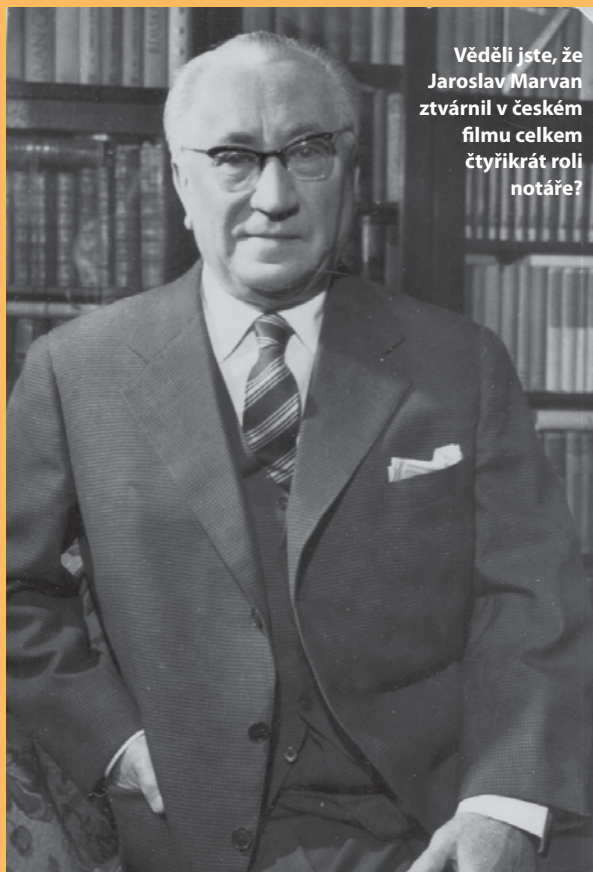
Střípky z historie 15.

Český herec Jaroslav Marvan (1901-1974) ztvárnil kromě postavy slavného rady Vacátka celou řadu filmových postav. Nechyběli mezi nimi i představitelé právnických profesí. V šesti případech si Jaroslav Marvan zahrál advokáta, třikrát soudce a ve filmu *Batalion* z roku 1937 též státního návladního. Do role notáře byl pak obsazen čtyřikrát, po každé mezi lety 1936-1939. Ve všech případech se jednalo o vedlejší roli, a to ve filmech *Manželství na úvěr* (1936), *Děti na zakázku* (1938; notář Pavlík), *Pozor, straší* (1938; notář Setunský) a *U svatého Matěje* (1939). Všechny zmiňované filmy byly obsazovány výbornými dobovými herci.

Smějí notáři zastupovati ve sporech a mají nárok na odměnu? Tuto otázku si položil na stránkách časopisu *Česká advokacie* v roce 1934 klatovský advokát Eugen Löwy. Článek byl publikován v době, kdy vrcholila konkurence mezi advokáty a též notáři se zdáli být advokátům dalšími soupeři. V témže ročníku časopisu tak například vyšel článek varnsdorfského advokáta Karla Hermannna *Obrana proti katastrofální záplavě advokacie*. Není divu, že rozbořem advokátního a notářského řádu dospěl Eugen Löwy k závěru, že „notáři nesmějí po živnostensku, nýbrž jen výjimkou zastupovati strany ve sporech a nemají nároku na odměnu ani ve sporech vlastních, ani jako zástupci stran.“

Dalším florentským rodákem, jehož otec působil jako notář, byl italský mořeplavec, obchodník a literát Amerigo Vespucci (1451-1512), podle jehož křestního jména navrhl německý geograf Hylacomilus Martin Waldseemüller pojmenovat Ameriku. Vespucciho rodina byla velmi slavná a bohatá, notář Nastagio Vespucci nechal tři své syny vystudovat a vedl je k akademické dráze, naopak Amerigo, vzdělaný zejména svým strýcem Giorgio Antonio Vespuccim, začínal u rodiny Medici jako správce jejich bankovních a obchodních záležitostí; až později se stal Kolumbovým pokračovatelem a autorem slavného spisu *Mundus novus* (Nový svět). Ze stejného rodu pak pocházel i Marco Vespucci, manžel Simonetty Vespucci, známé z portrétu od Sandra Botticelliho.

Kontinuitu od roku 1859 má rakouské notářské časopisectví. Dne 15. července 1859 vyšlo prvé číslo týdeníku *Zeitschrift für das österreichische Notariat*, jehož vlastníkem a vydavatelem byl notář z Neumarktu Dr. Ritter von Kissling. V roce 1863 koupil časopis Rakouský spolek notářů (Öesterreicher Notarenverein), který pokračuje ve vydávání notářského odborného časopisu dosud. Počínaje rokem 1883 byl týdeník přejmenován na *Zeitschrift für Notariat und freiwillige Gerichtsbarkeit in Österreich*, od r. 1917 pak je notářský časopis měsíčníkem. V roce 1919 se časopis krátce jmenoval *Deutsch-österreichische Notariats-Zeitung*, od r. 1920 již trvale

Věděli jste, že Jaroslav Marvan ztvárnil v českém filmu celkem čtyřikrát roli notáře?

Notariats-Zeitung. Československým soupeřem se stal po vzniku republiky časopis *České právo*, jehož vydávání bylo zastaveno po únoru 1948.

Velké napoleonské kodifikace byly ve Francii – jak známo – vydány v letech 1804-1810. Nutno však poznamenat, že zákon o notářství (*La loi organique du notariat*) byl podepsán Napoleonem ještě jako prvním konzulem již dne 16. března 1803 čili 25 ventôse XI. Tento moderní notářský řád, který inspiroval zákonodárce v mnoha zemích, ve třech částech upravuje výkon notářské funkce, notářské akty, přijímání a jmenování notářů, disciplinární řízení, vedení archivů a práva a povinnosti notářů. Není bez zajímavosti, že zpravodajem návrhu zákona v Tribunátu byl bývalý pařížský advokát Guillaume-Jean Favard de Langlade (1762-1831), ve Státní radě (*Conseil d'Etat*) pak specialista na policejní záležitosti a blízký spolupracovník Josefa Fouchého Pierre-François Réal (1757-1834). Oproti úpravě notářství vydal Napoleon dekret, týkající se advokacie, až na samém konci kodifikačního období dne 14. prosince 1810.

JUDr. PhDr. Stanislav Balík

Veřejný notář *a soukromý notář*

Název fejetonu se může jevit jako nesmyslný. Vždyť notář je přece současně notářem veřejným (ve smyslu obsahové náplně své činnosti) i notářem soukromým (ve smyslu ekonomickém, tj. působí na svůj vlastní účet a není zaměstnancem, naopak je zaměstnavatelem). K tomu se nabízí konfrontace s pojmem státní notář, který se v zákonné podobě uplatňoval v naší zemi plných 41 let (od počátku roku 1952 až do konce roku 1992).

A přece, přiznejme si, že v období po listopadu 1989 jsme hovořili o privatizaci státních notářství. Je to zcela pochopitelné, poněvadž se jednalo o změnu zcela zásadní. V rámci notářských životů nás starších notářů jsme přece do té doby nepoznali nic jiného než státní notářství. V kontextu doby nám přitom i toto státní notářství vesměs připadalo sympatické. Pro mladého právníka, který se chtěl schovat před ideovým charakterem ostatních právnických profesí, představovala notářská práce úkryt a jistou „zašívárnu“ před nepříjemně ideologickými rysy té doby.

Ovšem ani státní notářství nezůstávala – stejně jako vlastně cokoli – zcela uchráněna před ideologickými příkazy. Na druhé straně je nutno uznat, že vše se dělo – na rozdíl od jiných oblastí – v poněkud „rodinné“ atmosféře. Velké nebezpečí se od tehdejšího státního notářství neočekávalo, vždyť se přece zabývalo jen soukromoprávními majetkovými vztahy beztak v té době odsouzenými k postupnému zániku.

Celou deformaci dosavadní právní regulace notářství jsme si v plné míře uvědomili až po společenském zvratu v roce 1989. Porovnávat naše dosavadní „státní notářství“ s tím, co platilo v zemích na západ od našich hranic a co po dlouhá léta dříve platilo i u nás, téměř nebylo možné.

Nebylo divu, že jsme začali hovořit o privatizaci státních notářství. K takové privatizaci skutečně došlo, když notářství přestalo být státním orgánem a notáři začali opět působit na vlastní účet a pod svým vlastním jménem.

To bylo určitě správné. Taková úprava je pro stát a tudíž i pro jeho daňové poplatníky podstatně výhodnější, neboť stát na agendu veřejného charakteru vykonávanou notáři nemusí vynakládat finanční prostředky.

Na druhé straně se však vytvořilo nebezpečí záměny povolání notáře s povoláním advokáta. Advokát jako poskytovatel právní pomoci zcela přirozeně podléhá zákonu poptávky a nabídky, a to i v ceně, jejíž výši si s klientem podle tržních principů může dohodnout. To je přirozené, neboť žadatel o právní pomoc si tak může zaplatit vyšší kvalitu právní pomoci na rozdíl od kvality nižší.

Notář je však právnícké povolání kardinálně odlišné od advokáta. Notář je nositelem státní moci i v té své činnosti, která není přímo činností soudní (dědické řízení).

Takže především sepsování notářských zápisů je – jak každý ví – sepsováním veřejných listin, listin nadaných zvláštní vírou v pravdivost toho, co obsahují. Veřejné listiny sepišují notáři na základě zvláštního zákonem daného pověření státu. Sepsování veřejných listin je tedy výkonem funkcí státu a sepisuje je sice nestátní činitel, ale takový činitel, který – byť tak činí na vlastní účet a vlastním jménem – musí splňovat řadu předem daných kritérií (zejména princip numerus clausus, pevně stanovenou odměnu notáře či teritoriální princip při výkonu notářství), která zajišťují nezávislost a nestrannost notáře při odborném posouzení každého jednotlivého notářského případu. S tím je ovšem v rozporu podbízání notáře žadatelům o sepsání notářských listin.

Možná právě v tomto bodě se nachází příkop mezi advokátem a notářem. Advokát se sice také nachází ve sféře dohledové činnosti ministerstva spravedlnosti, ale advokátem se stane každý, kdo splňuje odborné předpoklady (zkoušku). Notář takový odborný předpoklad musí splnit rovněž, avšak navíc je předpokladem zahájení výkonu notářství vítězství v konkurzu na konkrétní uvolněný notářský úřad. Je to důsledek uplatňování principu numerus clausus, tj. pevně stanoveného počtu notářských úřadů. Aby se totiž notář nebyl nucen žadatelům o notářský úkon podbízet, musí na druhé straně mít ve svém obvodu zajištěn pravidelný přísun práce.

Smyslem celého zamyšlení je poukázat na rozdíl mezi notářem veřejným a notářem označovaným jako notář soukromý. Přitom termíny „veřejný notář“ a „soukromý notář“ se v naší platné právní úpravě nevyskytují. Notáři, jejichž organizace a činnost jsou upraveny v platném notářském řádu z roku 1992, jsou bezpochyby notáři veřejní, tedy nositelé funkcí státu jako nestranné a nezávislé veličiny.

Velmi často se objevují účastníci, kteří předpokládají, že notář pracuje na tržním principu, a dokonce se dotazují, jakou cenu ten který notář za své úkony požaduje. Netuší, že odměna notáře je pevně stanovena obecně závazným předpisem a tudíž u každého notáře naprosto stejná.

Takže, otázka plynoucí ze záhlaví tohoto fejetonu je jednoduchá – je správné označení notář veřejný nebo notář soukromý? Buď, anebo.

Jsem si jist, že notář klasického latinského notářství a tedy i notář náš je jednoznačně notář veřejný. Skutečnost, že působí na vlastní účet a vlastním jménem je záležitostí podružná. Záležitost podstatná je, že nezávisle a nestranně vykonává funkce státu a v tomto smyslu je vždy notářem veřejným, byť se toto slovo v současném znění notářského řádu vyskytuje jen v označení veřejné listiny jako základního produktu výkonu notářství. Dnes je zejména veřejná listina, která požívá veřejné víry, důvěry v to, co veřejná listina obsahuje, základem důvěry veřejnosti ve veřejného notáře.

Závěrem si dovolím na první pohled vzdálenou, ale podle mého názoru výstižnou analogii postavení notáře mezi

právníky profesemi s mediální scénou. Veřejné mediální prostředky (zejména Česká televize, Český rozhlas, mnohé z nás napadne vysoká úroveň věhlasného veřejného britského rozhlasu a televize působícího pod označením „BBC“) poskytují divákům či posluchačům objektivní a vyvážené informace. Ostatní soukromé stanice žijící zejména z reklam sledují jako hlavní cíl své činnosti celkový zisk. Pochopitelně je pro ně objektivnost a vyváženost informací až záležitostí podružnou, sledují zejména co nejvyšší sledovanost.

S příslušnou mírou nadsázky si kladu otázku, zda chtějí čeští notáři v právnickém světě být Českou televizí, Českým rozhlasem, BBC na straně jedné anebo televizí NOVA, PRIMA apod.? Fandím variantě první. ■

JUDr. Karel Wawerka, notář v Praze

TABLE OF CONTENTS

ARTICLES

- Michal Žižlavský: Tearing through the corporate veil
– shareholders' liability for prolonging crisis situations and delaying submission
of an insolvency petition 3
- Jiří Bartoš: In regard to share valuation during probate proceedings 6

DISCUSSION

- Martin Krčma: The Czech notary and the obligation of instruction 8
- Zdeněk Ryšánek: Reducing common spousal property in a housing association
membership 10

REVIEW

- Acta historico-iuridica Pilsnensia 2011 12

ABOUT NOTARIAL PRACTICE

- Jan Bureš: Issue of certified outputs from the public administration information
system 13

CASE LAW

- Long-term unrestrained lifestyle 18

INTERVIEW

- Mgr. František Korbek, PhD, deputy Minister of Justice 22

INHALTSVERZEICHNIS

ARTIKEL

- Michal Žižlavský: Den Schleier der Unternehmen durchreißen
– Verantwortung der Gesellschafter für die Verlängerung der Krisensituation
und die verspätete Einreichung des Insolvenzantrags 3
- Jiří Bartoš: Bewertung von Aktien im Nachlassverfahren 6

DISKUSSION

- Martin Krčma: Tschechische Notare und die Belehrungspflicht 8
- Zdeněk Ryšánek: Einschränkung der Zugewinnsgemeinschaft
zum Mitgliedsanteil in einer Wohnungsgenossenschaft 10

REZENSION

- Acta historico-iuridica Pilsnensia 2011 12

ZUR NOTARIELLEN PRAXIS

- Jan Bureš: Ausstellung von beglaubigten Auszügen aus dem
Informationssystem der öffentlichen Verwaltung 13

JUDIKATUR

- Dauerhafte unordentliche Lebensführung 18

GESPRÄCH

- Mg. František Korbek, PhD, Sekretär des Justizministers 22

CONTENU

ARTICLES

- Michal Žižlavský: Déblocage de la défense des entreprises
– responsabilité des associés du prolongement de la situation de crise
et de l'ouverture tardive d'une action en déclaration de faillite 3
- Jiří Bartoš: Sur l'évaluation des actions dans la procédure successorale 6

DISCUSSION

- Martin Krčma: Notaire tchèque et son obligation de renseignement 8
- Zdeněk Ryšánek: Réduction de la communauté matrimoniale
de biens par rapport à leur part de membre d'une coopérative d'habitation 10

COMPTE-RENDU CRITIQUE

- Acta historico-iuridica Pilsnensia 2011 12

PRATIQUE NOTARIALE

- Jan Bureš: Délivrance des expéditions certifiées du système informatique de
l'administration publique 13

JURISPRUDENCE

- Manifestations continues du comportement inadmissible 18

ENTRETIEN

- Mgr. František Korbek, PhD, vice-ministre de la Justice 22

CURRENT EVENTS

- Dr. Karl Sauer in Prague 26
- Minister of Justice Jiří Pospíšil organised a celebratory evening for Klaus Woschnak 27
- Opening of the Hexagonale meeting in Museum Kampa in the presence
of the Minister of Justice 28
- Meeting of Hexagonal Presidents 30

FROM ABROAD

- Central Register of Wills in the Federal Republic of Germany 31
- Meeting of the UINL Chairmanship Council 17-18 February 2012 32
- Individual membership in the International Union of Notaries (UINL) 33
- General Assembly of the CNUE 16/03/ 2012 in Brussels 34
- 24th European Notary Days 36
- Notaries in Uruguay 37

INFORMATION UPDATE FROM NOTARY CHAMBER

- Submission for filling a vacant notarial office 40

MONITORING OF INTERNATIONAL PRESS

- 42

WORTHY OF ATTENTION

- 45

EXCERPTS FROM HISTORY

- Stanislav Balík: Excerpts from History Part 15 47

FEATURE ARTICLE

- Karel Wawerka: The public notary and the private notary 50

AKTUELL

- Dr. Karl Sauer in Prag 26
- Justizminister Jiří Pospíšil gab ein Festessen zu Ehren von Klaus Woschnak 27
- Eröffnung der Hexagonale im Museum Kampa in Anwesenheit
des Justizministers 28
- Sitzung der Hexagonale-Präsidenten 30

AUS DEM AUSLAND

- Zentrales Testamentsregister in der Bundesrepublik Deutschland 31
- Sitzung des Vorsitzes der UINL 17. - 18. Februar 2012 32
- Individuelle Mitgliedschaft in der Internationalen Union des Notariats (UINL) 33
- Generalversammlung des CNUE am 16.03.2012 in Brüssel 34
24. Europäische Notariatstage 36
- Das Notariat in Uruguay 37

INFORMATIONEN AUS DER NOTARIATSKAMMER

- Ausschreibung für die Besetzung eines freigewordenen Notariatsamtes 40

MONITORING DER INTERNATIONALEN PRESSE

- 42

WISSENSWERTES

- 45

GESCHICHTSSPLITTER

- Stanislav Balík: Geschichtssplitter 15 47

FEUILLETON

- Karel Wawerka: Öffentlicher Notar vs. Privatnotar 50

ACTUELLEMENT

- Dr. Karl Sauer à Prague 26
- Le Ministre de la Justice Jiří Pospíšil a organisé un dîner solennel en l'honneur
de Klaus Woschnak 27
- Ouverture de la réunion de l'Hexagonale au Musée Kampa en présence
du Ministre de la Justice 28
- Session des présidents de l'organisation Hexagonale 30

E L'ETRANGER

- Registre central des testaments en République Fédérale d'Allemagne 31
- Session du Conseil de direction de l'UINL 17-18 février 2012 32
- Adhérent individuel à l'Union Internationale du Notariat (UINL) 33
- Assemblée générale du CNUE du 16 mars 2012 à Bruxelles 34
- 24es Journées Européennes des Notaires 36
- Notariat en Uruguay 37

INFORMATIONS D'ACTUALITÉ DE LA CHAMBRE DES NOTAIRES

- Concours pour accéder aux fonctions de notaire à l'office notariale libérée 40

REVUE DE PRESSE INTERNATIONALE

- 42

MÉRITE VOTRE ATTENTION

- 45

FRAGMENTS DE L'HISTOIRE

- Stanislav Balík: Fragments de l'histoire 15 47

FEUILLETON

- Karel Wawerka: Notaire public et notaire privé 50

RENOMIA

KOMPLEXNÍ SLUŽBY V OBLASTI POJIŠTĚNÍ A RISK MANAGEMENTU

Jsme největší pojišťovací makléř v České republice

Poskytujeme speciální služby pro notáře
a právní kanceláře

Zastupujeme zájmy klienta s cílem realizovat
optimální řešení

Nabízíme široké krytí rizik za výhodnou cenu

Jako člen světové sítě pojišťovacích makléřů
Worldwide Broker Network (WBN) nabízíme služby
v 70 zemích světa

Nabízíme velmi výhodné programy pojištění
vozidel, domácnosti, majetku, odpovědnosti
a životního pojištění

PŘÍNOSY SPOLUPRÁCE S NÁMI:

- Nejvýhodnější ceny pojištění
- Úspora nákladů a administrativy
- Vysoce kvalitní služby
- Rychlé řešení škod
- Mezinárodní služby
- Nezávislý výběr stabilních pojistitelů

**VYUŽIJTE SLUŽEB NAŠICH SPECIALISTŮ
ZPRACUJEME VÁM NEZÁVAZNOU NABÍDKU
POJIŠTĚNÍ**

PARTNER NOTÁŘSKÉ KOMORY ČR

Kontakt: Mgr. Martina Krčmařová
mobil: +420 724 371 367
martina.krcmarova@renomia.cz
www.renomia.cz

Jistota a profesionalita ověřená časem

Kooperativa – stabilní pojišťovna založená před více jak 20 lety jako první komerční pojišťovna v tehdejším Československu. Až čas ověřil, že naše sázka na pojištění byla dobrou volbou. Během uplynulých let jsme se stali jednou z nejvýznamnějších pojišťoven v České republice, která poskytuje kompletní portfolio pojistných produktů. Vedle speciálních produktů pro notáře:

- **pojištění profesní odpovědnosti notářů – odpovědnost za škodu způsobenou poskytováním odborných služeb**

Vám tak můžeme nabídnout také pojištění Vašeho automobilu, života nebo majetku. Pojištění jsme schopni připravit přesně na míru Vaším potřebám, přičemž pojištění majetku – soukromého i pracovního – nabízíme členům notářské komory za zvýhodněné ceny.

Zjistěte si víc o speciální nabídce produktů pro členy notářské komory na ☎ 841 105 105.

Kooperativa
VIENNA INSURANCE GROUP

Pro život jaký je

☎ 841 105 105
www.koop.cz